

Ihastu Iittiin!

Iitin kunta

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2025

Kunnanhallitus 23.3.2026 § 55
Tarkastuslautakunta 15.4.2026 § 19
Kunnanvaltuusto 26.5.2026 § 19

59/02.01.01/2026

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS	1
KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	2
IITIN KUNNAN ORGANISAATIO (31.12.2025 SAAKKA)	3
VÄESTÖMUUTOKSET	4
TYÖLLISYYSTIEDOT	5
TYÖMARKKINATUKI	7
KUNNAN TALOUS	9
ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	10
KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	10
IITIN KUNNAN YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS 2025.....	12
Toimintaympäristö vuonna 2025	12
Ympäristötalous.....	12
Vesistön-, luonnon- ja maisemansuojelu ja niiden edistäminen	13
Ympäristöriskien hallinta	14
Ilmastotyön edistäminen	14
ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	15
TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET	16
SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	17
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	19
Tilikauden tuloksen muodostuminen	19
Rahoitusasema ja sen muutokset	22
Kokonaistulot ja -menot.....	24
YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ	25
Konsernin toiminnan ohjaus.....	25
KONSERNIYHTIÖT JA NIIDEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN V. 2025	26
OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT.....	28
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	28
KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	29
TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	32
Asiaa koskeva sääntely	32
Tilikauden tuloksen käsittely.....	32
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	33
SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY.....	33
TAVOITTEIDEN, MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN	33
KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN.....	34
HALLINTOPALVELUT.....	35
Demokratiapalvelut Toimielin: Useita	35
Kehittämispalvelut Toimielin: Kunnanhallitus.....	37
Sisäiset palvelut Toimielin: Kunnanhallitus.....	43
KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUT	46
Koulutuspalvelut	46
Varhaiskasvatus.....	52
HYVINVOINTIPALVELUT	56

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut.....	56
Liikunta- ja nuorisopalvelut.....	60
Kansalaisopisto.....	65
TEKNISET PALVELUT.....	67
Yhdyskuntapalvelut.....	67
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö.....	70
Kiinteistöpalvelut.....	71
Rakentamis- ja ympäristöpalvelut.....	73
TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN.....	75
INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN.....	79
RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	83
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	86
TILINPÄÄTÖSLASKELMIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET.....	86
TULOSLASKELMA.....	86
RAHOITUSLASKELMA.....	87
TASE.....	88
KONSERNILASKELMAT.....	89
Konsernituloslaskelma, €.....	89
Konsernin rahoituslaskelma.....	90
Konsernitase (lyhennetty) (€).....	91
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	92
KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	92
KONSERNITILIPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	93
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	94
TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	99
OMISTUKSIA MUISSA YHTEISÖISSÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	105
HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	111
ERIYTETYT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	113
ERILLISTILINPÄÄTÖS.....	114
TOIMINTAKERTOMUS.....	115
TOIMINNAN KUVAUS.....	115
LAITOKSEN ORGANISAATIO.....	115
VESI JA VIEMÄRILAITOSTOIMINTA.....	115
Vesi- ja viemärijohtoverkosto.....	115
Veden hankinta ja myynti.....	116
Jätevesi.....	116
TALOUS.....	117
Hinnastot.....	117
ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	117
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	119
TULOSLASKELMA.....	119
RAHOITUSLASKELMA.....	120
TASE.....	121
TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT.....	122
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	124

Toimintakertomus

Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2025 oli litin kunnalle muutosten ja pitkäjänteisen kehittämisen vuosi. Kunnan toiminnassa korostuivat toisaalta toimintaympäristön haasteet, erityisesti työllisyyden heikkeneminen, ja toisaalta määrätietoinen työ palvelujen turvaamiseksi sekä tulevaisuuden investointien käynnistämiseksi.

Vuoden aikana kunnan hallinnossa toteutettiin merkittävä rakenteellinen uudistus. Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön, jonka myötä siirrytään valiokuntamallista lautakuntamalliin. Uudet lautakunnat ovat aloittaneet toimintansa vuoden 2026 alussa. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa toimielinten päätöksentekoa sekä parantaa toimialojen strategista ohjausta. Samalla vuonna 2025 pidettyjen kuntavaalien myötä kunta sai uuden valtuuston alkaneelle valtuustokaudelle.

Kunnan väestökehitys jatkoi koko maassa nähtyä suuntaa. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan litin väkiluku väheni vuoden aikana 70 henkilöllä, ja vuoden lopussa kunnassa asui 6 332 asukasta. Väestökehityksen haasteet korostavat entisestään elinvoiman vahvistamisen, palvelujen saavutettavuuden sekä houkuttelevan asuinympäristön merkitystä.

Työllisyystilanne heikkeni vuoden aikana koko maassa, eikä litti ollut tästä poikkeus. Työttömyysaste nousi vuoden lopussa 13,1 prosenttiin ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys sekä nuorten työttömyys kasvoivat. Samanaikaisesti vuoden 2025 alussa voimaan tullut TE-uudistus muutti kuntien roolia työllisyyden hoidossa ja lisäsi kunnan vastuuta työmarkkinatuen kustannuksista. Muutokset korostavat entisestään paikallisen työllisyyspolitiikan merkitystä ja yhteistyötä Päijät-Hämeen työllisyysalueen kanssa.

Kunnan talous säilyi kokonaisuutena suhteellisen vakaana, mikä mahdollistaa tärkeiden kehityshankkeiden etenemisen myös tulevina vuosina. Tilinpäätös 2025 on ennätyksellisen hyvä toimintavuoden aikana loppuun saatetun Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakekaupan ansiosta. Kertaluonteisena eränä näin olennaisia positiivisia kirjauksia tuskin pystytään tulevaisuudessa toistamaan ja huomionarvoista on, että tilinpäätös olisi ollut ilman kertaerää alijäämäinen. Katseet on siksi kiinnitettävä jatkossa entistä enemmän kustannustehokkuuteen ja tulopohjan vahvistamiseen tähtääviin toimenpiteisiin.

Investointien osalta vuosi oli osa useamman vuoden mittaista kehitysvaihetta. Kunnassa on käynnissä mittava rakennus- ja peruskorjausohjelma, johon sisältyvät muun muassa nyt valmistuneet kunnantalon ja kirjaston peruskorjaukset sekä tuleville vuosille valmisteltavat merkittävät koulukiinteistöhankeet. Näillä investoinneilla luodaan edellytyksiä toimiville palveluille, energiatehokkaille kiinteistöille sekä kunnan veto- ja pitovoiman vahvistumiselle.

Kokonaisuutena vuosi 2025 osoitti, että määrätietoisella taloudenpidolla, rohkeilla ratkaisuilla ja pitkäjänteisellä kehittämistyöllä pienikin kunta voi rakentaa vahvaa pohjaa tulevaisuudelle. Litissä on onnistuttu yhdistämään perinteinen paikallinen yhteisöllisyys sekä rohkea kehittämisote – yhdistelmä, joka on monessa mielessä kunnan strateginen vahvuus myös tulevina vuosina.

Haluan kiittää lämpimästi litin kunnan henkilöstöä, luottamushenkilöitä sekä kaikkia yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä vuoden 2025 aikana. Yhteinen tekeminen ja vastuullinen päätöksenteko ovat mahdollistaneet sen, että kunta on voinut edetä vakaasti myös muuttuvassa toimintaympäristössä.

Jarkko Salonen
Kunnanjohtaja

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2025 kuntavaaleissa valittiin kunnanvaltuuston jäsenet nelivuotiselle toimikaudelle, joka päättyy 31.5.2029. Iitin kunnanvaltuustossa on 27 jäsentä ja kunnanhallituksessa 9 jäsentä.

Vuoden 2025 aikana kunnanvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön, jonka mukana siirryttiin valiokuntamallista lautakuntamalliin. Uuden hallintosäännön mukaisia lautakuntia ovat: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, Tekninen lautakunta sekä Rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnat aloittavat toimintansa vuoden 2026 alussa.

Lautakuntien toimikausi on sama kuin kunnanhallituksen toimikausi. Kuluva valtuustokausi poikkeaa tästä hallintosääntöuudistuksen vuoksi, joka tuli voimaan kesken valtuustokauden.

Iitin kunnanvaltuuston ja – hallituksen poliittiset voimasuhteet ovat tällä hetkellä seuraavat:

	Valtuusto	Hallitus
Kesk	9	4
SDP	8	3
Aito litti	4	1
Kokoomus	4	1
Perussuomalaiset	1	
Vihreät	1	

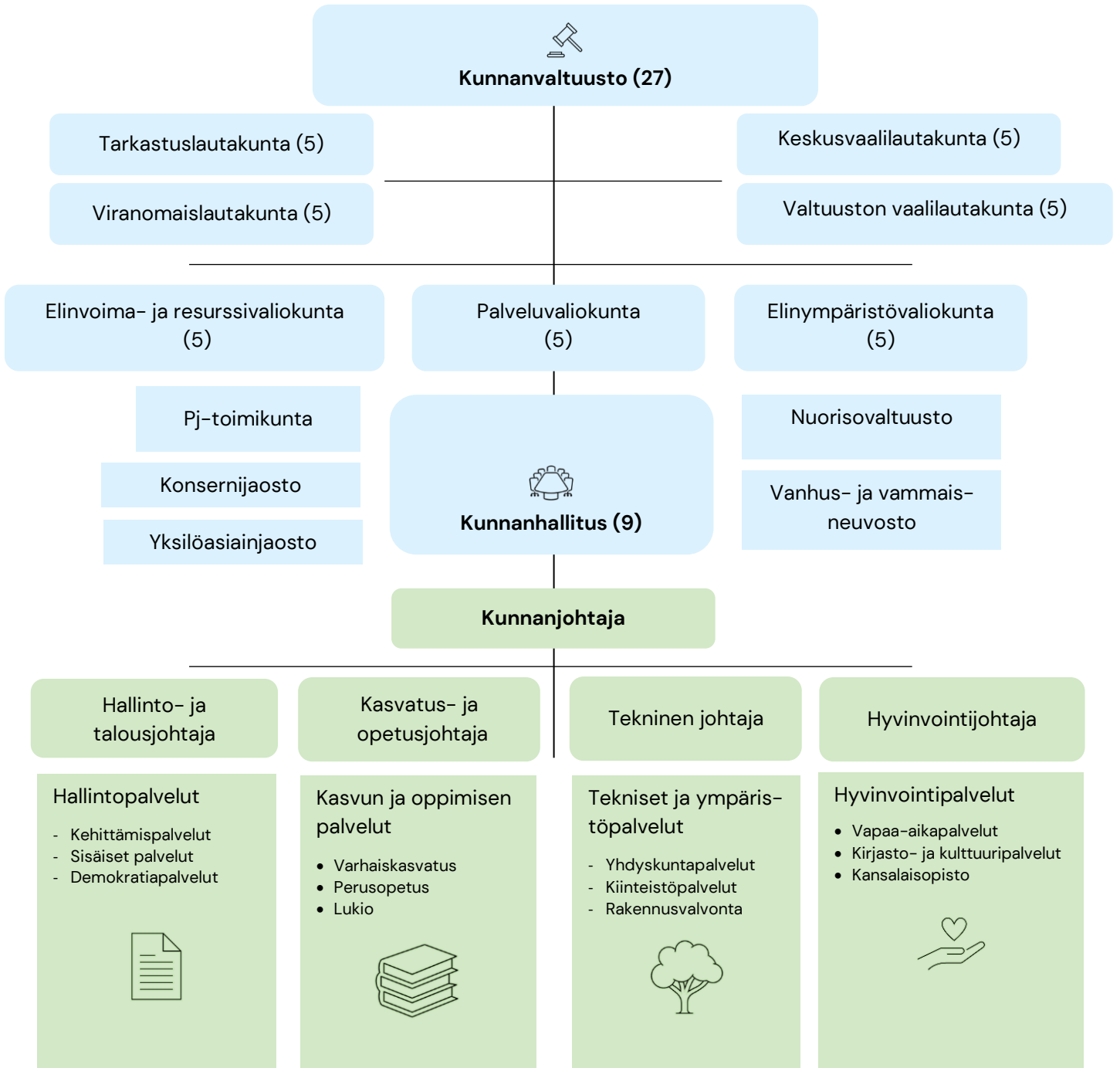
Valtuuston puheenjohtajana on toiminut 10.6.2025 alkaen Esa Lehtinen (SDP), I varapuheenjohtajana Reijo Houni (Kesk), II varapuheenjohtaja Markku Yli-Kaitala (Kok.) ja III varapuheenjohtaja Janne Aalto (AI.).

Kunnanhallitus 2025–2029

Savelainen Atte	puheenjohtaja
Leino Eira	I varapuheenjohtaja
Lintukangas Minna	II varapuheenjohtaja
Immonen Marja-Liisa	
Kankkunen Antti	
Lehtinen Seppo	
Mertakorpi Siiri	
Ollikainen Ari	
Pasila Olli	

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja Jarkko Salonen ja pöytäkirjanpitäjänä hallinto- ja talousjohtaja Tuomas Rimpiläinen.

litin kunnan organisaatio (31.12.2025 saakka)

Väestömuutokset

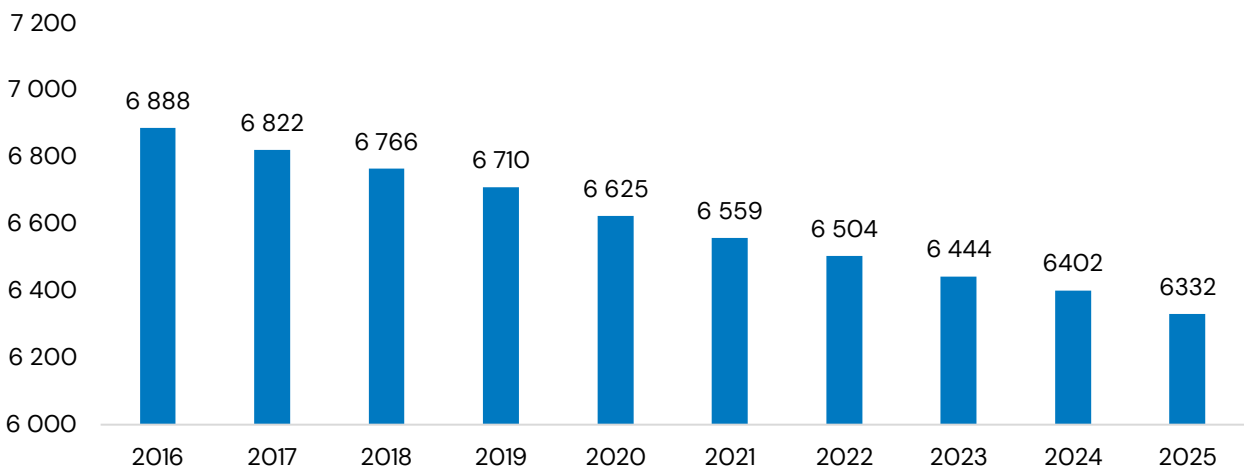
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan litiin kunnan väkiluku väheni 70 henkilöllä (-1,1 %) ollen vuoden 2025 lopussa 6 332.

Vuonna 2025 litissä syntyi 33 lasta ja kuoli 96 henkilöä. Luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen -63 henkilöä.

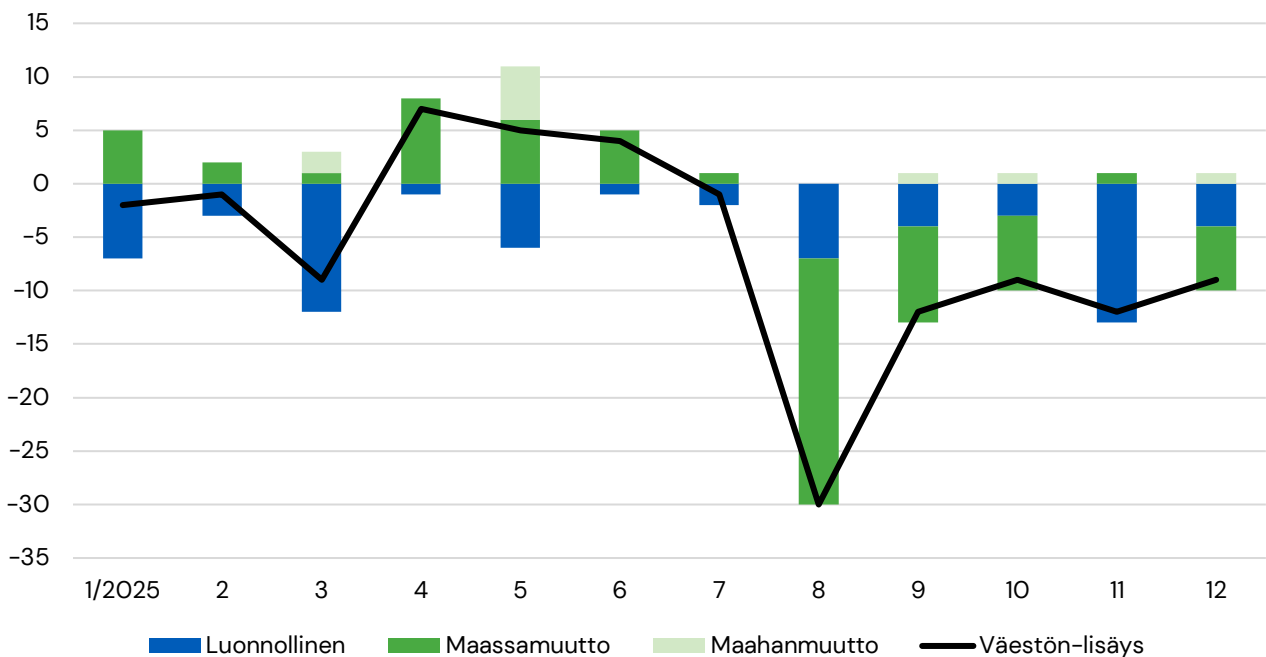
Muualta Suomesta littiin muutti 245 henkilöä ja pois muutti 261, eli maassamuuton netto oli -16.

Maahanmuuttoa oli 13 henkilöä, maastamuuttoa 3. Maahanmuuton nettolisäys 13 henkilöä.

Asukasluvun kehitys, liti

Väestömuutokset kuukausittain 2025

Lähde: Tilastokeskus/ Väestömuutosten ennakkotiedot

Työllisyystiedot

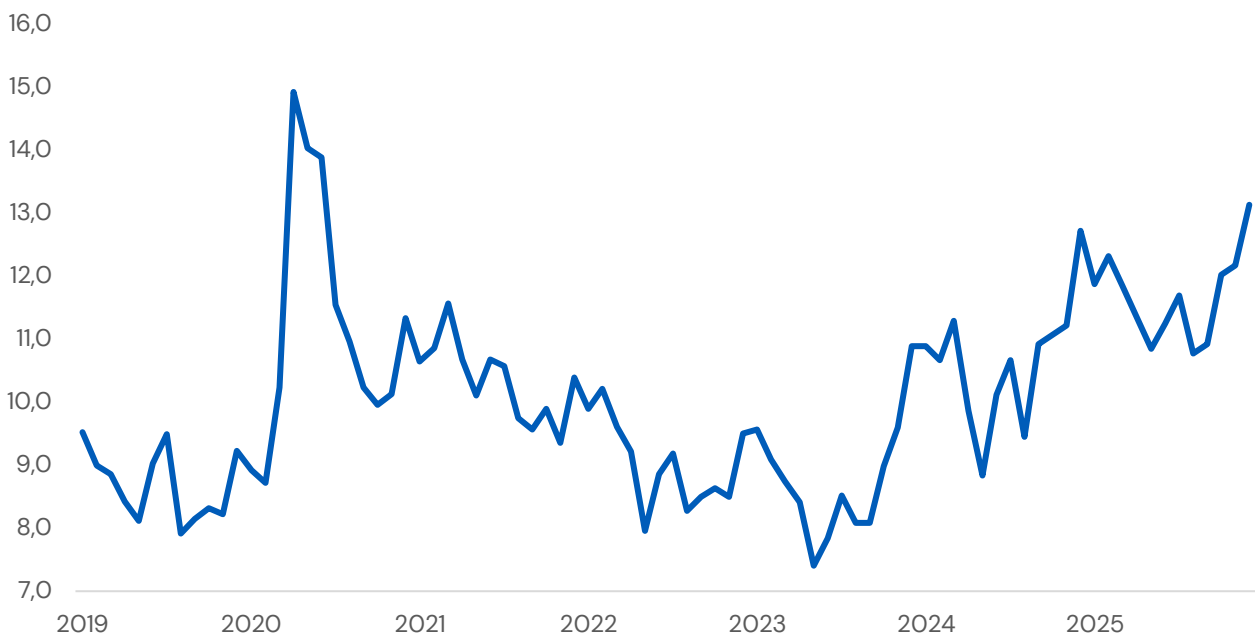
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan litissä oli vuoden 2025 lopussa työttömänä 356 henkilöä. Työttömyys kasvoi vuoden takaisesta 9 henkilöllä. Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan työvoiman määrä litissä on 2712 henkilöä.

Työttömyys kasvoi joulukuussa vuoden takaisesta, ja heikkeni 12kk keskiarvolla mitattuna suhteessa edelliseen vuoteen.

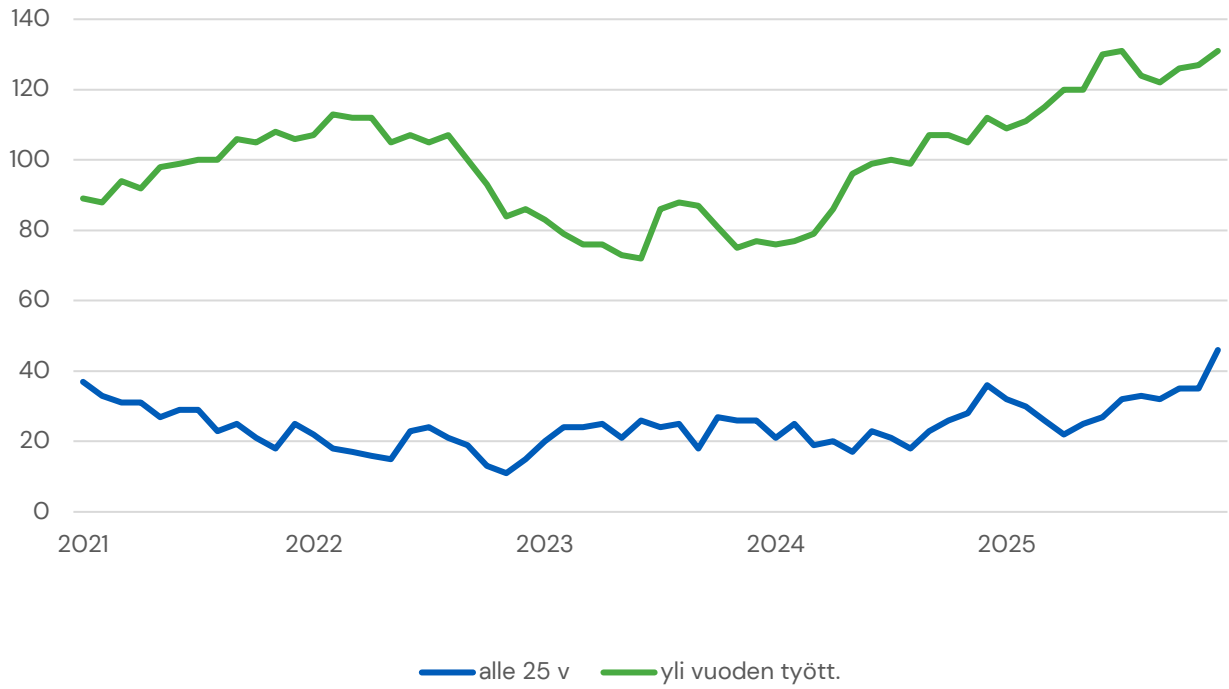
- Työllisyys heikkeni vuonna 2025 merkittävästi suhteessa edelliseen vuoteen ja trendi heikkeni loppuvuotta kohden
- Työttömyys on kasvanut koko maassa ja lähikunnissa.
- Pitkäaikaistyöttömyys lisääntynyt merkittävästi
- Nuorten työllisyys heikkeni verrattuna vuoteen 2024.

	31.12.2025			Keskimäärin	
	Henkilöä	Muutos ed. vuoteen Henkilöä	%	1–12.2025 Henkilöä	1–12.2024 Henkilöä
Työttömien määrä	356	+9	+2,6 %	317	290
josta miehet	212	+4	+1,9 %	184	173
josta naiset	144	+5	+3,6 %	134	117
Pitkäaikaistyöttömät	131	+19	+17,0 %	122	95
Nuoret (alle 25 v)	46	+10	+27,8 %	31	23
Työttömyysaste, %	13,1	+0,4 %yks	+3,2 %	11,7 %	10,6 %

litin työttömyysaste
kuukausittain

Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät

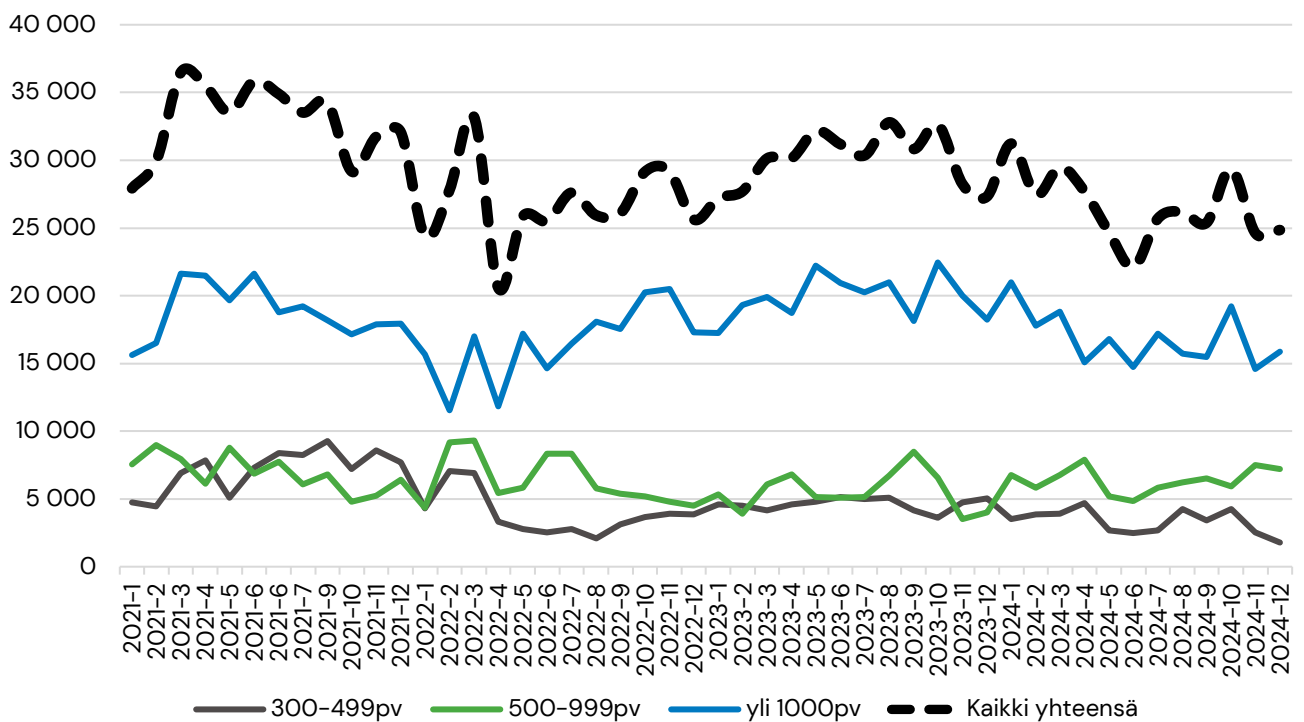
Tiedot: Työ – ja elinkeinoministeriön TEM työllisyyskatsaus

Työmarkkinatuki

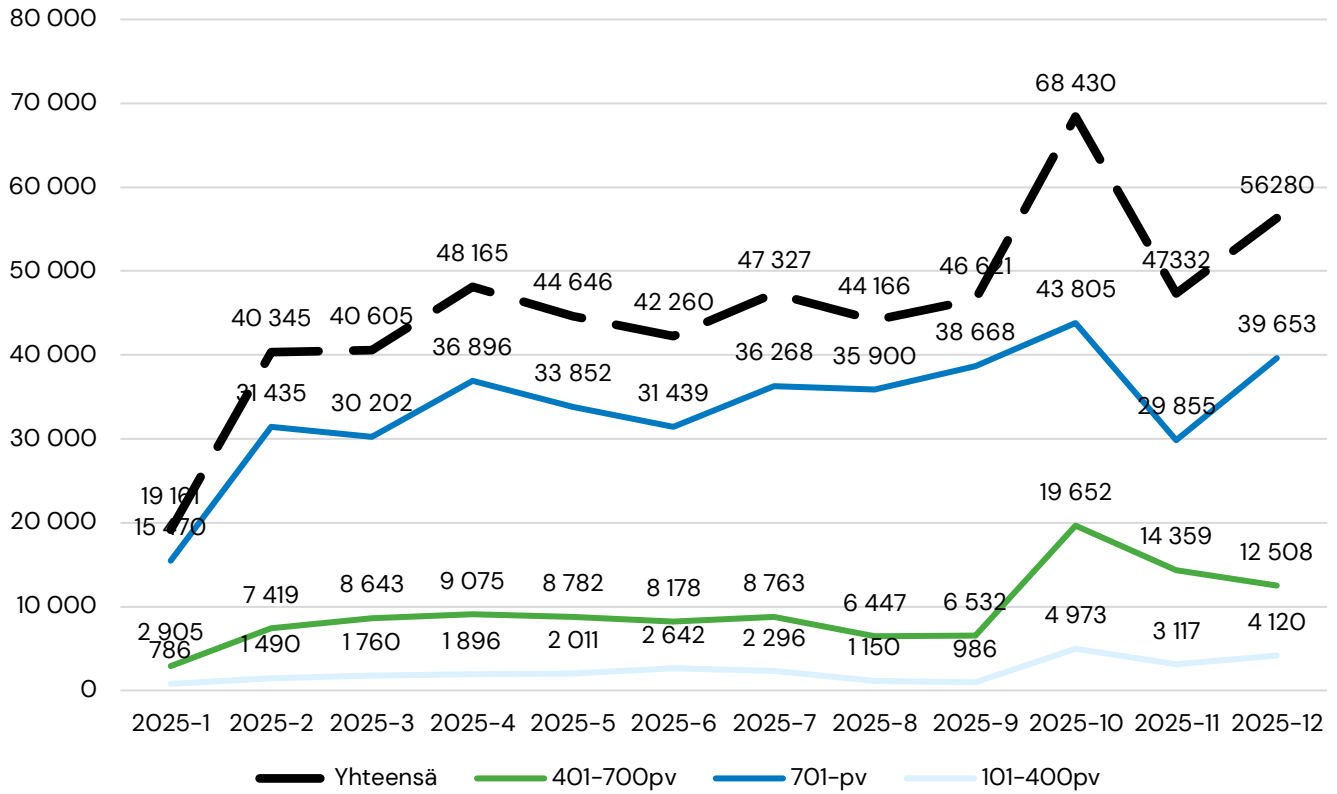
Työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2025 aikana. Työllisyys alkoi heikkenemään vuoden 2023 loppupuolella ja jatkui vuosina 2024 ja 2025. Vuoden lopussa työttömyysaste oli 13,1 %. Joulukuun työttömyysaste on tyypillisesti hieman korkeampi, kuin vuoden keskiarvo. Heikentävä työllisyys näkyy viiveellä kunnan työmarkkinaosuusmaksuina. Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista on kasvanut merkittävästi vuonna 2025 TE-uudistuksen voimaantulon myötä.

Työllisyysalueiden toiminta käynnistyi 1.1.2025. Iitin kunta kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Hollolan kunta. Uudistuksessa työmarkkinatuen maksuperusteita muutettiin siten, että kuntien maksuvastuu työmarkkinatuesta aikaistuu merkittävästi aikaisempaan malliin nähden. Samalla kuitenkin prosenttiperusteinen katto alentui. Kokonaisuutena kuntien maksuosuus kasvoi merkittävästi. Uudistuksen myötä työmarkkinatuen tilastointi muuttui ja alla esitetään vanhan mallin mukaiset tiedot 12/2024 asti, sekä uuden mallin mukaiset tiedot 1/2025 alkaen.

Kunnan osuus työmarkkinatuesta kuukausittain

Kunnan osuus työmarkkinatuesta kuukausittain

Tammi-Joulukuu	Saajat keskim/kk	Maksetut tuet	Kunnan osuus, €	Korvatut päivät
2021	78	660 836	394 935	19 710
2022	64	528 613	320 891	15 796
2023	64	585 099	360 678	16 535
2024	61	521 913	318 729	15 699
2025	134	1 236 712	545 338	

Lähde: Kelasto; Työmarkkinatukiseuranta Työnvälitystilasto (TEM)

Kunnan talous

Talousarviovuoden aikana valtuusto hyväksyi talousarviomuutokset seuraavasti:

Käyttötalousosaan varattiin vesihuoltolaitokselle kulu sekä tuottolisäyksiä 120 000 €. Kiinteistöpalveluihin varattiin tuottojen vähennyksiä 110 000 € sekä kulujen lisäys 100 000 €. Perusopetuksesta vähennettiin henkilöstökuluja 100 000 € sekä varhaiskasvatuksesta 50 000 €. Kehittämispalveluihin varattiin 50 000 € lisäys. Tuloslaskelmaosaan varattiin 100 000 € lisämääräraha suunnitelman mukaisille poistoille, verotuottojen vähennys 200 000 €, valtionosuuksien lisäys 50 000 € sekä rahoitustuottojen lisäys 100 000 €.

Investointiosassa tehtiin talousarviovuoden aikana seuraavat muutokset: Vuolenkosken satamahankkeeseen siirrettiin 13 000 € nopeiden tietoliikenneyhteyksien kehittämisen hankkeesta. Kausalan Kaukolämpö Oy liittyvästä osakekaupasta siirrettiin investointiosasta 500 000 € tuloslaskelmaosaan. Maanhankintaan liittyvään investointihankkeeseen myönnettiin 100 000 € lisämääräraha ja lisättiin investointihankkeelle maininta lunastuskorvauksista. Kirjaston peruskorjaukseen myönnettiin 185 000 € euron lisämääräraha. Juoksuratojen pinnoitukseen, ympäröivän aidan uusimiseen ja pukusuojaan korotettiin rahoitusosuuksia 46 000 € euroon. Merrankujan saneerauksen määrärahoja vähennettiin 175 000 € kadunrakennuksen osalta sekä 130 000 € vesihuoltolaitoksen osalta. Tuurinkorventien saneerauksen määrärahoja vähennettiin 125 000 € sekä 105 000 € vesihuoltolaitoksen osalta. Koulukeskuksen katurakentamiseen liittyvät hankkeet poistettiin talousarviosta sekä kadunrakennuksen, että vesihuoltolaitoksen osalta.

Muutettuun talousarvioon nähden ulkoiset toimintatuotot ylittyivät 493 593 eurolla ja ulkoiset toimintakulut alittuivat 210 254 eurolla. Toimintakate oli 703 848 euroa muutettua talousarviota pienempi toteutaprosentin ollessa 96 %. Merkittävien erot muutettuun talousarvioon olivat myyntituottojen ylittyminen, avustusten ylittyminen sekä henkilöstökulujen ja aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuminen.

Verotulot alittivat talousarvion 140 062 € kunnan tuloveron toteutuessa budjetoitua matalampana. Valtionosuudet toteutuivat 54 258 € budjetoitua alemmina. Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli 155 874 € positiivinen.

Tilikauden tulos oli 515 737 euroa muutettua talousarviota heikompi, kuitenkin sisältäen 942 821 euroa kertaluonteisia arvonalentumispoistoja. Lisäksi vuonna 2023 keskeneräisiin investointeihin aktivoidut, Eerolantien katusaneerauksen suunnitelmat, siirrettiin pois keskeneräisistä investoinneista käyttötalouden tien päällystyksen jäljiltä. Siirtämisen tulosvaikutus oli 44 957 euroa lisää kuluja yhteiskuntapalveluiden tulosalueelle. Poistoeron (50 162 euroa) kirjaamisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 4 777 682 euroa.

Kunnan Investoinnit

Investointiosaan tehtiin edellä mainitut muutokset ja siihen sisältyi myös hankkeita, jotka eivät tilivuoden aikana käynnistyneet lainkaan, tai hankkeen suunnittelua käynnistettiin pienemmällä kustannuksella, itse rakennussuunnittelun ja rakentamisen ajoituessa vasta seuraavalle tilikaudelle. Kadunrakennuksen osalta merkittävimmät hankkeet poistettiin investointiohjelmasta talousarviomuutoksella. Talonrakennuksessa kunnalla on käynnissä vuosia kestävä laaja rakentamisohjelma, joista vuonna 2025 valmistui kirjaston peruskorjaus sekä kunnantalon peruskorjaus. Seuraavaksi talonrakennuksen investointiohjelmassa ovat vuorossa yhteiskoulu ja Kausalan koulu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

litin kunta on päässyt jatkamaan vuoden 2023 lopulla alkanutta investointiohjelmaa hyvästä taloudellisesta tilanteesta. Useamman vuoden peräkkäiset ylijäämäiset tilikaudet ovat muodostaneet vahvan pohjan mittavan investointiohjelman toimeenpanolle. Investointiohjelma tulee turvaamaan kunnan palveluntarjontakyvyn pitkällä tähtäimellä kustannustehokkaasti. Päätös yhtiöjärjestelyissä muodostuneen Kausalan Kaukolämpö Oy:n myynnistä vahvisti kunnan taloudellista asemaa ja antaa mahdollisuuksia tulevien investointien toteuttamiseen.

Työllisyys on heikentynyt kuluvana vuonna koko maassa eikä litti ole tästä poikkeus. Pitkäaikaistyöttömyys on säilynyt korkealla tasolla. Suomen pankin tuoreimman talousennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvoi 0,2 % edellisestä vuodesta. Vuonna 2026 talous kasvaa 0,8 % ja vuonna 2027 kasvu vahvistuu 1,7 %:iin. Julkisyhteisöjen rahoitusaseman odotetaan säilyvän alijäämäisenä myös tulevina vuosina.¹ litin talousarvio- ja suunnitelmakausi on kokonaisuutena laadittu viimeisimmässä talousarviossa alijäämäiseksi ja edellyttää tarkkaa taloussuunnittelua jokaisen talousarvion laadinnan yhteydessä.

Vuodelle 2026 tehdyn talousarvion investointiosa kertoo suunniteltujen investointien olevan kunnan historian korkeimmalla tasolla. Yhteiskoulu on investointiosan merkittävin hanke ja sen toteutuminen määrittää investointien toteumaa merkittävimältä osalta. Yhteiskouluhankkeen jälkeen suunniteltuna on toteuttaa peruskorjaus Kausalan kouluun. Investointiosan tuleviin lisäyksiin tulee suhtautua tarkalla harkinnalla.

Kunnan henkilöstö

Henkilöstökulujen kokonaissumma tilikaudella 2025 oli 12 706 351 euroa, lisäystä edellisvuotiseen oli 235 638 euroa, prosenteissa 1,9 %. Henkilöstökulut kasvoivat merkittävästi sopimuskorotusten vaikutuksesta. Sijaiskulut laskivat edellisvuoteen nähden, joka selittää sopimuskorotuksia pienemmän henkilöstökulujen kasvun.

litin kunnan henkilöstömäärä vuoden -25 lopussa oli 242, vähennys edellisvuotisesta oli 4 henkilöä.

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstökertomus, joka valmistuu keväällä 2026 ja on valtuuston käsiteltävänä samaan aikaan tilinpäätöksen kanssa. Edellinen henkilöstökertomus on laadittu vuonna 2025.

Henkilöstöressurssien kokonaiskäyttöä kuvaavat tiedot.

Henkilöressurssit henkilötyövuosina

	HTV2
2025	226,1
2024	225,5
2023	221,9
2022	213,2
2021	204,4

HTV2 = Palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä

¹ <https://www.eurojatalous.fi/fi/2025/6/talous-luovii-taantumasta/>

Palvelussuhteet 31.12.	2025	2024
HALLINTOPALVELUT	48	49
Vakituiset	42	43
Määräaikaiset	6	3
Joista työllistettyjä	0	1
KASVATUS JA OPETUSPALVELUT	156	155
Vakituiset	111	110
Määräaikaiset	45	45
Joista työllistettyjä	0	0
HYVINVOINTIPALVELUT	17	17
Vakituiset	13	14
Määräaikaiset	4	3
Joista työllistettyjä	0	0
TEKNISET PALVELUT	21	25
Vakituiset	19	20
Määräaikaiset	2	5
Joista työllistettyjä	0	0
YHTEENSÄ	242	246

litin kunnan ympäristötilinpäätös 2025

Toimintaympäristö vuonna 2025

litin on maatalousvaltainen noin 6300 asukkaan kunta, joka sijoittuu Kouvolan ja Lahden väliin raide- ja valtatieyhteyksineen. litin ympäristöä leimaa myös monipuolinen teollisuus, maa-ainesten otto sekä kansainvälisestäikin merkittävä moottoriurheilurata. Erityisesti Pohjois-litissä on vesistöjen äärellä myös loma-asutusta ja Kimolan kanavan kautta kulkevaa vesistömatkailua. Kausalan keskustaajama sijoittuu Ensimmäisen Salpausselän harjanteille vedenhankintaa varten tärkeiden pohjavesialueiden päälle. Puhdas ja monipuolinen luonto tarjoaa litissä niin virkistys- ja elinkeinomahdollisuuksia kuin otolliset elinolosuhteet monille harvinaisemmillekin lajeille.

Ympäristötoimenpiteiden tavoitteena on suojella ympäristöä tuleville sukupolville elinkelpoisena ja samalla mahdollistaa alueen elinvoimaisuus. Ympäristönäkökohdat liittyvät poikkihallinnollisesti useaan kunnan toimintoon ja palveluun. Esitettyjen talouslukujen lisäksi ympäristötoimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen on käytetty myös eri toimialojen virkahenkilöiden ja työntekijöiden työaikaa. Ympäristötoimenpiteiden merkitys on siis todellisuudessa suurempi, kuin tähän kerätyt ympäristötaloudsluvut osoittavat.

Ympäristöntilinpäätös rajaa mukaan vain kunnan omaan toimintaan ja taseeseen kuuluvat kustannukset. Jätehuolto-yhtiö Kymenlaakson Jäte Oy:n ja kaukolämpö-yhtiö Kausalan kaukolämpö Oy:n taloudsluvut eivät ole mukana tässä yhteenvedossa. Vesihuoltolaitos liitettiin vuonna 2024 osaksi kunnan omaa toimintaa eriytetyksi taseyksiköksi, sen taloudsluvut eivät ole tässä mukana. Vesihuollon merkittävimmät ympäristötekijät liittyvät ilmastonmuutokseen varautumiseen sekä jätevesiverkoston vuotovesien hallintaan. Näiden ympäristötekijöiden eteen tehdään jatkuvaa määrätietoista kehitystyötä. Jätehuollon sekä vesi- ja lämpölaitosten merkitys alueen ympäristönsuojelun kokonaisuudessa on merkittävä.

litin ympäristönsuojeluviranomaisena vuonna 2025 toimi litin viranomaislautakunta, mutta kunta ostaa ympäristönsuojelun viranhaltijaresurssin Heinolan kaupungilta. Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluyksikköön kuuluu myös Hartolan ja Sysmän ympäristönsuojelun viranhaltijatehtävät. Ympäristönsuojeluviranomainen tekee ennakoivalvontaa (ympäristölliset lupa- ja ilmoitusmenettelyt) sekä käytännön valvontaa ja neuvontaa niin kuntalaisille kuin toiminnanharjoittajille. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävä on myös antaa lausuntoja ja edistää kunnan ympäristönsuojelua.

Ympäristötalous

Ympäristötulot	Ympäristömenot	Ympäristöinvestoinnit
182 000 €	259 000 €	50 000 €
28,7 €/asukas	40,9 €/asukas	7,9 €/asukas
Ympäristö- ja maa-ainelupien lupa- ja valvontamaksut ja muut ympäristönsuojelun taksan mukaiset maksut (litti) 21 500 €	Ympäristönsuojelun viranomais-tehtävien hoito (litti)	
Maisematyölupamaksut	Seudullinen Ympäristöviikko	

Itä-Hämeen Helmi III - avustus	Itä-Hämeen Helmi III -omavastuu	
	litin vesistövisio 2035	
	Vieraslajien poisto	
	Vesistöseuranta näytteenotto-ohjelman mukaisesti	
	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma	
	Suljetun kaatopaikan vesistövaikutusten seuranta	
	Valaistuksen uusiminen LED-tekniikkaan	Sähköautojen latauspaikat seitsemään uuteen kohteeseen
	Maanvastaanottopaikan loput rakennustyöt ja toiminnan aloituskulut	
Askeleet ilmastonmuutokseen varautumiseen – hanke, sis. hulevesisuunnitelma avustus	Askeleet ilmastonmuutokseen varautumiseen – hanke, sis. hulevesisuunnitelma	
Hulevesimaksut	Hulevesiverkoston kohdistuvat käyttömenot	

Vesistön-, luonnon- ja maisemansuojelu ja niiden edistäminen

litin Kuoppasuonlahteen toteutettiin vuosien 2024–2025 aikana Heinola-vetoisesti Itä-Hämeen Helmi III -hankkeen linnustolle arvokkaan elinympäristön ennallistamishanke. Hankkeesta aiheutuva omavastuuosuus kohdistui kokonaisuudessaan toimintavuodelle 2025. Avustusprosentti oli 88 % (35 800 €) ja omavastuuosuus 4 900 €. litissä on lisäksi monia luonnonsuojelualueita sekä vesienhoitohankkeita, joita hoidetaan yksityisesti tai valtion hoitosuunnitelmien mukaisesti.

Kunnan yleisten alueiden jokapäiväisessä kunnossapidossa ja suunnittelussa huomioidaan luonnon monimuotoisuus, kasvillisuuden kestävyys ja vieraslajien torjunta. Luontoarvojen huomiointi näkyy myös maankäytön suunnittelun arjessa. Esimerkiksi litissä vireillä olleen uuden yhtenäiskoulun kaavoitukseen ja suunnitteluun liittyvät ympäristölliset selvitykset ovat kiinteä osa päätöksentekoa.

Syksyllä 2025 toteutettiin litin vesistövision 2035 laadinta konsulttityönä ja kahden työpajan muodossa. Vision laadinta kokosi yhteen Kymijoen visioalueen tarpeita vesistöjen kunnostamiseen ja hyödyntämiseen sekä sopeutumiseen muuttuvaan ilmastoon, mutta yhtä tärkeää oli tuoda yhteen aktiivisia toimijoita ja kartoittaa erilaisten hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia ja neuvontaa. Valuma-aluelähtöisillä vesistökuunnostuksilla saadaan vaikuttavimmat tulokset. Vesistövision kustannuksista Hämeen ELY-keskus maksoi puolet ja litin kunnan osuus oli 11 300 €. Kunta ei ole visiotyössä yksin toimeenpaneva toimija, vaan yhteistyö on avainasemassa. Tavoitteena on turvata vesistöjemme kestävä tulevaisuus niin vesistöluonnolle itselleen kuin alueen elinvoimalle ja ihmisten hyvinvoinnille.

Ympäristöriskien hallinta

Erityisesti pohjavesialueille kohdistuvat ympäristöriskit ovat vaikutuksiltaan merkittäviä. Keväällä 2025 valmistunut pohjavesialueiden suojelusuunnitelma kattaa kaikki kunnan alueelle sijoittuvat 17 pohjavesialuetta. Suunnitelman avulla toteutetaan johdonmukaista riskienhallintaa ja arviointia.

Maatalousvaltaisessa kunnassa öljylämmityskiinteistöineen erityisesti vanhojen kemikaalisäiliöiden aiheuttamat riskit ovat tunnistettavissa. 1.4.2025 astui voimaan litin kunnanvaltuuston hyväksymät paikalliset ympäristönsuojelumääräykset, jotka osaltaan toimii työkaluna ympäristöonnettomuuksien ennaltaehkäisyssä. Voimaan tulleet määräykset velvoittavat mm. myös maanpäälliset ja pohjavesialueen ulkopuolella sijaitsevat öljysäiliöt tarkastettaviksi säännöllisesti, mikä auttaa kustannustehokkaasti ennaltaehkäisemään piileviä ympäristövahinkoja.

Hulevesien hallinta on merkittävä osa varautumista ilmastonmuutoksen aiheuttamaan sateisuuden lisääntymiseen. Hulevesisuunnitelma Kausalan alueelle valmistui vuonna 2025 ja sitä hyödynnetään hulevesirakenteiden toteutuksessa. Hulevesimaksuilla katetaan verkoston korjauskuluja, rakentamista sekä huleveden puhdistamista. Vuonna 2021 litissä aloitettiin hulevesimaksujen perintä asemakaava-alueella ja vuonna 2025 niistä kertyi 99 500 € tuloja. 124 000 euron hulevesien käyttömenot kattavat palkkuluja sekä hulevesiverkoston kunnossapitokustannuksia.

Ilmastotyön edistäminen

”Jokainen voi tehdä jotain, mutta kenenkään ei tarvitse tehdä kaikkea” on litin ilmastosuunnitelman johtajatus. litin ilmastosuunnitelma 2025–2029 on työkalu paikallisten ilmastotoimenpiteiden suunnitelmalliseen toteuttamiseen ja ilmastotyön edistämiseen. Ilmastojohdaminen on keskeinen osa ilmastotyötä ja se rooli onkin otettu kunnan johtoryhmässä osaksi arkea. Nykymaailmassa valvutuneisuus ilmastojohdamisessa on olennaista myös taloudellisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa.

Joulukuussa 2023 litti liittyi Hinku-verkostoon eli Hiilineutraalit kunnat -verkostoon sekä KETSiin eli Kuntien energiatehokkuussopimukseen. Niiden myötä littiin perustettiin energia- ja ilmastotyöryhmä, jonka tehtävä on tavoitteellisesti ohjata ja seurata energiatehokkuuden ja ilmastosuunnitelman toteutumista.

Huomionarvoista ilmastosuunnitelman ensimmäiseltä seurantavuodelta 2025 on, että hyvinvointi-, varhaiskasvatus- sekä ruoka- ja siivouspalveluiden ilmasto- ja ympäristönäkökulmat olivat jo entuudestaan rohkeasti huomioituja. Toisaalta kestävänsä liikkumiseen ja matkailuun kunta luo omalta osaltaan mahdollisuuksia ja kannustimia – työ on sen osalta jatkuvaa kehittämistä. Ilmastosuunnitelma auttoi tunnistamaan myös yhteistyötä vaativan ilmastoviestinnän kehittämisen tarpeet.

Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuus ja päästöjen vähentäminen on ollut viime vuosina murroksessa, kun rakennusten lämmitysmuotoja on päivitetty ja kiinteistöautomaatiota parannettu, mutta myös suurten kiinteistösanerausten ansiosta. Kirjaston peruskorjaus valmistui keväällä 2025 ja kunnantalon peruskorjaus alkoi ennen sitä. Remonttien aikana sähkönkulutus luonnollisesti nousee ja pienenee taas valmistumisen jälkeen. Energiatehokkuuden kehittymistä seurataan KETS-raportoinnin avulla, joka valmistuu keväällä tilinpäätöksen jälkeen.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toiminnalliset riskit

Sote-palveluihin liittyvä kustannusriski on hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä poistunut, joka on ollut kunnan osalta hyvin merkittävä. Kuitenkin PHHYKY:n aikana vireille tullut palkkaharmonisaatio-asia voi aiheuttaa takautuvia taloudellisia vaikutuksia myös kunnalle.

Vuoden 2025 aikana yleinen työttömyys kasvoi. Pitkäaikaistyöttömyyden taso on korkealla, mikä näkyy kunnan maksuosuudessa työmarkkinatuesta. TE-uudistus siirsi työllistämispalvelut kunnan vastuulle valtiolta ja palvelumalli vakiintuu vasta tulevana vuosina. Uudistuksen kustannukset kasvattavat kunnan suoria työllisyydenhoitomenoja merkittävästi. Väestön väheneminen on jatkuvaa. Vähenemästä merkittävin osa selittyy kuitenkin luonnollisen väestönlisäyksen negatiivisuudella, jota muuttoliike ei parhaimmillaankaan ole pystynyt kompensoimaan. Molempien tekijöiden yhteisvaikutus verotuloihin ja valtionosuuksiin on todennäköisesti merkittävä, vaikka ikääntymisen ja sairastavuuskertoimien muutokset voivat myös lisätä valtionosuustuloja.

Normaaliolosuhteissa toiminnallisena riskinä on huomioitava myös ammattitaitoisen henkilöstön saaminen eläkkeelle jäävien tilalle, henkilöstöresurssin riittävyys nykyisellä tasolla sekä erityisesti yhden henkilön varassa olevat toiminnot, joihin liittyy selvä jatkuvuusriski. Henkilöstön jaksaminen tulee korostumaan entisestään toiminnallisena riskinä tilanteessa, jossa taloudellisten resurssien vuoksi toimintamalleja on muutettava suppeilla resursseilla.

Kunnan väestömäärän aleneminen näyttää jatkuvan ja väestörakenteen ikääntyminen ja syntyvyyden alhainen taso ennakoivat muutostarpeita palveluihin. Tätä riskiä voidaan kuitenkin pyrkiä pienentämään harkituilla toimenpiteillä kunnan vetovoiman ja pitovoiman kasvattamiseksi samalla tavoin kuin työntekijäkuva parantamalla vaikuttaa työvoiman saatavuuteen.

Heikosti palvelutuotantoon sopivat (mm. sisäilmaongelmaiset) tai tehottomat toimitilat ovat yksi laajalaisesti vaikuttava riski, jota pyritään pienentämään vähentämällä kiinteistömassaa ja uudistamalla käyttöön jääviä toimitiloja joko uusrakentamisella tai peruskorjauksilla. Kunnalla on käynnissä merkittävä investointiohjelma, jossa julkisia tiloja uusitaan. Investointiohjelman läpivientiin liittyy merkittäviä toteutusriskejä, joita hallitaan jatkuvalla suunnittelulla, ajantasaisella seurannalla, rahoitussuunnittelulla sekä investointien tarveperäisellä hankinnalla. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista osaamista ja tilojen elinkaaret mietitään aina niiden poistumiseen saakka jo uus- tai korvausinvestointeja käynnistettäessä.

Rahoitusriskit

Korkotasot lähti nopeaan nousuun vuonna 2022 ja kunnan lainojen keskikorko nousi merkittävästi seuraavina vuosina. Korkokustannusten huippu nähtiin vuonna 2024 ja vuonna 2025 korkokustannukset laskevat. Kunnan olemassa olevan velkamäärän huomioiden kustannukset eivät tule toistaiseksi muodostamaan talouden kannalta olennaista riskiä. Kunnalla on myös käteisvaroja tasapainottamassa korkokustannuksia. Uuslainanoton osalta korkeampaan korkotasoon on kuitenkin varauduttava jo osana rahoitussuunnittelua.

Korkoriskit, likviditeettiriski ja luottoriski

Kunnan talousarviolainojen kokonaismäärä oli 4 086 486 (31.12.2025) euroa. Lainojen keskiporkko oli n. 2,47 %². Talousarviolainaa ei nostettu. Syynä hyvä kassatilanne edellisten tilikausien hyvien tulosten ansiosta sekä tilikauden aikana toteutunut satunnainen erä. Talousarviolainojen korkoriskiä on pyritty pienentämään kiinteillä korkojaksolla, jotka ovat tavanomaisesti 5 vuoden mittaisia.

Sijoitukset ja talletukset

Rahoitusarvopapereiden taseeseen kirjattu määrä on 3 617 701 euroa. (ed. 610 180) euroa. Käypä arvo on tätä korkeampi. Tilikauden aikana osa tuloutuneesta satunnaisesta erästä siirrettiin lyhyisiin korkosijoituksiin.

Vahinkoriskit

Kunnan kiinteä ja irtain omaisuus on kattavan vakuutusturvan piirissä. Kiinteistöjen vakuutuksissa käytetään omaisuuden täysarvoperustetta.

Vuoden 2025 aikana ei sattunut olennaisia vahinkoja kunnan kiinteistöissä.

Kunnan omissa palveluissa merkittävimmät riskit liittyvät työturvallisuuteen ja toisaalta asiakkaalle aiheutuviin tuottamuksellisiin vahinkoihin. Kunnassa riskeihin varaudutaan kouluttamalla ja perehdyttämällä henkilöstöä sekä yhteistyökumppaneiden kanssa laadituilla suunnitelmilla. Lisäksi riskeihin suojaudutaan vakuutustuottein.

Kiinteistöselvityksessä ja sen perusteella laaditussa investointiohjelmassa on tunnistettu olemassa olevat riskikohteet ja niistä pyritään luopumaan hallitusti. Kunnan omistamissa tiloissa sisäilmaongelmia on pystytty vähentämään peruskorjausten myötä. Teknisen käyttöiän päässä, edelleen palveluntuotannossa olevilla kiinteistöillä riski on kohonnut. Yläkoulun sisäilmatilannetta on tarkkailtu ja parannettu jo vuosien ajan. Yläkoulun ja lukion heikentyneen sisäilmatilanteen vuoksi vuonna 2025 perustettiin kohdekohtainen sisäilmaryhmä. Sisäilmatilanteen luomaa riskiä kiinteistöjen palvelutuotannolle hallitaan tilannetta seuraamalla ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymällä. Kiinteistöistä tullaan luopumaan yhteiskoulun valmistuttua.

Eryteisesti tietoturvaluuteen ja hybridivaikuttamiseen liittyvät riskit ovat korostuneet. Niihin on varauduttu tietoturvakoulutuksin (Navisec), parantamalla ja laajentamalla varmistuksia sekä uudistamalla tietoturva- ja kirjautumiskäytänteitä. Työ jatkuu edelleen vuonna 2026.

Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 ja 113 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5§). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Myös konsernitiinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 112 §).

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitiinpäätös.

² Laskentakaava korkokustannukset / Avoimen lainasaldon keskiarvo

Tilinpäätöksen laadinnasta on säännökset kuntalaissa ja kirjanpitolaissa. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä (Kuntal 113 §).

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa ja sisäisen valvonnan ohje kunnanhallituksessa 15.12.2014 ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.2015.
- Toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa ohjaavat lainsäädännön lisäksi mm. toimielinten päätökset, hallintosääntö, hankintaohje, virka- ja työehtosopimus ja talousarvio.
- Todetaan, että kunnan mahdollisuus vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouteen järjestävän hyvinvointialueen toimintaan ja talouteen on vähäinen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

- Talousarvion tavoitteet ovat pääosin toteutuneet
- Tulosalueiden taloudesta raportoidaan neljännesvuosittain ja tavoitteiden toteutumisesta puolivuosisiraportissa ja tilinpäätöksessä. Tulosalueet kommentoivat oleellisista poikkeamisista kunnanhallitukselle ja valtuustolle tehtävissä raporteissa.
- Tuloksellisuuden arviointi tapahtuu toimielinten itse tekemänä arviointina ja tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Riskienhallinnan järjestäminen

- Kunnanhallitus on hyväksynyt riskienhallinnanohjeen 15.12.2014. Ohjeen uudistaminen on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2026 aikana, jonka tavoitteena on yhtenäistää käytäntöjä, selkeyttää vastuita sekä vahvistaa riskien systemaattista tunnistamista ja seurantaa.
- Riskienhallinta on kunnanhallituksen vastuulla.
- Äkillisiä riskejä on kartoitettu ja suunniteltu varautumista. Poikkeusoloihin varautumisesta on hyötyä myös normaaliolojen riskiarvioinnissa. Varautumissuunnitelman päivittäminen on vireillä ja työ on käynnissä tällä hetkellä toimiala- ja toimintokohtaisten varautumissuunnitelmien tasolla ja niihin tukeutuen päivitetään kunnan yleiset valmius- ja varautumissuunnitelmat
- Vahinkoriskejä on kartoitettu ja ennakoitu työsuojelutoimin.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- Omaisuuksien käyttöarvoissa ei ole vuoden aikana tapahtunut suuria menetyksiä.
- Kiinteän omaisuuden luovutukset ovat tapahtuneet kiinteistövälittäjien arvioihin ja avoimiin tarjouskilpailuihin.

Sopimustoiminta

- Ei ole ollut negatiivisia vaikutuksia.
- Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta ovat pääosin ajantasaisia ja vastuutettuja. Sähköistä järjestelmää sopimustenhallintaan ei ole kustannussyistä hankittu, mutta sopimusten seurantaa on kehitetty excel-muodossa.

Johtopäätökset

- Sisäistä valvontaa on toteutettu osana riskienhallintaa operatiivisessa hallinnossa (johtoryhmä ja hallinto-osasto).
- Erityisiä puutteita ei ole noussut esille. Vähäisemmät riskitekijät on korjattu ohjeistuksia päivittämällä.
- Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään osana kunnan hallinnon ja talouden suunnittelua.

Muut ei-taloudelliset asiat

- Toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioissa. Kunta on sitoutunut hyvään hallintotapaan ja ihmisoikeuksien noudattamiseen.
- Toimintavuoden aikana ei ole havaittu mitään korruption tai lahjonnan ilmenemismuotoja eikä puutteita ihmisoikeuksien toteutumisessa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakulut (ulkoiset + sisäiset) alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 1,4 prosentilla eli 387 108 eurolla. Toimintatuotot puolestaan ylittyivät 316 740 eurolla eli 3,6 prosentilla. Toimintakate oli 3,8 % eli 703 848 euroa muutettua talousarviota pienempi.

Tulosalueittain tarkastellen merkittäviä, yli 100 t€ menoyliytksiä talousarvioon kirjattuihin tavoitetasoihin nähden ei ollut

Tilikauden tulos, joka oli 4 727 519 euroa, toteutui muutettuun talousarvioon verrattuna 515 737 euroa heikompana. Tulos sisälsi kertaluontoisia arvonalentumisia 942 821 euroa. Lisäksi aikaisemmalla tilikaudella keskeneräisiin investointeihin aktivoitu Eerolantien katusaneeraus on purettu yhdyskuntapalveluiden käyttötalouteen kuluneella tilikaudella, sillä investointi ei toteudu lähitulevaisuudessa. Purkamisen tulosvaikutus on 44 957 euroa.

Seuraavassa tarkastelussa ovat mukana **vain ulkoiset tuotot ja kulut** verrattuna edelliseen tilinpäätökseen.

Toimintatuotot nousivat vuodesta 2024 6,3 prosenttia. Toimintakuluissa puolestaan nousua oli 6,0 prosenttia. Henkilöstökulut nousivat 1,9 prosenttia eli 235 637 euroa vuoden 2024 tilinpäätöksestä. Palvelujen ostot nousivat 14,4 prosentilla, eli 713 100 euroa. Maksettujen avustusten määrä kasvoi 375 839 eurolla eli 46,8 prosenttia. Henkilöstökulut olivat 57,2 prosenttia ja palvelujen ostot 25,5 prosenttia toimintakuluista. Muihin toimintakuluihin jää 17,3 prosenttia toimintakuluista. Toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 6,0 prosenttia eli 1 005 690 euroa.

Verotulot laskivat edellisestä vuodesta 140 645 euroa eli 0,9 %. Valtionosuudet kasvoivat 385 593 euroa eli 9,9 %. Rahoitustuottojen ja kulujen netto oli 155 874 euroa, kun se edellisvuotena oli 338 038 euroa.

Vuosikate laski edellisestä vuodesta 942 905 eurolla, ollen kuitenkin muutettua talousarviota korkeampi. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 125 187 euroa eli 7,1 prosenttia vuodesta 2024. Suunnitelman mukaisten poistojen kasvu johtui lähinnä vesihuoltolaitoksen siirtymisestä kunnan omistukseen kesäkuussa 2024, jolloin 2025 tilikausi sisälsi ensimmäistä kertaa 12kk poistot. Lisäksi arvonalentumisia kirjattiin 942 821 euroa. Tilikauden tulos oli 4 727 519 euroa, joka oli 4 731 554 euroa enemmän, kuin 2024.

(sis- ulkoiset ja sisäiset erät)	Muutettu TA2025	Tot 2025	Poikkeama	Tot 2024	Muutos ed. vuosi
Toimintatuotot	8 773 810	9 050 550	316 740	8 599 610	5,2 %
Toimintakulut	-27 341 754	-26 954 646	378 108	-25 498 017	5,7 %
TOIMINTAKATE	-18 607 944	-17 904 096	703 848	-16 898 406	6,0 %
Verotulot	15 300 000	15 159 938	-140 062	15 300 583	-0,9 %
Valtionosuudet	4 326 200	4 271 942	-54 258	3 886 349	9,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	250 000	155 874	-94 126	338 038	-53,9 %
VUOSIKATE	1 268 256	1 683 658	415 402	2 626 563	-35,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 900 000	-2 840 416	940 416	-1 772 408	60,3 %
Satunnaiset erät	5 875 000	5 884 277	9 277	-858 191	
TILIKAUDEN TULOS	5 243 256	4 727 519	-515 737	-4 035	
Poistoeron lis.(-)tai väh	50 000	50 162	162	69 829	-28,2 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALI- JÄÄMÄ)	5 293 256	4 777 682	-515 574	65 794	

Tuloslaskelma (Ulkoinen)	2025	2024
	(1 000 €)	(1 000 €)
Toimintatuotot	4 317	4 060
Toimintakulut	-22 221	-20 958
Toimintakate	-17 904	-16 898
Verotulot	15 160	15 301
Valtionosuudet	4 272	3 886
Rahoitustuotot ja -kulut	156	338
Korkotuotot	116	223
Muut rahoitustuotot	153	253
Korkokulut	-109	-134
Muut rahoituskulut	-4	-5
Vuosikate	1 684	2 627
Poistot ja arvonalentumiset	-2 840	-1 772
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 898	-1 772
Arvonalentumiset	-943	0
Satunnaiset kulut	0	-858
Satunnaiset tuotot	5 884	0
Tilikauden tulos	4 728	-4
Tilinpäätössiirrot	50	70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 778	66

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,4	19,4
Vuosikate/Poistot, %	59,3*	148,2
Vuosikate, euroa/asukas	266	410
Asukasmäärä	6332	6402

*Sisältää kertaluonteisia arvonalentumispoistoja

Rahoituslaskelma	2025	2024
	(1 000 €)	(1 000 €)
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 684	2 627
Satunnaiset erät	5 884	-858
Tulorahoituksen korjauserät	-5 901	-7
Investointimenot	-5 533	-9 499
Rahoitusosuudet investointeihin	47	84
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 520	3 140
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 701	-4 513
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäys	-17	-61
Antolainasaamisten vähennys	23	323
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1	1 485
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-614	-614
Muut maksuvalmiuden muutokset	-216	267
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset	2	42
Vaihto-omaisuuden muutos		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-126	-189
Lyhytaikaisten saamisten muutos	60	-342
Korottomien velkojen muutos	-153	756
Rahoituksen rahavirta	-823	1 400
Rahavarojen muutos	1 879	3 113
Rahavarat 31.12.	8 440	6 561
Rahavarat 1.1.	6 561	9 674

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	6 998 082	9 510 599
Investointien tulorahoitus, %	30,7	27,9
Lainanhoitokate	2,5	3,7
Kassan riittävyys, pv	108	77
Asukasmäärä	6 332	6 402

Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase (1 000 €)

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	33 918	31 898	OMA PÄÄOMA	34 254	29 476
Aineettomat hyödykkeet	338	337	Peruspääoma	21 245	21 245
Muut pitkävaikutteiset menot	338	337	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	8 231	8 165
			Tilikauden yli-/alijäämä	4 778	66
Aineelliset hyödykkeet	28 868	26 225			
Maa- ja vesialueet	4 434	4 300	POISTOERO JA VAPAAEHT.VA-		
Rakennukset	12 979	12 023	RAUKSET	0	50
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 736	6 972	Poistoero	0	50
Koneet ja kalusto	802	625	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	276	274
Ennakkomaksut ja kesken-			Lahjoitusrahastojen pääomat	276	274
eräiset	3 916	2 304			
Sijoitukset	4 713	5 337	VIERAS PÄÄOMA	8 999	9 764
Osakkeet ja osuudet	3 443	4 061	Pitkäaikainen	4 959	5 571
Muut lainasaamiset	1 178	1 201	Lainat vakuutus- ja rah.lait	3 473	4 086
Muut saamiset	92	75	Muut velat	1 485	1 485
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 610	7 666	Lyhytaikainen	4 040	4 193
Saamiset	1 170	1 105	Lainat rahoitus- ja vak.lait	614	614
Pitkäaikaiset saamiset	6	14	Saadut ennakot	24	19
Lainasaamiset	6	14	Ostovelat	1 393	1 565
Lyhytaikaiset saamiset	1 164	1 090	Muut velat	231	217
Myyntisaamiset	832	613	Siirtovelat	1 778	1 777
Lainasaamiset		0			
Muut saamiset	89	127	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	43 528	39 564
Siirtosaamiset	234	350			
Rahoitusarvopaperit	3 618	610			
Osakkeet ja osuudet	67	67			
Sijoitukset rahamarkkinainst	15	15			
Muut arvopaperit	3 535	528			
Rahat ja pankkisaamiset	4 822	5 951			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	43 528	39 564			

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	78,7	74,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,3	41,9
Laskennallinen lainanhoitokate	3,92	5,50
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	13 009	8 231
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / as	2 054	1 286
Lainakanta 31.12., 1 000 €	4 086	4 700
Lainat ja vuokravastuut 31.12	8 918 633	10 597 755
Lainat euroa/asukas	645	734
Lainat ja vuokravastuut /as	1 409	1 655
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 178	1 201
Asukasmäärä	6332	6 402

Taseen tunnusluvut³

³³ Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvouden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$ Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja -menot

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	4 317 113	Toimintakulut	22 221 210
Verotulot	15 159 938	Korkokulut	108 520
Valtionosuudet	4 271 942	Muut rahoituskulut	3 888
Korkotuotot	115 642	Satunnaiset kulut	0
Muut rahoitustuotot	152 640	Tulorahoituksen korjauserät	0
Satunnaiset tuotot	5 884 277	Pakollisten varausten muutos	
Tulorahoituksen korjauserät	-5 900 528	Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	47 089	Investointimenot	5 533 433
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 520 218	Rahoitustoiminta	
Käyttöom. lahjoitukset	0		
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	17 050
Antolainasaamisten vähennykset	23 135	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	613 650
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 150	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Oman pääoman vähennykset	0
Oman pääoman lisäykset	0		
Kokonaistulot yhteensä	30 592 616	Kokonaismenot yhteensä	28 497 751

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

litin kunnan konsernirakenne 31.12.2025

litin kunta	
Tytäryhteisöt	
litin Vuokratalot Oy	100 %
litin Rinnemaa-säätiö sr	100 %
Kiinteistö Oy litin Jäähalli	100 %

Kuntayhtymät	
Päijät-Hämeen liitto	3,25 %

Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnassa on voimassa valtuuston 9.6.2020 § 12 hyväksymä konserniohje. Ohjeen 4 §:n mukaan valtuusto määrittelee konserniohjauksen periaatteet, omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kunnanhallitus ohjaa ja koordinoi litti -konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnanhallitus antaa kuntalain 39 §:n nojalla tarvittaessa tytäryhteisöjen toimintaa velvoittavia ohjeita.

Kunnanhallitus päättää konsernin sisäisestä työnjaosta, vastaa konsernin hallinnon ja talouden koordinoinnista, vastaa, että yhteisöjen toiminnan seuranta kunnan taholta on järjestetty, seuraa litti -konserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista, antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta tilinpäätöksen yhteydessä, nimeää kunnan edustajat yhteisöjen hallintoelimiin, ellei sitä ole annettu muun toimielimen tehtäväksi, antaa ohjeet kunnan edustajille kuntayhtymien yhtymäkokouksissa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhteisökokouksissa käsiteltäviin asioihin ja antaa ohjeet konserniyhteisön hallituksessa toimiville kunnan edustajille merkittävistä taloudellisista ja toiminnallisista linjaratkaisuista.

Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kunnan osalta ja seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista sekä tekee tarvittavat toimenpide-esitykset kunnanhallitukselle.

Konserniyhtiöt ja niiden tavoitteiden toteutuminen v. 2025

Tytäryhteisökohtaiset tavoitteet 2025

litin Vuokratalot Oy (omistusosuus 100 %)

Tavoite	Raportointi TP2025
Yhtiö pyrkii aktiivisesti osallistumaan elinvoima- ja markkinointihankkeiden alueelle tuomien uusien asukkaiden asuttamiseen yhteistyössä litin kunnan kanssa.	Toteutunut: litin Vuokratalojen asunnot ovat osoitettu ensisijaisesti kuntalaisille tai kuntaan töihin tuleville.
Asuntokanta pyritään pitämään niin hyvässä kunnossa kuin se käytettävät resurssit huomioiden on mahdollista ja tarvittaessa luopumispäätös käyttökänsä päässä olevista rakennuksista sekä mahdollisista korvaavista investoinneista tehdään ajoissa.	Toteutunut: Kiinteistöjä ja vapautuvia asuntoja korjataan ja huolletaan jatkuvasti tulorahoituksella vuosikorjausbudjetin puitteissa. Laajempia korjauksia tehdään tarpeen mukaan ja ne rahoitetaan lisärahoituksella. Yhtiö on vähentänyt asuntokantaa 34 kerrostaloasunnolla (Karvila 13 myyty ja Ravikuja 2 poistettu vuokrauskäytöstä ja tullaan purkamaan myöhemmin). Tarpeettomista kiinteistöistä tullaan jatkossakin tarvittaessa luopumaan säilyttäen pitkäaikaista kysyntää vastaava asuntomäärä.

Kausalan Kaukolämpö Oy* (omistusosuus 100 % ennen liiketoimintakauppaa)

Tavoite	Raportointi TP2025
Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakkeiden myynti Adven Oy:lle on toimeenpantu ja yhtiö on poistunut kunnan omistuksesta vuoden 2025 aikana. Kaupan toteutus on siirtynyt KHO:lle tehdyn valituslupahakemuksen vuoksi.	Toteutunut
Yhtiön toiminnassa tavoitteena on kauppaprosessin sujuva läpivienti ja toiminnan kehittämisen mahdollisimman hyvä ennakointi jo kauppaprosessin aikana.	Toteutunut. Yhteistyö yhtiön ja Adven Oy:n kanssa toimivaa kauppaprosessin aikana.

*) Yhtiö poistunut kunnan omistuksesta 28.2.2025

litin Jäähalli Oy (omistusosuus 100 %)

Tavoite	Raportointi TP2025
Jäähallin kokonaiskäyttöastetta pyritään nostamaan sekä lisäämään kuntakonsernin ulkopuolista jääajan myyntiä. Aukioloaikoja pyritään laajentamaan kysynnän mukaisesti.	Jäähallin käyttöaste oli 51,7 %, josta yksityistä käyttöä 28,8 % ja kunnan käyttöä. 22,9 %. Jääkäyttö sopimus 5 v. uusittiin alkamaan 15.8.2023. Aiemmin kunta osti jääaikoja koulu- ja päivähoito 460 h ja vapaa-aikapalvelut 360 h. 15.8.2023 voimaan astu-

	<p>neen sopimuksen mukaan kunta ostaa kouluille ja varhaiskasvatukselle 360 h ja vapa-aikapalveluille 260 h. Kun tarkastellaan, mitä jäänkäyttö on oikeasti ollut kouluilla ja varhaiskasvatuksessa, jäänkäyttöä on ollut 419,5 h. Vastaavasti vapaa-aikapalvelujen jäänkäyttö on ollut 265 h ja junioripelejä/ luistelukouluja tuettu 50 h eli yhteensä 315 h. Näin ollen kunnan käytössä jäähalli on ollut yhteensä 734,5 h. Käyttöasteeseen on kuitenkin huomioitu vain maksetut vuorot eli 620 h.</p> <p>Yhtiön tulos oli 4 291,09 euroa. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 8,5 %.</p> <p>Aukioloaikaa laajennettiin käyttäjien pyynnöstä huhtikuun loppuun saakka, mikä ei ollut kannattavaa. Käyntimäärä jäi huhtikuussa selvästi vähäisemmäksi verrattuna syys-maaliskuun käyntimääriin. Tähän reagoitiin, ja vuonna 2026 päädyttiin jälleen sulkemaan halli maaliskuun loppuun.</p>
<p>Jäädytyskoneiston kuntoarvion mukaan kompressorit (2 kpl) vaihdetaan vuoden 2025 aikana</p>	<p>Molemmat kompressorit vaihdettiin kesällä 2025 ja samalla uusittiin myös kompressoreille tulevia rataliuosputkistoja.</p>

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2025 aikana konsernirakenteessa tapahtui seuraavia muutoksia:

- Kausalan Lämpö Oy osakekauppa saatiin päätökseen ja yhtiö poistui kunnan konsernirakenteesta 28.2.2025.

Arvio kuntakonsernin todennäköisestä taloudellisesta kehityksestä

Kuntakonsernin taloudellisessa kehityksessä ei arvioida tapahtuvan olennaisia muutoksia. Vesihuollon toiminnan osalta tarkentunut tilannekuva edellyttää varautumista kasvaviin kustannuksiin ja investointeihin.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja - vastuunjako konserniohjauksessa

- Valtuusto määrittää omistajapolitiikan tavoitteet vuosittain talousarviossa.
- Kunnanhallitus ohjaa yhdessä kunnanjohtajan kanssa konserniyhteisöjen toimintaa.
- Kunnanjohtaja käy toimitusjohtajien kanssa kehityskeskustelut vuosittain.
- Konserniohje ja Hyvä hallintotapa litin kuntakonsernissa-ohjeet hyväksytyt tytäryhteisöissä

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

- Kunnanhallitus saa tilinpäätösinfon ennen litin Vuokratalot Oy:n yhtiökokousta.
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja käyttää kunnanhallituksen äänivaltaa.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

- Tytäryhteisöt raportoivat tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisen.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

- Tytäryhteisöt raportoivat tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisen ja puolivuotisraporteissa talousarvionsa toteutuman.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

- Tytäryhteisöt (litin Vuokratalot Oy ja Koy litin Jäähalli) käyttävät kunnan palveluista puhelinliikennettä, atk-palveluita ja postitusta.
- litin Vuokratalot Oy ja Koy litin Jäähalli käyttävät lisäksi maksuliikennettä ja kirjanpitoa palveluja.
- litin Vuokratalot Oy:n kanssa on voimassa sopimus toimistosuhteiden työntekijöiden myynnistä yhtiölle
- Myyntiprosessista johtuen Kausalan Kaukolämpö Oy ei ole käyttänyt keskitettyjä konsernitoimintoja vuoden 2025 aikana.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytär- ja osakkuusyhtiöissä

- Tytäryhtiöt tekevät ennen vakuutusten kilpailutusta riskikartoituksen

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2025	2024
	(1 000 €)	(1 000 €)
Toimintatuotot	6 806	7 383
Toimintakulut	-24 355	-23 701
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	0	0
Toimintakate	-17 550	-16 318
Verotulot	15 160	15 301
Valtionosuudet	4 272	3 886
Rahoitustuotot ja -kulut	-21	171
Korkotuotot	113	219
Muut rahoitustuotot	120	235
Korkokulut	-249	-278
Muut rahoituskulut	-5	-6
Vuosikate	1 861	3 040
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-2 309	-2 362
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-943	0
Satunnaiset erät	6 150	0
Tilikauden tulos	4 760	677
Tilinpäätössiirrot	76	0
Vähemmistöosuudet	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 835	677

Tuloslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	27,9	31,2
Vuosikate/Poistot, %	57,2*	128,7
Vuosikate, euroa/asukas	294	475
Asukasmäärä	6 332	6 402

*Sisältää kertaluonteisia arvonalentumispoistoja

Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 861	3 040
Satunnaiset erät	6 150	-858
Tulorahoituksen korjauserät	-7 194	80
Investointien rahavirta		
Investointimenot		-9 556
Rahoitusosuudet investointeihin	5 585	84
Investointien taseen luovutukset	-47	3 135
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-6 291	7
Toiminnan ja investointien rahavirta	0	-4 069
Rahoituksen rahavirta	1 570	
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		-61
Antolainasaamisten vähennys		323
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1	1 485
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 059	-1 119
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	819	267
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2	42
Vaihto-omaisuuden muutos	11	-25
Saamisten muutos	-373	-249
Korottomien velkojen muutos	1 179	500
Rahoituksen rahavirta	-233	896
Rahavarojen muutos	1 337	-3 173
Rahavarojen muutos	1 337	-3 173
Rahavarat 31.12.	8 918	7 580
Rahavarat 1.1.	7 580	10 753

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	6 319 136	9 787 921
Investointien tulorahoitus, %	33,6	-32,1
Lainanhoitokate	1,6	2,4
Kassan riittävyys, pv	104	80
Asukasmäärä	6 332	6 402

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	37 199	36 273	OMA PÄÄOMA	33 591	28 743
Aineettomat hyödykkeet	338	337	Peruspääoma	21 245	21 245
Aineettomat oikeudet	40	53	Muut omat rahastot	183	183
Muut pitkävaikutteiset menot	298	285	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	7 328	6 638
Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	4 835	677
Aineelliset hyödykkeet	35 116	34 207			
Maa- ja vesialueet	4 575	4 457	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Rakennukset	18 788	19 570			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 982	7 218	PAKOLLISET VARAUKSET	0	17
Koneet ja kalusto	852	645	Eläkevaraukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	2	12	Muut pakolliset varaukset	0	17
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 916	2 304			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	298	308
Sijoitukset	1 746	1 729			
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0	VIERAS PÄÄOMA	13 517	16 325
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 330	9 376
Muut osakkeet ja osuudet	1 654	1 654	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 463	1 538
			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 036	1 036
Muut lainasaamiset	0	0	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 688	4 376
Muut saamiset	92	75			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	47 406	45 394
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	23	35			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 184	9 086			
Vaihto-omaisuus	0	89			
Saamiset	1 267	1 417			
Pitkäaikaiset saamiset	16	25			
Lyhytaikaiset saamiset	1 251	1 392			
Rahoitusarvopaperit	3 719	709			
Rahat ja pankkisaamiset	5 198	6 871			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	47 406	45 394			

Konsernitaseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	70,9	63,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	51,4	61,3
Laskennallinen lainanhoitokate	2,02	2,70
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	12 150	7 315
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / as	1 919	1 143
Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 366	10 412
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	13 198 070	16 309 496
Lainat euroa/asukas	1 321	1 626
Lainat ja vuokravastuut/asukas	2 084	2 548
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Asukasmäärä	6 332	6 402

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal (410/2015) 115 §).

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille. Eräissä poikkeustapauksissa voidaan tilikauden tuloksesta tehdä sen ylittäviä siirtoja varauksiin tai tuloksesta riippumatta siirtää tuloutettuja varauksia tai rahastoja uudelleen taseeseen. Tästä syystä on lain tarkoitusta tuloksen käsittelystä tulkittava laajemmin siten, että hallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esitettäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen. Pääsääntönä tällöin on, että esityksessä varaus- ja rahastosiirrot yksilöidään ja esitetään bruttomääräisinä.

Pakollinen varaus ei ole tuloksenkäsittelyerä, vaan se on tehtävä tilikauden tuloksesta riippumatta silloin, kun velvoite sen tekemiseen on syntynyt. Pakolliset varaukset kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaisesti kulueriin ennen tilikauden tulosta.

Kunnan tulos tilikaudelta 2025 on 4 727 519 euroa. Poistoeron vähennyksenä esitetään kirjattavaksi 50 162 euroa. Kunnan ylijäämä tilikaudelta 2025 on poistoerokirjauksen jälkeen 4 777 682 euroa.

Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2025 ylijäämä siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

Kunnalla on aiempien tilikausien jälkeen taseessaan ylijäämää 8 231 133 euroa. Tilikaudelta 2025 kirjattavan ylijäämän jälkeen kunnalle jää taseeseen ylijäämää 13 008 814 euroa.

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu 200 180 euroa alijäämäiseksi. Talousarviossa on varattu 315 000 euroa "uuden" kunnantalon purkua varten peruskorjatun kunnantalon valmistumisen jäljiltä. Ilman tätä kertaluontoista erää vuoden 2026 talousarvio on ylijäämäinen.

Talousarvion toteutuminen

Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110 §). Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimihaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa (KuntaL 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 121.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutusvertailu.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (115 §)

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Kunnan ja kuntayhtymän rahankäyttö perustuu valtuuston myöntämään määrärahaan. Talousarviossa myös suoraan tuloslaskelma- ja rahoitusosaan merkittäviin menoihin on näin ollen osoitettava määrärahat. Vastaavasti suoraan tuloslaskelmaosaan ja rahoitusosaan merkittävät rahan lähteet ovat talousarviossa tuloarvioita.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle asettama tehtävä-, hanke- tai tulolajikohtainen tulotavoite.

Toteutusvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Toteutusvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä.

Toteutusvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisenä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan. Valtuustoon nähden sitovat erät osoitetaan toteutusvertailussa esimerkiksi varjostettuna, lihavoiden tai muulla havainnollisella tavalla.

Muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan hyväksyä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Automaattisen talousraportoinnin johdosta hallinto ja talouspalveluiden kuluja on siirretty sisäisinä erinä toimialoille. Vuodesta 2023 alkaen tilinpäätökset ovat vertailukelpoisia keskenään. Aikaisempien tilinpäätösten osalta on sovellettu erilaisia käytäntöjä sisäisten erien kohdentamisessa. Kulujen määrä on kirjattu talousarviopoikkeamien osalta toimialojen talousarviovertailuun.

Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen. Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Käyttötalousosan tulosaluekohtainen tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisvertailu esitetään seuraavassa.

Hallintopalvelut

Demokratiapalvelut

Toimielin: Useita

Tulosalueen tarkoitus:

Tähän tulosalueeseen on yhdistetty vaalit, tarkastustoimi, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus.

- Vaalien paikallinen toimeenpano
- Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen (kuntalaki 121 §)
- Tilintarkastus (kuntalaki 123§)
- Kunnanvaltuuston toiminta
- Kunnanhallituksen kokoustoiminta, kunnanjohto

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Vuonna 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit
- Tarkastuslautakunnan toiminta, tilintarkastuksen järjestäminen ja tilintarkastus.
- Kunnanvaltuuston toiminta, 6 kokousta, seminaarit 6, valiokunnilla keskimäärin n. kymmenen kokousta vuodessa.
- Kunnanhallituksen 20 kokousta.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

- Alue- ja kuntavaalit, vaalipäivä 13.4.2025. Ennakkoäänestys 2.-8.4.2025.
- Kunnanvaltuuston toiminta, 7 kokousta tarpeen mukaan, seminaarit/iltakoulut 3 kpl, valiokunnilla keskimäärin yhteensä 30 kokousta vuodessa. Yhteiset kokoukset / esittelyt merkittävimmistä hankkeista, kuntastrategiasta sekä talousarvion valmistelusta.
- Kunnanhallituksen 25 kokousta, iltakoulut ja jaostojen kokoukset tarvittaessa.
- Luottamushenkilöiden koulutusta järjestetään ennakoiden siten, että uuden valtuustokauden käynnistyminen 1.6.2025 on mahdollisimman sujuva.
- Kokousaikataulut jaksotetaan suunnitelmallisesti siten, että asioiden valmistelu- ja päätöksentekoketjut ovat sujuvia ja ripeitä. Yhteisiä esittelytilaisuuksia valiokunnille lisätään.
- Sähköinen CloudMeeting kokousjärjestelmä otetaan kokonaisuudessaan käyttöön uuden valtuustokauden alusta 1.6.2025 lukien.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Raportointi TP2025
Kehitämme kunnan johtamisjärjestelmää ja asetamme selkeät mitattavat tavoitteet kunnan johdolle, konserniyh-teisöille ja omistuksiin.	Luottamushenkilöiden ja vi-ranhaltijoiden välisen viestintän parantaminen.	CloudMeeting-järjestelmä on otettu käyttöön kokoushallintajärjestemänä
Tasapainoinen talous	Tulojen ja menojen jatkuva seuraaminen. Mittarina voidaan käyttää myös verrokki-kuntien lukuja.	Tuloslaskelma osoittaa ylijäämää. Käyttötalous kokonaisuutena tarkas-tellen tasapainossa.

Strategiaan nojautuva kunnan suunnitelmallinen kehittäminen	Kuntastrategiaa toteutetaan hyvinvoinnin edistämällä, kuntalaisten ja työntekijöiden osallistamisella ja oman organisaation jatkuvalla kehittämällä sekä asiakaspalautteen hankkimisella.	Asiakas- ja henkilöstökyselyjen tulokset olivat edellisvuoden tasolla. Uuden kuntastrategian valmistelu aloitettiin talousarviovuoden aikana. Kuntastrategia vuosille 2026–2029 hyväksyttiin 27.1.2026
---	---	---

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2025
Alue- ja kuntavaalit, vaalipäivä 13.4.2025. Ennakkoäänestys 2.-8.4.2025.	Tavoite toteutunut.
Kunnanvaltuuston toiminta, 7 kokousta tarpeen mukaan, seminaarit/iltakoulut 3 kpl, valiokunnilla keskimäärin yhteensä 30 kokousta vuodessa. Yhteiset kokoukset / esittelyt merkittävimmistä hankkeista, kuntastrategiasta sekä talousarvion valmistelusta.	Kunnanvaltuustolla kokouksia 8 vuonna 2025. Valiokunnilla kokouksia 29. Lisäksi talousarviovuoden aikana järjestetty 6 seminaaria/iltakoulua.
Kunnanhallituksen 25 kokousta, iltakoulut ja jaostojen kokoukset tarvittaessa.	Kunnanhallituksella 21 kokousta. Iltakouluja järjestettiin 1.
Luottamushenkilöiden koulutusta järjestetään ennakoiden siten, että uuden valtuustokauden käynnistyminen 1.6.2025 on mahdollisimman sujuva.	Tavoite toteutunut
Kokousaikataulut jaksotetaan suunnitelmallisesti siten, että asioiden valmistelu- ja päätöksentekoketjut ovat sujuvia ja ripeitä. Yhteisiä esittelytilaisuuksia valiokunnille lisätään.	Tavoite toteutui aikataulutusten osalta. Tavoite yhteisten esittelytilaisuuksien lisäämisestä ei toteutunut.
Sähköinen CloudMeeting kokousjärjestelmä otetaan kokonaisuudessaan käyttöön uuden valtuustokauden alusta 1.6.2025 lukien.	Tavoite toteutunut.

Talousarvio 2025 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	16 000		16 000	18 602	2 602	116 %
Toimintamenot	-490 081		-490 081	-498 615	8 534	102 %
Toimintakate	-474 081		-474 081	-480 013	5 932	101 %

Kehittämispalvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Palvelusuunnitelma:

Kehittämispalvelujen tulosalue muodostuu kuudesta tulosityksiköstä, jotka ovat kaavoitus, tiedotus- ja markkinointi, elinkeinopalvelut, työllisyyden edistäminen, maaseutupalvelut sekä yhteisöjen tukeminen.

Kaavoitus

Tulosityksikön tehtävänä ovat yleis- ja asemakaavoitus ja niihin liittyvä yleissuunnittelu, jolla luodaan edellytykset hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle ja sen suunnitelmalliselle kehittämiselle. Samalla ylläpidetään ajantasaisia, teknisesti ja juridisesti luotettavia lakisääteisiä kaavoja, kartastoja, rekisterejä ja muita tarvittavia tietokantoja. Kaavoitukseen kohdistetaan 1/5 teknisen johtajan (kaavoittaja) henkilöstökuluista. Lisäksi määräaikaisena 2 vuoden kokeiluna v. 2026 alkuun asti yhteisen kaavasuunnittelijan palkkaaminen Kärkölän, Padasjoen ja Sysmän kuntien kanssa (litti isäntäkuntana).

Tiedotus- ja markkinointi

Tulosityksikkö vastaa kunnan viestinnästä ja markkinoinnista ja siihen liittyvän tapahtumatoiminnasta yhteistyössä muun henkilöstön ja sidosryhmien kanssa. Tehtäväkokonaisuuksia ovat strategisen viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen, valmistelu- ja päätösviestintä, palveluviestintä, häiriötilanne- ja kriisiviestintä, verkkoviestintä, sidosryhmäviestintä, kuntamarkkinointi ja mainetyö. Elinkeinomarkkinointi toteutetaan yhdessä elinkeinopalvelujen tulosityksikön kanssa.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen tulosityksikön tehtävä on litin yritysten toimintaedellytysten edistäminen, sijoittumis- ja kehittämistehtävät yhteistyössä Lahden seudun kehitys Ladec Oy:n kanssa. Yhteistyötä tehdään yritysten kanssa, jotka ovat kunnan asiakkaina mm. kaavoitus- ja lupapalveluissa, tontinmyynnissä, hankinnoissa ja neuvontapalveluissa (LADEC). Tavoitteena on yritysmaynteen kulttuurin vahvistaminen kunnan koko organisaatiossa tukemaan yritysten kasvua ja sijoittumisia. Määrärahavarausten puitteissa toteutetaan tätä tarkoitusta tukevia hankkeita.

Elinkeinopalvelut tuottavat myös ajantasaista tietoa litin alueen matkailupalveluista, käyntikohteista ja tapahtumista vastaten litin kunnan omasta imago- ja matkailumarkkinoinnista. Matkailun kehittämisessä toimitaan yhdessä suunnitelmallisesti Lahti Region Oy:n kanssa maakunnan matkailullisen vetovoiman kasvattamiseksi. litissä on käynnissä matkailuekosysteemi-hanke yhteistyössä paikallisten matkailuyrittäjien kanssa. Hankkeen asiantuntijatahona toimii Brande Oy.

Työllisyyden edistäminen

Työllisyyden edistämisen tulosityksikkö vastaa litin kunnan työllisyyden hoitoon liittyvistä tehtävistä, kunnan omasta työllistamisestä, tuesta yrityksille ja yhteisöille sekä nuorten kesätyöllistamisestä. Osana yhteistyötä kunta osallistuu rahoittajana Työllisty hyvässä seurassa-hankkeeseen. Työllisyyden edistämisen tulosityksikköön kohdistetaan kunnan osuus työmarkkinatuesta.

Maaseutupalvelut

Orimattilan kaupungin hallinnoimaan maatalouden yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat litti, Myrskylä, Pukkila ja Orimattila. Yhteistoiminta-alue on maataloushallinnosta vastaava paikallinen palveluyksikkö, joka pyrkii kehittämään, ohjaamaan sekä luomaan toimintaedellytykset elinkelpoiselle maaseudulle. litissä on ajanvarauksella avoinna oleva maaseutupalvelujen toimipiste.

Yhteisöjen tukeminen

Yhteisöjen tukemisen tulosityksikköön sisältyvät kunnanhallituksen jakamat yleisavustukset. Muut toimialat päättävät omien tulosalueidensa avustuksista määrärahojensa puitteissa. Avustuksia myönnettäessä otetaan huomioon kunnan muut mahdolliset tuki- ja avustuspäätökset.

Avustusten lisäksi tulosityksikköön on varattu määrärahat kunnan jäsenmaksuihin eri yhteisöille. Näistä merkittävimmät ovat Suomen Kuntaliitto 16 120 euroa ja Päijät-Hämeen liitto 76 810 euroa.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tiedotus- ja markkinointi

- Vuonna 2025 vahvistetaan edelleen litin tunnettuutta sekä veto- ja pitovoimaa kuntastrategian painopisteiden mukaisesti. Asumisen markkinoinnissa osallistutaan yhdessä Päijät-Hämeen kuntien kanssa Lahden seutu -yhteismarkkinointiin. Omana toimintana toteutetaan somepainotteinen asumisen kampanja.

Elinkeinopalvelut

- Jatketaan kartoitusta mahdollisuuksista myydä kunnan omistuksessa olevat hallikiinteistöt nykyisille vuokralaisille tai yleisellä kaupalla. litin Yrittäjäatalo-hankkeen valmistelua ja ennakkomarkkinointi jatketaan ja uusien yritysalueiden kaavoituksen valmistelussa tehdään yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen sekä Ladecin sijoittumispalvelujen kanssa. Olemassa olevien yritystonttialueiden markkinointia tehostetaan ja alueille suunnitellaan markkinointiprofiilit. Käynnistetään matkailuelinkeinoin ja brändiin keskittyvä kehittämishanke yhteistyössä yritystien/yhdistysten kanssa vuonna 2024 laaditun suunnitelman mukaisesti (edellyttää myönteistä rahoituspäätöstä).

Kaavoitus

- Kaavoitetaan VT12 liittymien ympäristöön monipuolisia yritys- ja teollisuustontteja (yleis- ja asemakaava) sekä litintien-Ravilinnan alueelle kaavataloudellisesti tarkoituksenmukainen ratkaisu uudelle koulukeskukselle sekä mahdollisille asuinalueille.

Avustukset

- Olennaisten ja vakiintuneiden toimijoiden kanssa voidaan tehdä 2-3 vuoden kestoiset yhteistyösopimukset, jotka korvaavat vuosittaisen avustushaun. Avustusten myöntämisessä kiinnitetään huomiota kuntastrategian tavoitteita tukevaan toimintaan sekä toiminnan vaikuttavuuteen (osallistujamäärä, positiivinen näkyvyys, yhteisölliset vaikutukset).

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Raportointi TP2025
Pysäytämme väestön määrän laskun.	Kehitämme kunnan markkinointiviestintää ja tuomme esiin littiä ja sen erinomaista sijaintia.	Ei toteutunut, muuttoliike positiivista, luonnollinen väestökehitys negatiivista. Viestintää kehitetty edelleen.
Edistämme yritystoimintaa ja elinvoimaa.	Reagoimme nopeasti ja positiivisesti yrittäjiltä tuleviin tarpeisiin. Ladecin ja LahtiRegionin tarjoamat palvelut yrittäjien saavutettavissa. Vaikutamme positiivisesti palvelutarjonnan kehitykseen litissä.	Kunnan toiminta on vastannut yrittäjien tarpeisiin ja toimintamalleja on kehitetty. Toteutunut, hyvällä tasolla. Ladecin henkilöstöä on kuukausittain läsnä elinvoimatapahtumissa. Yritysneuvontaa on tuotu yrityksille yrityskäyntien yhteydessä. Ladecin sijoittumistiimin kanssa jatkettu yhteistyötä uusien liiketoimintojen sijoittumiseksi littiin.
Vähennämme työttömyyttä edelleen.	Kehitämme työllisyyden hoitoa yhdessä yritysten ja yhdistysten kanssa. Lisäämme kunnan omaa työllistämistä. Pitkäaikaistyöttömien työllistäminen tai eläkeselvittelyt.	Työttömyys kasvanut vuonna 2025 koko maassa. Työllistettyjen lukumäärä 0 vuonna 2025. Palkkatukijärjestelmä muuttui ja tämän vuoksi ei toteutunut tavoitteen mukaisesti Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvanut 17,0 % edellisvuodesta (19 hlö). 1.1.2025 käynnistyi Päijät-Hämeen työllisyysalue, jonka vastuukuntana toimii Hollolan kunta

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2025
Vuonna 2025 vahvistetaan edelleen litin tunnettuutta sekä veto- ja pitovoimaa kuntastrategian painopisteiden mukaisesti. Asumisen markkinoinnissa osallistutaan yhdessä Päijät-Hämeen kuntien kanssa Lahden seutu -yhteismarkkinointiin. Omana toimintana toteutetaan somepainotteinen asumisen kampanja.	Omana toimintana valmisteltiin kampanjasuunnitelma valikoiduille tonttialueille. Lisäksi toteutimme oman asumisen somekampanjan kesällä.

<p>Jatketaan kartoitusta mahdollisuuksista myydä kunnan omistuksessa olevat hallikiinteistöt nykyisille vuokralaisille tai yleisellä kaupalla. Iitin Yrittäjätalohankkeen valmistelua ja ennakkomarkkinointi jatketaan ja uusien yritysalueiden kaavoituksen valmistelussa tehdään yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen sekä Ladecin sijoittumispalvelujen kanssa. Olemassa olevien yritystonttialueiden markkinointia tehostetaan ja alueille suunnitellaan markkinointiprofiilit. Käynnistetään matkailuelinkeinoin ja brändiin keskittyvä kehittämishanke yhteistyössä yritystien/yhdistysten kanssa vuonna 2024 laaditun suunnitelman mukaisesti (edellyttää myönteistä rahoituspäätöstä).</p>	<p>Uudistettu sijoittamisen toimintamallia yhdessä Ladecin kanssa. Kehitystyö jatkuu. Kartoitusta hallikiinteistöjen osalta on käyty ja keskustelut jatkuvat. Yrittäjätalohanke eteni aiesopimukseen vuonna 2025. Matkailuelinkeinojen kehittämishanke käynnistyi vuoden 2025 alussa.</p>
<p>Kaavoitetaan VT12 liittymien ympäristöön monipuolisia yritys- ja teollisuustontteja (yleis- ja asema-kaava).</p> <p>Kaavoitetaan litintien-Ravilinnan alueelle kaavataloudellisesti tarkoituksenmukainen ratkaisu uudelle koulukeskukselle sekä mahdollisille asuinalueille.</p>	<p>Vt. 12:n eritasoliittymien maankäyttöselvityksiä tehty analysointia varten ja maanomistajien kanssa käyty neuvotteluja. Liittymien kaavoitusta ei ole vielä käynnistetty.</p> <p>Koulukeskuksen (yhteiskoulun) kaavoitustyö oli käynnissä ja jatkuu v. 2026. Kaavoitusalue on vaihtunut valtuuston päätöksen 25.3.2025 mukaisesti Ravilinnan takamaastosta Ravilinnan etumaastoon.</p>
<p>Olennaisten ja vakiintuneiden toimijoiden kanssa voidaan tehdä 2-3 vuoden kestoiset yhteistyösopimukset, jotka korvaavat vuosittaisen avustushaun. Avustusten myöntämisessä kiinnitetään huomiota kuntastrategian tavoitteita tukevaan toimintaan sekä toiminnan vaikuttavuuteen (osallistujamäärä, positiivinen näkyvyys, yhteisölliset vaikutukset).</p>	<p>Tavoite toteutunut.</p>

Talousarvio 2025 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	96 500		96 500	134 586	38 086	139 %
Toimintamenot	-2 087 080	-50 000	-2 137 080	-2 170 388	33 308	102 %
Toimintakate	-1 990 580		-2 040 580	-2 035 802	-4 778	100 %

Taustatietoja

Kehittämispalvelut tulosityksittäin	Talousarvio			Toteuma		
	tulot	menot	netto	tulot	menot	netto
140 Kaavoitus	81 500	-236 151	-154 651	72 072	-182 964	-110 892
141 Tiedotus ja markkinointi	0	-103 237	-103 237	0	-79 892	-79 892
142 Elinkeino- ja matkailupalvelut	15 000	-308 064	-293 064	62 515	-364 842	-302 368
143 Työllisyyden edistäminen	0	-1 295 244	-1 295 244	0	-1 357 301	-1 357 301
144 Maaseutupalvelut	0	-54 384	-54 384	0	-51 308	-51 308
149 Yhteisöjen tukeminen*	0	-140 000	-140 000	0	-134 082	-134 082
Yhteensä	96 500	-2 137 080	-2 040 580	134 586	-2 170 388	-2 035 802

*) sis. avustukset yhteisöille 16 000 € ja mm. maakuntaliiton ja muiden yhteisöjen jäsenmaksut/maksu-
osuudet

Kaavoitus

Kaavoituksessa edettiin alkuvuonna kunnanhallituksessa 18.11.2024 hyväksytyyn kaavoitusohjelman 2024–2028 ja loppuvuonna kunnanhallituksessa 27.10.2025 hyväksytyyn kaavoitusohjelman 2025 – 2030 sekä muiden kaavoitukseen vaikuttavien päätösten mukaan. Kunnanhallitus päätti 10.3.2025 keskeyttää Kausalan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen Jänispajun–Ravilinnan alueella koulukeskukseen (yhteiskoulun) sijoittamiseksi Ravilinnan takamaastoon. Kunnanvaltuusto linjasi 25.3.2025 periaatepäätöksenä koulukeskushankkeen jatkovalmistelua seuraavasti: uusi koulu rakennetaan uudisrakennuksena VE2-vaihtoehdon pohjalta Ravilinnan etumaastoon siten, että kaavoitusalue laajennetaan koskemaan jäähallin ja Pikku-Vieterin päiväkodin viereistä aluetta ja rakennuksen kaavoitusvaiheessa arvioidaan rakennuksen sijoittelun vaihtoehtoiset mahdollisuudet kaavoitusalueella.

KAAVOITUSOHJELMAN YHTEENVETO	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pohjanmäki-Radansuu asemakaava-alueen muutos Koilliskujan alueella ja Urajärventien risteysalueella	X					
Anhavan tuulivoimaosayleiskaava (hankekaava)	V	V/X				
Kausalan asemakaavan muutos ja laajennus Ravilinnan etumaaston alueella (litin yhteiskoulun kaava)	V	X				
Kausalan taajaman ja ympäristön asuinalueet sekä rautatieaseman seutuun tukeutuminen	E	E	V	V/X	X	
Tillolan uuden eritasoliittymän ympäristö sekä Kausalan ja KymiRingin välinen alue (yleis- ja asemakaavat)	E	E	V	V	V/X	X
Kausalan uuden eritasoliittymän ympäristö (yleis- ja asemakaavat)	E	V	V	V/X		
Kirkonkylän alueen kaavoituksen tarkistaminen				E	V	X
Kausalan asemakaavan Haravakylän itäosan muutos ja laajennus	V	X				
Pienet asema- ja yleiskaavamuutokset tarpeen mukaan	X	X	X	X	X	X

E = esivalmistelu

V = vireillä

X = kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen hyväksymiskäsittelyyn

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

Tavoite	Raportointi TP2025
Kaavoitetaan VT12 liittymien ympäristöön monipuolisia yritys- ja teollisuustontteja (yleis- ja asemakaava).	Vt. 12:n eritasoliittymien maankäyttöselvityksiä tehty analysointia varten ja maanomistajien kanssa käyty neuvotteluja. Liittymien kaavoitusta ei ole vielä käynnistetty.
Kaavoitetaan litintien-Ravilinnan alueelle kaavataloudellisesti tarkoituksenmukainen ratkaisu uudelle koulukeskukselle sekä mahdollisille asuinalueille.	Kaavoitetaan litintien-Ravilinnan alueelle kaavataloudellisesti tarkoituksenmukainen ratkaisu uudelle koulukeskukselle sekä mahdollisille asuinalueille.

Sisäiset palvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- Omalle organisaatiolle keskitetyt järjestetyt hallinto-, henkilöstöhallinto-, taloushallinto-, tietohallinto- ja toimistopalvelut sekä ruokahuolto- ja siivouspalvelut.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa.
- Henkilöstö-, talous- ja tietohallintopalvelut sekä toimistopalvelut tuottavat kunnan organisaation toiminnassaan tarvittavat palvelut tehokkaasti ja ajanmukaisesti.
- Ruokapalvelut tuottavat keskitetyt ateriat kunnan omiin varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä mahdollisuuksien mukaan myös kunnan eri tilaisuuksien kahvi- ja/tai ruokatarjoilua. Ruokapalveluiden taso ja ruuan laatu pidetään hyvänä ja suositusten mukaisena.
- Siivouspalvelut huolehtivat kunnan kiinteistöjen siisteydestä siivousmitoituksen mukaisesti.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Raportointi TP2025
Varmistetaan henkilöresurssien riittävyys/toimivuus osaamisen varmistamisella ja oikeudenmukaisella palkkauksella.	Koulutussuunnitelma. Tehtäväkuvausten ajantasaisuudesta huolehtiminen. TVA:n saattaminen valmiiksi. ePassi 100e/kokoaikainen työntekijä + oman kuntosalin tai avantouinnin vuosikortti työsuhteen keston ajaksi.	Toteutunut suunnitellusti. Toteutunut kaikkien työehtosopimusten osalta. Tulokset ed. vuoden tasolla.
Talous- ja toimintaympäristötiedon tuottamista päätöksenteon tueksi kehitetään.	Raportoinnin automatisointi ja monipuolistaminen.	Raportointia on kehitetty. Mm. Accuna – talouden suunnittelu- ja raportointityökalua on kehitetty vastaamaan paremmin kunnan tarpeita
Siivouspalvelujen toimintavarmuuden ylläpito tehtäväkiertoa lisäämällä, toiminta mitoituksen edellyttämällä henkilömitoituksella.	Mitoituksen seuranta	Toteutunut suunnitellusti.
Ruokapalvelujen tuottaminen	Ruokapalvelulinjaukset päivitetty ja julkaistu Intrassa.	Toteutunut suunnitellusti.

hyväksytyihin ruokapalvelulinjauksiin pohjautuen. Yhteistyön parantaminen koulujen ja päiväkotien kanssa VRN-oppaitten mukaisesti	Keittiöiden mitoitusten seuranta.	
---	-----------------------------------	--

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

- Työhyvinvointia tukevia asioita kehitetään yhteistyössä henkilöstön kanssa
- Sisäisten palveluiden toimintamalleja uudistetaan tavoitteellisesti yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa ja koko kunnan tuottavuuden parantaminen kytketään tähän työhön. Sähköisten työkalujen kustannustehokasta hyödyntämistä vahvistetaan kunnan toiminnassa siten, että kunnan henkilöstön käytössä on modernit työvälineet ja digipalvelut. Työhyvinvointia tukevia asioita kehitetään yhteistyössä henkilöstön kanssa.
- Vuonna 2025 käyttöön otettavia kohteita ovat uusittu sähköinen työajanseuranta ja työvuorosunnittelu, sähköinen sisäinen ja ulkoinen laskutus. Erikseen yhdyskuntapalvelujen osalta otetaan täysipainoisesti käyttöön kunnan infraa ja rakennuskantaa koskeva palautepalvelu (Louhi). Sisäiset palvelut tukevat tämän käyttöönottoa
- Taloudenseurantaa ja -raportointia kehitetään sekä luodaan taloudenseurantaan mittareita.
- Henkilöstön hyvinvoinnin mittaamiseen etsitään uusia ajantasaista tietoa antavia välineitä (esimerkiksi KEVA-pulssi).

Tavoite	Raportointi TP2025
Työhyvinvointia tukevia asioita kehitetään yhteistyössä henkilöstön kanssa.	Tavoite toteutunut. Työ jatkuu. Yksi keskeinen kehittämisen osa-alue oli työterveyshuollon palveluiden kehittäminen vastaamaan henkilökunnan ja työntekijän tarpeita.
Sisäisten palveluiden toimintamalleja uudistetaan tavoitteellisesti yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa ja koko kunnan tuottavuuden parantaminen kytketään tähän työhön. Sähköisten työkalujen kustannustehokasta hyödyntämistä vahvistetaan kunnan toiminnassa siten, että kunnan henkilöstön käytössä on modernit työvälineet ja digipalvelut.	Tavoite toteutunut. Työ jatkuu.
Vuonna 2025 käyttöön otettavia kohteita ovat uusittu sähköinen työajanseuranta ja työvuorosunnittelu, sähköinen sisäinen ja ulkoinen laskutus. Erikseen yhdyskuntapalvelujen osalta otetaan täysipainoisesti käyttöön kunnan infraa ja rakennuskantaa koskeva palautepalvelu (Louhi). Sisäiset palvelut tukevat tämän käyttöönottoa	Tavoite toteutunut.
Talouden seurantaa ja -raportointia kehitetään sekä luodaan talouden seurantaan mittareita.	Tavoite toteutunut. Mittareita talouden seurantaan liittyen on mm. uudessa kuntastrategiassa.

Henkilöstön hyvinvoinnin mittaamiseen etsitään uusia ajantasaista tietoa antavia välineitä (esimerkiksi KEVA-pulssi)	Tavoite toteutunut osittain. KEVA-pulssi ei ole vielä käytössä.
--	---

Talousarvio 2025 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	2 794 654		2 794 654	2 713 017	-81 637	97 %
Toimintamenot	-3 082 548		-3 082 548	-3 011 423	-71 125	98 %
Toimintakate	-287 894		-287 894	-298 405	10 511	104 %

Ruoka- ja siivouspalveluiden suoritetiedot:

Suoritteet	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TP2025
ateriat	241 595	240 055	206 602	200 577	221 302	237 248	243 314	238 098
siivousneliöt	22 540	22 540	22 540	22 540	24 910	21 933	21 933	21 933
Suoritteet, €/suorite								
ateriat	2,98	3,22	3,56	3,91	3,96	3,72	3,77	3,75*
siivous/kk	1,73	2,01	1,89	1,78	1,62	2,03	2,37	2,61**

*Vuoden 2025 suoritehintaa = ruokapalvelun toimintakulut sis. sisäiset vuokrat / ateriamäärä

**Vuoden 2025 suoritehintaa = siivouspalvelujen toimintakulut sis. sisäiset vuokrat / siivousneliöt / 12kk

Kasvun ja oppimisen palvelut

Koulutuspalvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- Koulutoimen hallinto vastaa kasvun ja oppimisen päävastuualueen toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä ja toimintaedellytysten ylläpidosta sekä niihin liittyvien hallintopalveluiden hoitamisesta.
- Perusopetuksen tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville oppivelvollisille perusopetusta, erityisopetusta sekä vapaaehtoista iltapäivätoimintaa. Kunta järjestää opetuksen itse tai yhteistöiminnassa muiden kuntien kanssa tai ostamalla palvelua muilta opetuksen järjestäjiltä.
- litin lukio on yleissivistävä oppilaitos, joka jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, jossa annetaan myös yrittäjyyskasvatusta.
- Lisäksi tehtävänä Joukkoliikennelain (13.11.2009/869) mukaisen kunnan hankkiman joukkoliikenteen koordinoiminen, suunnittelu ja järjestäminen litin kunnassa.
- Koulukuljetusten järjestäminen kuuluu myös toimialueen tehtäviin.

Palvelusuunnitelma:

- Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. litin kunnassa perusopetusta järjestetään seuraavissa kouluissa: Kausalan koulu, Haapa-Kimolan koulu, Vuolenkosken koulu, Kausan koulu ja litin yläkoulu. Kausan koulun pienryhmät muodostavat kunnan erityisopetuksen
- Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittamaan korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. litin lukiossa annetaan myös yrittäjyyskasvatusta.
- litin kunta järjestää taiteen perusopetusta rahoittamalla Pohjois-Kymen musiikkiopiston ja Heinolan musiikkiopiston oppilaspaikkoja.
- Joukkoliikenteen tulosyksikkö vastaa asiointi- ja työmatkaliikenteen kustannuksista ja suunnitellusta litin kunnan osalta. Lahden seudun joukkoliikennelautakunta toimii joukkoliikenteessä koko Päijät-Hämeen toimivaltaisena viranomaisena. Lahden kaupunki toimii seudullisena viranomaisena, joka vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä. litin kunta järjestää asiointi- ja palveluliikennettä kuntalaisten asiointitarpeisiin Kausalan keskustaan.
  - Palveluliikenne on toteutettu kunnan sisäisenä joukkoliikenteenä kahdella 22 paikkaisella kouluautolla, jotka ovat myös koulukuljetus- ja tilausliikennekäytössä.

- Vuoden 2025 talousarviossa on päätetty lakkauttaa joukkoliikenneyhteys Kausala-Kouvola-Kausala reitille, jota on aiemmin ajettu aamuisin ja iltapäivisin 22-paikkaisella koulutautolla.
- Koulukuljetusten suunnittelu on hoidettu Kuntalogistiikan järjestelmän avulla koulutoimiston sihteerin suunnittelemana.
  - Koulukuljetuksissa on ollut käytössä vuoden 2025 lopussa 12 autoa; 45 paikkainen ja 11 kpl 22 paikkaista koulukuljetusautoa. Yhden koulukuljetusauton sopimusta ei jatkettu elokuusta 2025 alkaen, jonka seurauksena Kausala-Kouvola-Kausala joukkoliikenneyhteys lakkautettiin. Koulukuljetusautot ovat myös litin kunnan tilausliikennekäytössä sopimusten puitteissa.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkä aikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2025	Raportointi 2025
Kuntalaisten koulutuspalvelut järjestetään tulosalueella lain ja talouden antamissa puitteissa mahdollisimman laadukkaasti	Perusopetuksen laatu-kriteerit.	Perusopetuksen valtakunnalliset laatu-kriteerit 2012 ohjaavat perusopetusta.	Perusopetuksen laatu-kriteerien mukaista toimintaa on toteutettu koulujen johtamisessa, ip-toiminnassa sekä kodin ja koulun yhteistyössä.
	Päijät-Hämeen yhteinen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen opas.	Päijät-Hämeen seudullisia laatu-kriteereitä työstetään seudullisissa ryhmissä ja ne jalkautetaan littiin.	Päijät-Hämeen seudullisten laatu-kriteerien osalta päivitystyö käynnistyy vasta vuonna 2026 valtion antamien uusien ohjeistusten myötä.
	Kuntalaispalaute, Asiakastyytyväisyyskyselyt	Kuntalaisilta kysytään säännöllisesti palveluiden käytöstä ja laadusta.	Kuntalaisten palautejärjestelmä Louhi otettu käyttöön, vähäiseen palautteeseen on vastattu.
	Perusopetuksen arvioinnit	Toimintaa kehitetään valtakunnallisten (KARVI), alueellisten (LAPE, LAVA) ja kunnallisten (työsuunnitelmat, asiakastyytyväisyys-kyselyt) arviointien sekä saadun palautteen perusteella.	litti osallistuu Päijät-Hämeen seudullisen kyselyn toteuttamiseen säännöllisesti, vuonna 2025 arviointivuorossa oli varhaiskasvatus ja esiopetus. Kouluterveyskyselyt, 5-9 päihdekysely, Mitä kuuluu -kysely, sekä 5&8.lk Move tulokset ovat ohjanneet suunnittelua

	Jatko-opiskelupaikan saaneet	Kaikki oppilaat saavat jatko-opiskelupaikan tai työllistyvät perusopetuksen tai lukio-opetuksen jälkeen.	sekä parantaneet opiskeluhuoltotyötä. Peruskoulun vuonna 2025 päättäneistä 82 iittiläisestä kaikki olivat saaneet päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan 29.8.2025 mennessä.
Kunnan ja koulutuksen järjestäjän velvoitteet	II aste	II asteen opiskelujen edistymistä seurataan ja huolehditaan opintojen keskeytyessä uudelleen koulutukseen hakeutumisesta.	Valpas-ryhmä huolehtii mahdollisista koulupudokkaista, ja 2025 vuoden puitteissa velvoitteet ovat toteutuneet.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite TA2026	Raportointi TP2025
Sivistyspalvelujen kehittämisohjelma on valmis ja uudistettu organisaatio jatkaa kasvun ja oppimisen toimialana. Kasvun osa-alue esitellään varhaiskasvatuksen kohdalla ja oppimisen osa-alue perusopetuksen ja lukion osalta	Käynnistyminen toteutettu vuonna 2024 ja toteutusta on jatkettu vuoden 2025 aikana uuden organisaatorakenteen mukaisesti kasvun ja oppimispalveluiden alla.
Yhteistyö oppilashuollossa toimii saumattomasti hyvinvointialueen suuntaan ja saatujen tulosten perusteella parannetaan oppilaiden hyvinvointia. Iitin opiskeluhuollon suunnitelma on päivitetty 1.8.2024 alkaen vastaamaan hyvinvointialueen yhteistä suunnitelmaa. Koulu-terveyskyselyjen tuloksista johdetut toimenpiteet jalkautetaan yksiköiden opiskeluhuoltoryhmien kautta esiopetuksesta lukioon. Tämän lisäksi oppilaiden hyvinvointia mitataan erilaisin kyselyin ja testein kuten MOVE ja Mitä kuuluu? -kyselyt	Päijät-Hämeen seudullisen yhteistyön kautta hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut säännöllistä niin sivistystoimen johdon ohjausryhmän kokouksissa kuin OOT-työryhmän osalta. Opiskeluhuollon monialainen ohjausryhmä on koostunut säännöllisesti kasvatus- ja opetusjohtajan koolle kutsumana, ja kehittänyt sekä ohjannut kunnan esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opiskeluhuollollisia prosesseja. Koulujen opiskeluhuoltoryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti kehittäen moniammatillisesti yhteistöllistä opiskeluhuoltotyötä sekä tuen muutoksen osalta yksilökohtaista työskentelyn prosesseja. Iitin opiskeluhuollon suunnitelma on tarkistettu ja toimitettu hyvinvointialueelle syksyllä 2025.
Opetusmateriaaleja sekä tietoteknisiä laitteita hankitaan tarvittava määrä esiopetusoppilaista lukioikäisiin. Tavoitteena on varmistaa opetuksen hyvä laatu ja ajanmukaisuus.	Oppimateriaaleihin ja -välineisiin varatut määrärahat ovat olleet riittävät, jotta tietoteknisiä laitteita on saatu hankittua jokaiselle koululle. Lisäksi Haapa-Kimolan ja Vuolenkosken koulujen tietoliikennetyyksiin liittyvät valokuituhankkeet on saatu toteutukseen.

<p>Kaikille oppilaille pyritään varmistamaan jatko-opiskelupaikka tai työllistyminen perusopetuksen tai lukio-opintojen jälkeen. Toisen asteen koulutuksessa olevien opiskelijoiden opintoja seurataan ja autetaan tarvittaessa takaisin jatkamaan opintoja.</p>	<p>Peruskoulun vuonna 2025 päättäneistä 82 iittiläisestä kaikki olivat saaneet päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan 29.8.2025 mennessä.</p> <p>Valpas-ryhmä huolehtii mahdollisista koulupudokasta, ja 2025 vuoden puitteissa velvoitteet ovat toteutuneet.</p>
<p>Asiointi- ja palveluliikennettä sekä joukkoliikennettä pyritään järjestämään niin, että se tavoittaa mahdollisimman monta palvelun tarvitsijaa, kaikki ikäryhmät huomioon ottaen. Joukkoliikenteen järjestämisen kustannustehokkuus arvioidaan ja voimavarat kohdistetaan tarkoituksenmukaisesti.</p>	<p>Palveluliikenne on toteutettu kunnan sisäisenä joukkoliikenteenä kahdella 22 paikkaisella kouluautolla, jotka ovat myös koulukuljetus- ja tilausliikennekäytössä.</p>
<p>Koulukuljetusten osalta tavoitteena on koulukuljetusohjeen päivityksen ja vuoden 2025 aikana toteutettavien kilpailutusten kautta laskea kuljetuskustannuksia. Tavoite on huomioitu määräraharavauksessa. Erityisesti huomiota on kiinnitetty toisen asteen opiskelijoiden kuljetuskustannuksiin.</p>	<p>Koululaiskuljetusten osalta toteutettiin syksyn 2025 aikana konsulttityönä selvitys kuljetuskapasiteetin tarpeesta (määrät, kalustovaatimukset) tuleville vuosille simuloiden kuljetussuunnittelu ja pyrkimällä löytämään kestäviä ratkaisuja huomioiden tulevien vuosien laskevat oppilasmäärät. Selvityksen pohjalta käynnistettiin vuoden 2025 lopussa kilpailutus viiden 22-paikkaisen auton kokonaisuudesta, jotka aloittava liikennöinnin lv.2026–27 alusta kuuden voimassa olevan 22-paikkaisen auton lisäksi.</p>
<p>Kasvun ja oppimisen palvelujen organisaatio uudistuksen toimeenpanoa jatketaan laatimalla useamman vuoden kattava kehittämissuunnitelma yhdistämään kunnan omat kehittämistarpeet valtakunnallisiin ja seudullisiin kehittämislinjauksiin, joista muodostuu tavoitteellinen kokonaisuus. Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on vastata strategisen suunnittelun sekä johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämisen tarpeeseen litin kasvatus- ja opetuspalveluissa (varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio).</p>	<p>Uuden kasvatus- ja opetusjohtajan aloittaessa virassa 11.11.2024, on kasvun ja oppimisen palveluiden rakenteita ja prosesseja tarkasteltu ja kehitetty vuoden 2025 aikana. Useamman vuoden kattavan kehittämissuunnitelman laatiminen jatkuu vuoden 2026 talousarviotavoitteena, ja se tullaan linkittämään uuden litin kuntastrategian linjauksiin vuosille 2026–29 strategisen suunnittelun, johtamisen sekä toimintakulttuurin kehittämisen osalta.</p>
<p>Koulukeskusrakennuksen suunnittelun pohjaksi on laadittu toimintaan liittyvä esiselvitys oppilasmäärien kehityksestä, ennakoituista ryhmien määristä, henkilöstön yhteiskäytöstä, tilojen erilaisista käyttötarpeista sekä erilaisten koulujen tarpeiden yhteensovittamisesta. Samalla käynnistetään koulukeskuksen toiminnallinen suunnittelu (toimintatavat).</p>	<p>Koulukeskuksen toiminnallinen suunnittelu käynnistettiin vuoden 2025 aikana, ja uusi litin lukion ja yläkoulun rehtori aloitti tehtävässään 1.8.2025. Kasvatus- ja opetusjohtaja, sekä lukion ja yläkoulun rehtori sekä vararehtorit osallistuivat säännöllisesti hankesuunnittelupalavereihin. Hankesuunnittelun aikana tuotettiin osallistaen mm. päättäjiä, yläkoulun ja lukion henkilökunnasta muodostettuja tiimejä sekä oppilaskuntaa kouluhankkeen ensimmäisessä vaiheessa tarvittavat toiminnalliset tavoitteet sekä tekniset vaateet (ml. oppilasmäärien kehityksen seuranta ja ennakoitujen ryhmämäärät, henkilöstön yhteiskäyttö, tilojen erilaisista käyttötarpeet sekä erilaisten koulujen tarpeiden yhteensovittaminen). Lisäksi vuoden 2025 aikana järjestettiin useita koulukohdevierailuja, joihin osallistui kuntapäättäjiä kunnan virkamiehiä ja koulujen henkilöstöä. Koulukeskuksen kaava tuli vireille loppuvuodesta 2025.</p>

Talousarvio 2025 ja sen toteutuminen

tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	781 500		781 500	1 045 139	263 639	134 %
Toimintamenot	-9 728 468	100 000	-9 628 468	-9 640 074	11 606	100 %
Toimintakate	-8 946 968	100 000	-8 846 968	-8 594 935	-252 033	97 %

Poikkeama: Valtaosa toimintatuottojen ylityksestä koostuu kotikuntakorvauksista.

Menot kouluittain 2025 Perusopetus	Talousarvio + muutokset	Vuoden alusta	Jäljellä	Tot%	Ed. vuoden toteuma
Haapa-Kimolan koulu	-832 533	-755 873	76 660	91	-767 741
Kausalan koulu	-2 261 146	-2 316 717	-55 571	102	-2 335 873
*Annalan koulu	-85 218	-80 873	4 345	95	-76 140
*Pihapolun koulu	-110 238	-102 374	7 864	93	-100 984
Vuolenkosken koulu	-532 158	-530 989	1 169	100	-448 053
Kausan koulu	-983 588	-1 002 406	-18 818	102	-965 311
Yläkoulu	-2 782 220	-2 799 717	-17 497	101	-2 748 488
Koulut/erittelemättömät	-281 837	-269 316	12 521	96	-353 591

Kasvun ja oppimisen palvelualueen hankerahoitus

Tunnus	Hankkeen nimi	2024	2025	2026
1248	litin alakoulujen harrastamisen malli (jatkuvarahoitteinen)	15000	13000	4000
1249/1245	Kerhotoiminnan kehittäminen (jatkuvarahoitteinen)	8 000	4500	11950
1250	Kielen ja oppimisen tuki (2024-2027, 50 % perusopetus + 50 % varhaiskasvatus)	56 000	56 000	56000
1251	litin esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen tiedonhallinnan koordinointi (1.8.2025-31.7.2026)		8600	13000
1252	litin kunnan perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistaminen (1.8.2026-31.7.2027)			24000
	Turvallinen koulupäivä -seutuhanke (Lahden kaupunki, alk.2025, kuntaosuudet määräytyvät as.luvun mukaisesti 2026 aikana)			

Koulu	Menot €/oppilas
Haapa-Kimolan koulu	-11 998
Kausalan koulu	-8 980
Vuolenkosken koulu	-14 351
Kausan koulu	-20 048
Yläkoulu	-14 358
Koko perusopetus	-13 150
Lukio	-15 712

Lukion suoritteet

Suoritteet	TP2022	TP2023	TP2024	TP2025
opiskelijat 20.9.	114	104	86	96
kurssimäärä	250	250	250	250
kurssia/opiskelija	2,19	2,40	2,91	2,60

Varhaiskasvatus

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- Tulosalueen tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville lapsille varhaiskasvatusta ja maksutonta esiopetusta oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja varhennettua esiopetusta varhennettun oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille koulun toimintapäivien mukaisesti.

Palvelusuunnitelma:

- litin varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus työskentelee yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapsen parhaaksi.
- Varhaiskasvatusta toteutetaan litin kunnassa kysynnän ja talousarvion antamissa raameissa päiväkodeissa. Palvelupisteinä ovat päiväkodit Peltohiiri ja Pikku-Vieteri (vuorohoito) Kausalassa ja päiväkotit Nuppula Vuolenkoskella. Syksyllä 2025 avattiin Kanttarellin päiväkotit, ja toiminta jatkuu 2026 kevään.
- Kunta myöntää yksityisen hoidon tuen kuntalisää yksityisen päivähoidon asiakkaille. Perhepäivähoitoa litissä on mahdollista saada vain yksityisen palveluntuottajan kautta.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2025	Raportointi TP 2025
Varhaiskasvatus järjestetään tulosalueella varhaiskasvatuslain määrittämässä puitteissa kustannustehokkaasti, tuloksellisesti ja laadukkaasti	Kuntalaispalautte Arvioinnit	Systemaattinen palautteen ja mielipiteiden kysyminen ajankohtaisiin asioihin ja saadun tiedon aktiivinen hyödyntäminen Toiminnan kehittämisen valtakunnallisten, alueellisten ja kunnallisten arviointien (asiakastytyväisyyskyselyt, henkilöstökyselyt) sekä saadun palautteen perusteella	Arvioinnin kolmikanta: Seikkailen Päijät-Hämeessä arviointi (lapset) Valssi-arviointi (henkilöstö) Seudullinen arviointi kysely(huoltajat) Varhaiskasvatusta toteutettiin lakisääteisesti ja kuntalaispalautteisiin on vastattu ja lisäksi käyty neuvotteluja ja toimintaa arvioitu palautteen perusteella.

	Henkilöstön täydennyskoulutukset	Laadimme varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelman 2 koulutuspäivää/vuosi	Koulutussuunnitelma on laadittu 2 vuodeksi eteenpäin 1 koulutuspäivä, iltapäivän koulutuksia muut
	Päiväkodin henkilöstömitoitus	Päiväkodeissa on oltava lainmukainen määrä henkilöstöä	Toteutunut hyvin. Kaikissa toimissa pätevä henkilöstö
litin kunnassa toteutetaan yksilöllistä ja lapsilähtöistä varhaiskasvatusta	Jokaisella lapsella on henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jota toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma käydään läpi huoltajien kanssa 1–2 kertaa toimikauden aikana	Toteutunut
Varhaisen tuen tarve tunnistetaan ja järjestetään tukea varhaiskasvatuksen aikana	3- ja 5-vuotiaiden ikäkausikartoitukset Tehostetun ja erityisen tuen tarvisijoiden määrä/annetun tuen määrä	Ikäkausikartoitukset toteutetaan ja tukea järjestetään tarvittaessa Lapselle järjestetään lainmukainen tuki oikea-aikaisesti	Jokaiselle tukea tarvitsevalla on myös hallinnollinen päätös tuesta
Perheiden mahdollisuus valita yksityinen tai kunnallinen päivähoito	Yksityisen palvelutuotannon määrä Mahdollisuus valita palveluntuottaja myös toisesta kunnasta	Jokaisessa palveluohjauksen keskustelussa kerrotaan mahdollisuuksista valita yksityinen palveluntuottaja	Toteutunut litti.fi sivuilla yksit.palv.tuottajien tiedot Yksityisten palveluntuottajia enää 3
Lapsen oikeus tukeen	Hallinnollisten tukipäätösten määrä	Jokaisella tukea tarvitsevalla lapsella on tuen edellyttämä päätös tuen tasosta.	lapsella on hall. päätös tuen tasosta
Kokonaisvaltainen pedagogiikka ja pienryhmätoiminta	Pedagogisen toiminnan arviointityökalu (veo:t)	Tiimit arvioivat säännöllisesti	Kokopäiväpedagogiikka ja pienryhmätoiminta vakiintuneet toimintakäytännöksi Lakimuutos esiopetus; oppimisen tuen uudistus

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2025
Varhaiskasvatuksessa on laadittu koulutussuunnitelma tuleville vuosille ja täydennyskoulutuska-lenteri.	Kuvatuki, tukiviittomat ja tekoäly koulutus oph: koulutukset vasun ja esiopsin päivitys
Varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden henki-löstmäärä täyttää lainmukaiset mitoitukset.	Kaikissa varhaiskasvatuksen opettajan toimissa on pätevä ja vakituinen henkilöstö. Rekrytointilupa syksyllä 2025 joten v. 2026 kaikissa toimissa pä-tevä ja vakituinen henkilöstö Uutena vuorohoidon lastenhoitaja
Varhaiskasvatus tiedottaa näkyvästi toiminnas-taan ja yhteistyötä sekä perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa lisätään	Wilma varhaiskasvatuksen oma Instagram sivu
Toimintaa kehitetään valtakunnallisten, alueellis-ten ja kunnallisten arviointien (asiakastyytyväi-syyskyselyt, henkilöstökyselyt) sekä saadun pa-lautteen perusteella	Toteutunut mm. varhaiskasvatuksen seudullinen kysely 2025
Digitaalinen kansallinen laadunarvioinnin järjes-telmä Valssi. Järjestelmää hallinnoivat päiväko-dinjohtajat.	Arviointi suoritettu
Varhaiskasvatus on huomioitu osana Kasvun ja oppimisen palvelujen kehittämissuunnitelmaa.	Useamman vuoden kattavan kehittämissuunnitel-man laatiminen jatkuu vuoden 2026 talousarvio-tavoitteena, ja se tullaan linkittämään uuden litin kuntastrategian linjauksiin vuosille 2026–29 stra-ategisen suunnittelun, johtamisen sekä toiminta-kulttuurin kehittämisen osalta.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2025
litin kunnan päivitettyä varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan varhaiskasvatuksessa	Toteutunut
Varhaiskasvatuksen toimintamallien jatkuva poh-dinta jatkuu yhteistyöryhmässä, johon kuuluvat van-hemmat, varhaiskasvatuksen työntekijät, päättäjät, esimiehet	Varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä toimii aktiivisesti Pienten kuntien veot kokoontuvat säännöllis-esti ja Pienten kuntien päälliköt kokoontuvat säännöllisesti Päättäjät eivät osallistu

Opetus- ja kasvatushenkilöstön työhyvinvointia tuetaan	Työnantajan tarjoamat tukitoimet Vakan oma tyhytoiminta Koulutus, suunnittelu ja arviointi viikkotyöajalla, ei iltoja tai viikonloppuja
Seudullinen yhteistyö	Seudullista yhteistyötä kuukausittain. 4-5 yhteistyöryhmää
Seudulliset kehittämishankkeet	Ei seudullista hanketta tällä hetkellä

Talousarvio 2025 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	157 420		157 420	154 009	-3 411	98 %
Toimintamenot	-4 631 574	50 000	-4 581 574	-4 544 368	-37 206	99 %
Toimintakate	-4 474 154	50 000	-4 424 154	-4 390 359	-33 795	99 %

Tulosalueen perustelut

Suoritteet	TP2021	TP2022	TA2023	TP2024	TP2025
Lapsia kokopäivähoidossa	182	163	164	164	167
Lapsia osapäivähoidossa	51	41	41	41	41
Esiopetuksessa (20.9.)	68	60	47	47	50
Hoitopäiviä yht. (kokopäivä)	30754	29383	28931	28931	29577
Hoitopäiviä yht. (osapäivä)	6188	5077	5607	5607	4789
Lapsia yksityisessä hoidossa	22	16	16	9	9

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelujen toimialaan kuuluvat kansalaisopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

Kirjaston tehtävänä on:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku- taitoon;
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Laadukkailla ja kattavilla kirjasto- ja kulttuuripalveluilla on suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille ja kunnan elinvoimaisuudelle.

Palvelusuunnitelma:

- litin kunnan kirjasto- ja kulttuuripalveluihin kuuluvat kokonaisuudessaan kirjastopalvelut, yleinen kulttuuritoiminta, museopalvelut sekä Kirkonkylän kylätalon näyttely- ja kesäkahvilatoiminta.
- Toimipisteinä kirjastopalveluilla on pääkirjasto ja kirjastoauto. Kulttuuripalvelujen toimipisteinä ovat Ravilinnan vapaa-aikakeskus, kansalaisopiston toimitilat, Kirkonkylän Kylätalo ja litin kotiseutumuseo

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkä aikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2025	TP 2025
Kirjasto tukee ja edistää kuntalaisten monipuolisia luku- taitoja ja digiosaa- mista antaen kunta- laisille yhdenvertai- set mahdollisuudet toimia ja osallistua digiyhteiskunnassa	Kirjasto tarjoaa mahdollisuudet sähköiseen asi- ointiin asianmu- kaisin välinein ja ohjauksin uudis- tetuissa tiloissa.	Kirjaston peruskorjaus val- mistuu edistäen kirjasto- palveluita. Kirjastossa toi- miva infopiste ja perusdi- gituki. Riittävästi tietoko- neita asioiden hoitoon ja opastusta. litti-pisteen toiminnan ja konseptin selkeyttäminen. Viran- omaispalvelut saavutetta- vissa myös kirjastossa.	Kirjaston toiminta oli väliaikai- sissa tiloissa peruskorjauksen ajan. Uudistettuihin tiloihin päästiin kesällä 2025 ja kirjas- ton, kunnan "olohuoneen" ava- jaisia vietettiin 23.8.2025. Kir- jastosta valmistui yhteisöllinen, eri toimintoja mahdollistava paikka - keskellä kylää, helposti saavutettava litti-pisteellä on työntekijä, joka myös auttaa kirjaston asiakkaita kuin myös kirjastovirkailijat aut- tavat tarvittaessa litti-pisteen asiakkaita.

			Kirjastossa fyysiset käynnit vähenivät. Tähän osaltaan vaikutti kirjaston muutto väistötilasta "uuteen" kirjastoon (6.-27.7.2025 kirjasto suljettuna) ja omatoimiaikojen rajaus väistötilassa (n. 7 kk).
Lasten ja nuorten lukutaidon ja -tutumusten kehittäminen.	Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten määrä ja kävijämäärät sekä palaute.	Yhteistyö koulun/ koulujen kanssa lasten lukutaidon ja -tutumusten kehittämiseksi. Tavoitteena tehdä lukeminen mielekkääksi ja kirjasto tutuksi paikaksi.	Tapahtumia oli kirjastossa vuonna 2025, 38 kpl. Kouluyhteistyötä tehtiin mm. kirjavinkkauksin ja kirjastoauto-opastuksin. Lukutaidon kehittämisen osallistujamäärässä tapahtui kasvua ja toimintavuonna tapahtumiin osallistui 209 hlö. Edellisenä vuotena osallistujia oli 95 hlö.
Kirjastopalveluita tarjotaan myös haja-asutusalueilla.	Kirjastoauton lainaus- ja kävijämäärät.	Kirjastoauton palveluseptin monipuolistaminen muiden kunnan toimijoiden yms. avustuksella.	Kirjastoauton lainamäärä kasvoi toimintavuonna, ja lainamäärä oli 30 978 kpl. Edellisenä vuotena kirjastoauton lainamäärä oli 30 608 kpl. Kirjastoauton mukana toteutettiin erialaisia teemapäiviä niin liikunta-, nuoriso- kuin senioripalvelujen toimesta.
Kirjaston viestintää tehostetaan.	Aktiivinen viestintä. Viestintätapa vaihtelee kohderyhmien mukaan.	Kirjasto on esillä eri medioissa. Tapahtumista ilmoittaminen eri kanavissa	Kirjasto on ollut esillä eri viestintäkanavissa; Instagramissa, Facebookissa ja litiin seudussa. Nuorten ja lasten tapahtumista on viestitty suoraan sähköpostitse kouluille ja päiväkodeille.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2025
Kulttuuritoiminnan tukeminen ja edistäminen:	Avustuksia jaettiin 29 000 €.
Kulttuurijärjestöjen toiminta- ja kohdeavustukset 29 000 €	

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2025
Kirjastopalvelujen kirjallisuusmäärärahan tehostaminen oikeisiin kohteisiin	Toteutunut.
Avustusmäärärahat, Kulttuuripalvelut 29 000 €	Avustusmäärärahoja jaettiin toiminta-avustuksin ja kumppanuussopimuksin
Kulttuuritoiminnan tehostaminen	Kunta on ollut mukana alueellisessa Kulttuurin Suunta hankkeessa, jossa on esitetty Päijät-Hämeen kunnille yhteinen suunta kulttuuritoiminnoille. Järjestettiin aiempaa enemmän tapahtumia eri-ikäisille. Toteutettiin mm. KulttuuriQ helmikuussa.
Kirjastohenkilöstö osallistuu aktiivisesti pääkirjaston peruskorjaamis- ja uudistamishankkeeseen. Hyvinvointisuunnitelman mukaisesti kirjastoa kehitetään kohtaamispaikkana, kokoontumistilana sekä yhteisöllisenä "olohuoneena". Tavoitetta edistetään kaluste- ja tilamuutoksien ja peruskorjauksessa varmistetaan, että kirjaston tilat ovat esteettömät ja kaikille saavutettavat.	Henkilöstö oli aktiivisesti mukana peruskorjaushankkeen suunnittelussa, ja peruskorjauksen valmistuttua on kehitetty kirjaston palveluja ja tiloja. Ajatuksena yhteisöllinen "olohuone" esteettömyys huomioiden.
Kirjasto tukee ja edistää kuntalaisten monipuolisia lukutaitoja ja digiosaamista antaen kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia ja osallistua yhteiskunnassa.	Digiopastusta on annettu tarvittaessa ja erilaisin tapahtumin.
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat aktiivisesti esillä eri medioissa (some, kunnan verkkosivut, paikallislehti) ja pitävät yllä vuoropuhelua kuntalaisten kanssa sekä edistävät iittiläisen kulttuuritoiminnan tunnettavuutta.	Toteutunut.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	73 000		73 000	79 228	6 228	109 %
Toimintamenot	-797 561		-797 561	-806 813	9 252	101 %
Toimintakate	-724 561		-724 561	-727 585	3 024	100 %

Suoritteet	TP2023	TP2024	TP 2025	TA 2026
Kokonaislainaus	96 976	86 452	89 907	92 000
Fyysiset käynnit	60 878	52 805	45 456	50 000
Kirjaston tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä	587	538	794	800
Kylätalon kävijämäärä	n. 35 000	n. 25 000	n. 25 000	n. 25 000
Kotiseutumuseon kävijämäärä	206	198	244	250
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	0	870	1849	2000

€/suorite	TP2023	TP2024	TP2025	TA 2026
Kirjastopalveluiden toimintakulut/asukas	58,71	64,68	74,59	70,00
Lainan hinta	3,94	4,82	5,31	4,95
Käynnin hinta	6,27	7,89	10,50	10,10
Taloudellisuus	1,44	1,84	1,98	1,90

Tulosalueen tausta-aineistot; kulut/ asukas ja taloudellisuus

	litti 2024	Päijät-Häme 2024	Kymenlaakso 2024
Toimintakulut tilastovuonna / Asukasluku	64,72	57,79	69,77
(Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,84	1,63	1,82

Tiedot: Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Maakuntien vertailuvuosi 2024, vuoden 2025 ei ollut vielä saatavilla.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

Kunnan Liikuntapalvelut luo edellytyksiä kunnan asukkaiden omatoimiseen terveyden edistämiseen liikunnan avulla:

- järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;
- tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä
- rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskeissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (365/1995) 27 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaidenosallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Kunnan hoitaessa 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kunta ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisin tavoittein ja perustein.

Nuorisotyöhön kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

Toimipisteet:

- Ravilinnan vapaa-aikakeskus
- sisäliikuntapaikat: liikuntahalli, kuntosali ja Ravilinnasali
- ulkoliikuntapaikat: yleisurheilukenttä, jalkapallokenttä, hiekkakenttä mm. pesäpalloon, hiekkakenttä/ ulkojää, tenniskentät, padel-kenttä, ulkokuntosali, skeittialue, ravirata
- nuorisotila Nuokku Ravilinnan kellarikerroksessa
- liikunta- ja nuorisotoimisto
- Liikuntahalli, Vuolenkoski Areena
- Ulkoilureitistöt
- Frisbeegolf-rata
- Veteraanimaja
- Jäähalli
- Lähiliikuntapaikat

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2025	Raportointi 2025
Liikuntaolosuhteet ja -palvelut edistävät kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia	Kyselyt ja palaute	Kyselyitä eri-ikäisille kohderyhmille, jotta liikuntaolosuhteita voidaan kehittää eri kohderyhmiltä saadun palautteen mukaan.	Kyselyitä on toteutettu mm. yhteistyössä teknisten palvelujen kanssa kesä- ja talvihoitokysely. Lisäksi on tehty eri-ikäisille kyselyjä palveluista ja toiveista.
	Kävijämäärät	Palautteen perusteella kehitetään toimintoja eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.	Nuorille järjestetty kuntosaliopastuksia Hiihtoladut olivat talvella aktiivisessa käytössä. Hyvin hoidetut ladut liikuttivat ihmisiä yli kuntarajojen hiihtämään littiin. Kuntosalilla käyntikertoja 24 539 ja veteraanimajan uinneissa 3 496.
	Liikuntaolosuhteet	Matalan kynnyksen liikuntaa/ Omatoimisen liikunnan olosuhteita kehitetään	Ravilinnan ulkoaluetta kehitettiin edelleen pinnoittamalla syksyllä juoksuradat, korjaamalla vesieste ja ympäröimällä urheilukenttä aidalla. Myös alueen muita aitoja uusittiin turvallisuus huomioiden. Nuorten suunnittelema skeittialue valmistui kesällä Ravilinnan alueelle. Samoin viimeisteltiin Haapakimolan koulun parkouralue. Liikunnanohjauksessa on huomioitu liikuntaneuvonta, inbody-mittaukset ja matalan kynnyksen liikuntaryhmät
Liikuntapalveluissa huomioidaan perheet	Yhteistyössä erisidosryhmien kanssa	Yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa	Yhteistyötä tehtiin liikuntapaikoilla ja yläkoululla järjestettiin välitunneille toimintaa sekä päiväkodille liikuntatuokioita.
Nuorten hyvinvointi	Kyselyt	Nuorilta kerätään palautetta, jonka perusteella palveluja kehitetään. Tavoitteena	Nuorilta kysytty eri kanavissa ideoita ja toiveita. Valtakunnallinen kouluterveyskysely ja paikalliset kyselyt esim.

	<p>Koulunuorisotyö</p> <p>Kävijämäärät</p> <p>Etsivän nuorisotyön asiakasmäärät</p>	<p>saada nuorilta hyvinvointitietoa</p> <p>Nuorisotilassa ja tapahtumissa</p> <p>Ohjataan tuen tarpeessa olevia nuoria sellaisten palvelujen ja tukien piiriin, joilla edistetään asiakkaiden itsenäistymistä ja pääsyä koulutukseen/työmarkkinoille.</p> <p>Aktiivisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa tavoitetaan nuoria ja järjestetään yhteisiä tapahtumia useammalle nuorelle.</p>	<p>Mitä kuuluu? -kysely. Lisäksi ilmiöihin liittyviä kyselyitä.</p> <p>Järjestetty koulunuorisotyötä kouluilla ja välitunneilla. 8-luokkalaisten hyvinvointipäivä ja 5-6-luokkalaisille ennaltaehkäisevä päihdetyöpäivä.</p> <p>Perusiltojen kävijät Nuokulla: 3 217 nuorta.</p> <p>Yksilötyöskentelyssä etsivällä oli tavoitettuja nuoria 37. Määrä on pudonnut hieman viime vuodelta, mutta asiakkuudet ovat entistä pitkäkestoisempia ja haastavampia tapauksia.</p> <p>Kohdattavan nuoren tarpeet ja toiveet määrittivät jokaisen tapaamisen sisällön. Nuoria autettiin ja ohjattiin yksilöllisten tarpeiden mukaan.</p> <p>Ryhmämuotoista työskentelyä toteutettiin nuorten äitien ryhmän kanssa sekä sosiaalisia taitoja edistävissä peliryhmässä. Lisäksi työntekijä tapasi kutsunnoissa nuoria. Kaikki kutsuntoihin osallistuneet nuoret tapasivat etsivän nuorisohjaajan.</p> <p>Yhteistyötä tehtiin mm. TE-palveluiden, sosiaalityön, mielenterveystoimiston, oppilaitosten (mm. Eduko, Salpaus, Keuda, litin lukio, Kouvolan aikuiskoulutuskeskus), litin Työpaja, litin seurakunta, työllisyyskoordinaattorin, kuraattorien, liikunnanohjaajan, nuorisohjaajan, yhdistysaktivaattorin ja puolustusvoimien kanssa.</p>
--	---	---	---

Osallisuuden kehittäminen	Yhdistysten aktiivisuus	Kunnan ja yhdistysten tehtävänjakoa selkiytetään esim. tapahtumissa Yhdistysten ja kunnan vuoropuhelun kehittäminen	Yhdistysaktivaattori on järjestänyt yhdistysfoorumeita, yhdistystapaamisia ja tapahtumia mm. KulttuurIQ:ssa aktiivisesti mukana. Yhdistysfoorumit, kumppanuussopimukset, tapahtumien tehtävien jako. Senioriohjaajan myötä on myös saatu ikäihmisten ääni kuuluviin paremmin ja sitä kautta osallisuutta/aktiivisuutta lisätty.
---------------------------	-------------------------	--	---

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi 2025
Avustusmäärärahat Liikuntapalvelut 25 000 €, Nuorisopalvelut 3 500 €.	Toteutunut.
Vapaa-aikapalvelut kehittävät viestintäkäytäntöjään ja -kanaviaan sekä tilastointi- ja tiedonkeruumenetelmiään. Liikuntatoimi hyödyntää kunnan verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja paikallislehteä aiempaa aktiivisemmin.	Vapaa-aikapalvelujen Facebook on ollut ahkerassa käytössä. Tilastointi- ja tiedonkeruihin on vastattu. Viestintää on toteutettu määrärahojen puitteissa.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi 2025
Liikuntapalveluissa omatoimisten liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja kannustaminen omatoimiseen liikuntaan. Kunnan liikuntareitti- ja liikuntapaikkaverkostoa ylläpidetään siten, että kuntalaisilla on hyvät mahdollisuudet harrastaa liikuntaa monipuolisesti ja ympärivuotisesti. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni kuntalainen harrastaisi oman terveytensä ja toimintakykynsä kannalta riittävästi liikuntaa.	Kehitetty edelleen matalan kynnyksen liikuntapakkoja mm. Ravilinnan ulkoliikuntapaikkojen kehittämistä on jatkettu. On lisätty matalan kynnyksen liikuntaryhmiä.
Liikunta- ja nuorisopalvelut ovat aktiivisesti mukana erilaisissa hyvinvointiin liittyvissä työryhmissä.	Toteutunut.
Senioriohjaajan työ osaksi ennaltaehkäisevän työn kokonaisuutta,	Toteutunut.
Nuorten kuuleminen heitä koskevissa hankkeissa -> nuorisovaltuuston aktiivisuus	Nuorisovaltuusto teki kunnanhallitukselle toimintasäännön muutos esityksen. Nuorisovaltuusto esitti, että kausi muutettaisiin 1-vuotisesta 2- vuotiseksi. Hallitus hyväksyi muutosehdotuksen, joten uuden

	nuorisovaltuuston kausi pitenee. Muutoksella haettiin sitoutumista ja aktiivisuuden kasvua.
--	---

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarvot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	170 000		170 000	205 920	35 920	121 %
Toimintamenot	-1 365 046		-1 365 046	-1 337 285	-27 761	98 %
Toimintakate	-1 195 046		-1 195 046	-1 131 365	-63 365	95 %

Tulosalueen perustelut

Suoritteet, käyntikerrat	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026
kuntosali	26 728	24 301	24 539	25 000
liikuntahalli	25 000	25 000	25 000	25 000
kylmänveden uinnit	4 269	3 787	3 496	3 800
nuorisotila	5 767	4 554	3 217	4 600

Hankkeet

Hanke	Toteutus	Hankeaika	Kokonaisrahoitus/myönnetty rahoitus €
Skeitti- ja parkourhanke	tekniset palvelut, liikuntapalvelut	1.1.2024-31.12.2025	60 000
Yleisurheilukentän pinnoitus	tekniset palvelut, liikuntapalvelut	1.1.2025-31.12.2025	46 000
Etsivä nuorisotyö	nuorisopalvelut	1.1.-31.12.2025	27 500
Liikuntaneuvontaa nuorille	liikuntapalvelut	1.8.2025-31.7.2026	24 000

Kansalaisopisto

Tulosalueen tarkoitus

- Kansalaisopisto antaa omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi pohjautuvaa vapaan sivistystyön mukaista koulutusta.

Palvelusuunnitelma/palvelukuvaus

- Kansalaisopisto tarjoaa elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Lukuvuosi 2025–2026 on kansalaisopiston 56. toimintavuosi. Iitin kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, jota ylläpitää Iitin kunta. Pääosa opiston opetuksesta tapahtuu kunnan tiloissa iltaisin, mutta valikoimassa on myös päiväsaikaan pidettäviä koulutuksia ja tapahtumia. Kurssivalikoima on pyritty suunnittelemaan siten, että opiston tarjottimelta löytyy kursseja kaikenikäisille.

Toiminnan tavoitteena ei ole tietyn tutkinnon suorittaminen, vaan opiskelijoiden osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen, elinikäinen oppiminen, hyvinvointi sekä aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan. Opetuksessa painottuu asiakaslähtöisyys, kansalaistaitojen kehittäminen, käytännönläheisyys ja kokonaisvaltainen oppiminen, joka tukee opiskelijoiden kasvua ja kehitystä.

Opetustunteja annettiin toimintavuonna yhteensä 3 864 ja kursseille osallistuneita oli yhteensä 1 437.

Opettajia opistolla oli 41. Kansalaisopiston opetus tapahtuu pääosin kunnan omissa tiloissa, Kausalan lisäksi Vuolenkoskella, Haapakimolassa ja Mankalassa. Lyöttilässä opiston toiminta tapahtuu paikallisen maamiesseuran tiloissa.

Kansalaisopiston ainut päätoiminen työntekijä oli opiston rehtori, jonka tehtäviin kuului opettajien rekrytoinnin ja kurssisuunnittelun lisäksi myös tietotekniikan opetus, tapahtumien ja asiantuntijaluentojen järjestäminen sekä opiston asiakaspalvelutehtävät.

Suoritteet	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026
opetuskurssien määrä	173	167	177	170
oppituntien määrä	3462	4171	3864	3500
opiskelijamäärä	1192	1201	1437	1500

Avustukset	kokonaisrahoitus/ myönnetty rahoitus €
Vapaan sivistystyön opintoseteliavustus	2300

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2025	Raportointi 2025
Kansalaisopisto edistää väestön hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta sekä uudistaa koulutusohjelmaansa	<p>Opetustuntien määrä</p> <p>Kurssikokonaisuuden uudistaminen ja monipuolistaminen</p> <p>Lyhytkurssien määrä</p>	<p>Opetustuntien määrää seurataan eri ikäryhmät huomioiden.</p> <p>Kansalaisopisto tarjoaa entistä monipuolisemmin toimintamahdollisuuksia kuntalaisille.</p> <p>Lyhytkurssien ja luentojen määrää lisätään suhteessa pitkiin kursseihin. Kuntalaisten osallistaminen kurssitarjonnan suunnitteluun.</p> <p>Kansalaisopiston kurssihjeistusta täsmennetään.</p>	<p>On järjestetty eri-ikäisille toimintaa kuunnelen kuntalaistoiveita.</p> <p>Toimintaa kehitetty toiveiden ja määrärahojen puitteissa.</p> <p>Toteutunut.</p>

Tekniset palvelut

Yhdyskuntapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Yhdyskuntapalvelujen tulosalue vastaa osaltaan kunnan elinympäristön suunnittelusta ja toteutuksesta litin kuntastrategiassa asetetut painopistealueet huomioiden edistään hyvinvointia, monipuolista asu-
mista, elinvoiman kasvattamista sekä kuntaimagoa ja tunnettavuutta. Yhdyskuntapalvelujen tulosalue muodostuu kuudesta tulosyksiköstä, jotka ovat mittaustoimi, liikenneväylät, yleiset alueet, jätehuolto, vesi- ja viemärilaitos ja varikko.

Mittaustoimi

Mittaustoimen tulosyksikön tehtäviin kuuluvat mm. kaavoitukseen, tonttijakoon ja kiinteistöjen muodostamiseen liittyvät kunnan tehtävät ja paikkatietoihin liittyvät palvelut, joihin lukeutuvat muun muassa kantakartan ylläpitäminen, osoitteiston ylläpitäminen sekä kartta- ja rajapintapalvelut. Tulosyksikkö tekee muun muassa kantakarttaan, opaskarttaan, rakennusvalvontaan, kaavoitukseen ja infrastruktuuriin liittyviä mittauksia.

Liikenneväylät

Tulosyksikön tehtävänä on asemakaava-alueella olevien katujen hoito ja ylläpito, jolla varmistetaan eri käyttäjäryhmille tarvittava palvelutaso. Huonokuntoisia päällysteitä paikataan ja uusia kohteita esitetään investointiohjelmaan. Talvihoitoa suoritetaan valittujen urakoitsijoiden suorittamana, solmittujen urakkasopimusten palvelutason mukaisesti ja osin talvihoidon palveluita tuotetaan myös itse.

Yleiset alueet

Yleisten alueiden tulosyksikkö vastaa puistojen, retkeilyalueiden, leikkipaikkojen, torin, venevalkamien, matonpesupaikkojen sekä muiden yleisten alueiden hoidosta ja kehittämisestä, Hoidon ja ylläpidon piiriin kuuluu viheralueiden lisäksi puistometsät, kunnan kiinteistöjen piha- alueet ja erityiskohteet kuten istutukset.

Jätehuolto

Jätehuolto käsittää litin kunnan suljettujen kaatopaikkojen ympäristöluvan mukaisen jälkitarkkailun sekä lumen- ja maankaatopaikkojen ylläpidon sekä romuajoneuvoihin liittyvät tehtävät.

Vesi- ja viemärilaitos

Tulosyksikkö sisältää Vesihuoltolaitoksen, joka on esitetty tarkemmin talousarvion liitetiedoissa. Tulosyksikköön kuuluu myös kunnan hulevesien hallinnan kokonaisuuden suunnittelu- ja toteutustehtävät yhteistyössä liikenneväylien ja yleisten alueiden tulosyksiköiden kanssa.

Varikko

Varikko-tulosyksikkö tuottaa palveluita teknisen toimialan toiminnoille ja muille hallintokunnille. Varikko myy tarvittaessa palveluita rajoitetussa määrin myös tiekunnille ja muille ulkoisille asiakkaille.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

Tavoite	Raportointi TP2025
<p>Teknisten palvelujen hankinta- ja palvelustrategian täytäntöönpanoa jatketaan. Erityisesti huomioidaan henkilöstön ikärakenteeseen ja ennakoi tuun vaihtuvuuteen liittyvät haasteet ja toimintamalleja muutetaan ennakoivasti.</p> <p>Leikki-, matonpesu- ja muiden yleisten alueiden määrää ja hoitoa arvioidaan tavoitteena tarjota hyvälaatuisia palveluja keskeisissä kohteissa. Kohteiden määrää pyritään vähentämään poistamalla kohteita, joiden kunnostus ei ole laitteiden kunto tai kohteen sijainti huomioiden tarkoituksenmukaista. Yleisten alueiden hoidossa etusijalle asetetaan kuntakuvaan vaikuttavat alueet ja kohteet.</p> <p>Vesihuoltolaitoksen kannattavuutta parannetaan uudistamalla maksurakenne sekä keskittymällä erityisesti vuotovesien hallintaan.</p> <p>Sähköinen laskutus otetaan käyttöön sisäisessä ja ulkoisessa laskutuksessa mm. varikon palvelujen osalta.</p> <p>Otetaan täysipainoisesti käyttöön kunnan infra ja rakennuskantaa koskeva palautepalvelu (Louhi) ja oman ajoneuvokaluston käytön seuranta tehostetaan. Varikon, kiinteistönhoidon ja vapaa-aikapalvelujen kalusto inventoidaan tavoitteena tehostaa kaluston yhteiskäyttöä.</p> <p>Yleisten alueiden talvi- ja kesähoitokyselyjen asiakastyytyväisyys arvosanoille asetetaan tavoitetasoksi vähintään 4,0.</p>	<p>Jatkettu digitalisaation hyödyntämistä, henkilöresurssien optimointia ja kohdepriorisointia. Koko toimialaa koskeva työyhteisövalmennus järjestettiin kahtena koulutustilaisuutena, teemoina oma vastuu vuorovaikutuksessa, työkuormituksen tunnistamisessa sekä työn kehittämässä.</p> <p>Resurssit riittivät vain keskeisten kohtien ylläpitoon. Iitin kunnan leikkipaikkojen palveluverkkoselvitys 2025–2032 merkittiin kunnanhallituksessa 27.10.2025 tiedoksi ja ohjeellisenä noudatettavaksi. Selvitys päivitetään viimeistään taloussuunnittelukauden 2027–2028 loppuun mennessä huomioiden lapsimäärän kehitys kuntatasolla sekä leikkipaikkojen vaikutusalueittain ja pitkän aikavälin investointien ja verkoston tavoitetaso suhteutetaan saatuihin tietoihin.</p> <p>Perusmaksujen osalta maksurakenne uudistettu.</p> <p>Vuotovesien hallinta on jatkuvaa työtä.</p> <p>Konetyön reaaliaikainen tuntiseuranta on otettu käyttöön. Sähköisen laskutuksen toimintojen yhteensopivuus varikon ja taloushallinnon ohjelmien välillä ei ole mahdollista nykyisillä järjestelmillä, joten tavoitteen saavuttaminen siltä osin kesken.</p> <p>Louhi-palautepalvelu on kuntalaisten käytössä. Ajoneuvokalustoseurannassa hyödynnetään Routa-ohjelmistoa. Kalustoa on inventoitu. Yhteiskäytössä on mm. piennarmurskain. Yhteiskäytön tehostamisen mahdollisuuksien kartoitusta jatketaan.</p> <p>Talvihoitokyselyn osalta tyytyväisyys oli edellisvuoteen nähden noussut kaikilla osa-alueilla, mutta tavoitetasoon 4,0 ei päästy, vaan keskiarvo vaihteli välillä 3,59 – 3,98. Kesähoitokyselyn osalta tyytyväisyys oli laskenut kaikilla osa-alueilla edellisvuoteen verrattuna. Keskiarvot vaihtelivat välillä 2,73 – 3,53.</p>

Talousarvio ja sen toteutuminen:

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	962 700	120 000	1 082 700	1 161 188	78 488	107 %
Toimintamenot	-2 414 045	-120 000	-2 534 045	-2 249 225	-284 820	89 %
Toimintakate	1 451 345	0	-1 451 345	-1 088 037	-363 308	75 %

Poikkeamat: Vesihuoltolaitoksen tuotot ylittyivät n. 140 t, kulut alittuivat n. 100 t. Liikenneväylien ylläpito-kustannukset alittuivat n. 100 t. Aikaisemmalla tilikaudella keskeneräisiin investointeihin aktivoitu Eerolantien katusaneeraus on purettu yhdyskuntapalveluiden käyttötalouteen kuluneella tilikaudella, sillä investointi ei toteudu lähitulevaisuudessa. Purkamisen tulosvaikutus on 44 957 euroa.

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Tehtävän tarkoitus ja taseyksikön kuvaus:

litin kunnan vesihuoltolaitos vastaa vesihuollon palvelujen järjestämisestä asiakkailleen. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuluttajille mahdollisimman häiriöttömästi talousveden laatuvaatimukset ja –suositukset täyttävää talousvettä (talousvesiasetus 461/2000 ja asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen muuttamisesta 442/2014) sekä järjestää jäteveden vastaanotto ja poisjohtaminen ympäristöhaitat minimoiden.

litin kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole kokopäiväistä henkilökuntaa, operatiivisen toiminnan ja asiakaspalvelun hoitaa Lahti Aqua Oy. Laitos omistaa itse verkoston laitteistoinen, tekee isoimmat sopimukset sekä määrittelee asiakkailleen hinnat.

Palvelusuunnitelma:

litin kunnan vesihuoltolaitos toimittaa asiakkailleen riittävästi hyvälaatuista pohjavettä, huolehtii jätevesien viemäroinnistä toiminta-alueellaan siten, että palvelujen hinta on kohtuullinen, laatu viranomaismääräysten mukainen ja toiminta ympäristöä säästävää. Lisäksi keskittynyt parantamaan käyttöveden toimitusvarmuutta, viemäriverkoston vuotovesihaasteita, sekä uudistamaan oleellisia sopimuksia.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

Tavoite	Raportointi TP2025
Vesihuollon taksarakenne uudistetaan vuoden 2025 aikana ja perusmaksujen osalta maksuja korotetaan edelleen kohtuulliseksi arvioituissa rajoissa vesihuoltolaitoksen tulopohjan vahvistamiseksi.	Vesihuollon taksarakenne uudistettu perusmaksujen osalta vesimittarikokoon perustuvaksi.
Liittymismaksujen määräytymisperusteet uudistetaan	Liittymismaksujen määräytymisperusteita ei uudistettu vuoden 2025 aikana. Uusia liittyjiä oli 1 kpl.
Jätevesiviemäriin vuotovesiä pyritään vähentämään 10 % toimintavuoden aikana. (Lähtötaso v.2023 taso).	Jätevesiviemäriin vuotovesiprosenttia saatu laskettua noin 7 % verrattuna vuoden 2023 tasoon.

Talousarvio ja sen toteutuminen:

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	570 000	120 000	690 000	827 341	137 341	120 %
Toimintamenot	-554 672	-120 000	-674 672	-574 329	-100 343	85 %
Toimintakate	15 328	0	15 328	253 013	237 685	1 651 %

Poikkeamat: Vesihuoltolaitoksen tuotot ylittyivät n. 140 t, kulut alittuivat n. 100 t.

Kiinteistöpalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistöpalvelujen tulosalue vastaa kunnan kiinteistöpalveluista litin kuntastrategiassa asetetut painopistealueet huomioiden. Kiinteistöpalvelujen tulosalue muodostuu kahdesta tulosityksiköstä, jotka ovat toimitilat ja maa- ja metsätilat.

Toimitilat

Tulosityksikkö huolehtii kunnan omistamista rakennuskiinteistöistä ja niihin liittyvistä tilapalveluista ja rakennuttamispalveluista. Strategisena tehtävänä on huolehtia, että kunnan hallinnassa olevat tilat ovat terveelliset, turvalliset ja taloudelliset. Tulosityksikkö vastaa myös kunnan suoraan omistamien asuntojen vuokraustoiminnasta.

Maa- ja metsätilat

Maa- ja metsätilat tulosityksikkö hallinnoi kunnan omistamia talousmetsiä ja peltoalueita. Metsien hoidossa noudatetaan litin kunnan metsäsuunnitelmaa, joka on uudistettu 2024. Metsien hoidon vastuuhenkilö on tekninen johtaja.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

Tavoite	Raportointi TP2025
Kiinteistöjen energiankulutusta pienennetään KETS tavoitteiden mukaisesti.	Energiankulutusta vähentäviä toimenpiteitä on jatkettu. Peruskorjausten yhteydessä rakennusten energiatehokkuutta parannetaan.
Kunnan rakennusten kulunvalvonta ja turvallisuuskäytännöt uudistetaan peruskorjaushankkeiden yhteydessä.	Turvallisuustekniikan uudistaminen kunnan kiinteistöissä oli käynnissä ja jatkuu suunnitelmien mukaan. Valmis mm. peruskorjattujen kirjaston ja kunnantalon osalta.
Sähkö- ja hybridautojen latausmahdollisuuksia parannetaan suunnitelman mukaisesti.	Toteutunut suunnitelmien mukaisesti. V. 2025 latauspaikat asennettiin seuraaville kiinteistöille: Ravilinna, Vuolenkosken koulu, Vuolenkosken päiväkot, Peltohiiren päiväkot, yläkoulu, Kausalan koulu ja peruskorjattu kunnantalo.
Kunnan metsäomaisuutta hoidetaan uuden metsäsuunnitelman mukaan, jossa on huomioitu litin kunnan metsästrategia.	Toteutunut. Kunnan metsiä hoidettiin uuden metsäsuunnitelman 2025–2034 mukaan, jossa on huomioitu litin kunnan metsästrategia.
Kunnan metsien hoidon palveluhankintojen kilpailutus valmistuu ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.	Myöhästyi alkuvuoden aikataulusta, mutta kilpailutus toteutettiin elokuussa ja metsäasiantuntijapalvelujen tuottaja valittiin 3.9.2025.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatulot	3 620 036	-110 000	3 510 036	3 472 142	-37 894	99 %
Toimintamenot	-2 194 762	-100 000	-2 294 762	-2 276 425	-18 337	99 %
Toimintakate	1 425 274	-210 000	1 215 274	1 195 716	-19 558	98 %

Rakentamis- ja ympäristöpalvelut

Palvelusuunnitelma:

Viranomaistoiminnassa huomioidaan asiakaslähtöisyys neuvonnassa, lupaprosesseissa ja valvonnassa. Uuden rakennusjärjestyksen laatiminen tehdään avoimesti ja vuorovaikutteisesti tavoitteena selkeä, helpposti ymmärrettävä säännöstö. Kuntastrategiassa asetettujen painopisteiden tavoitteiden edistämistä tuetaan panostamalla hakemusten käsittelyn nopeuteen sekä asioinnin selkeyteen neuvonta, ohjaus ja valvonta mukaan lukien.

Rakentamis- ja ympäristöpalvelujen tulosalue muodostuu kolmesta tulosityksiköstä, jotka ovat rakennusvalvonta, ympäristöterveydenhuolto sekä ympäristönsuojelu sisältäen maa-ainesvalvonnan. Ympäristöterveydenhuollon osalta on yhteisenä toimielimenä Hollolan ympäristöterveyslautakunta. Muilta osin toimielimenä on litin kunnan oma viranomaislautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä ne asiat, jotka lakien mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimielimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus. Lautakunta ei käsittele muita tähän tulosalueeseen liittyviä asioita.

Rakennusvalvonta Tulosityksikön tehtävänä on rakentamislain nojalla annettujen määräysten ja ohjeiden valvonta, sekä rakentamisen neuvonta. Rakennusvalvonta toteutetaan kunnan omana toimintana. Painopisteenä on jatkuvasti laadukkaiden, luotettavien ja oikein mitoitettujen viranomaispalvelujen tuottaminen kunnassa.

Ympäristöterveydenhuolto Ympäristöterveydenhuollon lakisäätteiset palvelut tuottaa Hollolan kunta seudullisesti Asikkalan, Hartolan, litin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Yhteisenä toimielimenä on Hollolan ympäristöterveyslautakunta.

Ympäristönsuojelu Oman tulosityksikön muodostava ympäristönsuojelu on järjestetty viranhaltijan osalta ostopalvelusopimuksella yhteistyössä Heinolan kaupungin kanssa. littiin on osoitettu oma ympäristönsuojelutarkastaja (0,7 htv). Tulosityksikköön kuuluvat myös kunnan maa-ainesvalvonnan tehtävät.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

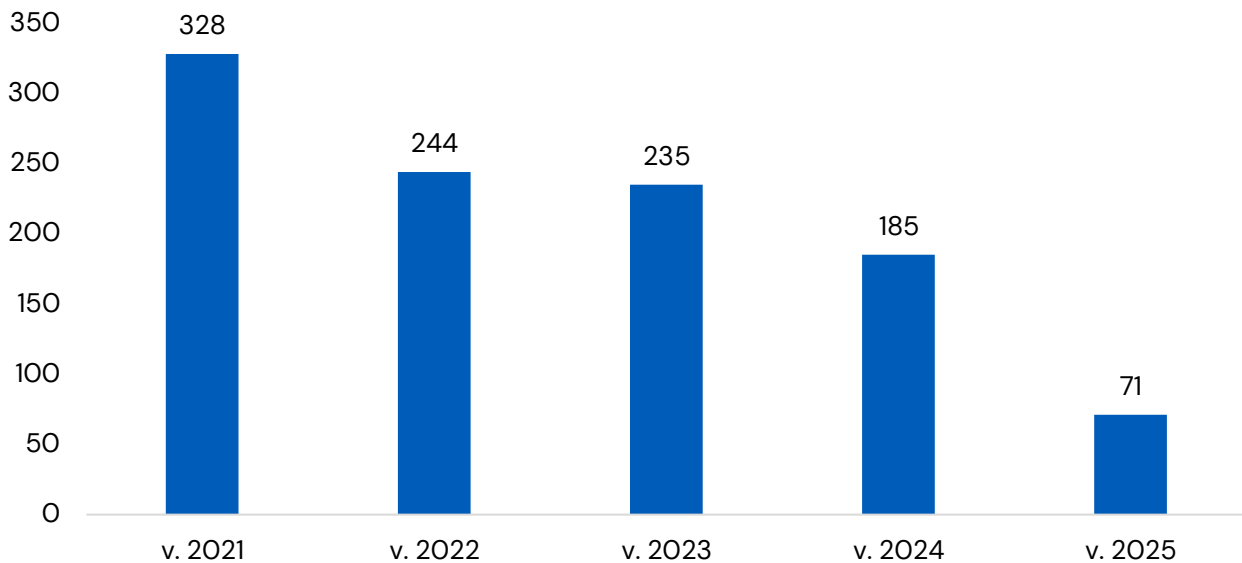
Tavoite	Raportointi TP2025
Kunnan rakennusjärjestys uudistetaan 1.1.2025 voimaantulleen rakentamislain mukaiseksi.	Toteutunut. Uusi, rakentamislain mukainen rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.9.2025 ja tullut voimaan 1.10.2025.
litin kunta osallistuu aktiivisesti kuntien ympäristöllisiin yhteishankkeisiin.	Toteutunut. Käynnissä olleita yhteishankkeita, kuten Helmi-hanke, on jatkettu. litin vesistövisio 2035-tyo käynnistyi syksyllä 2025 yhteistyössä ELY:n kanssa.
Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteutus 80 % suunniteluista tarkastuksista.	Toteutunut. Valvontaohjelman toteuma 89 %.

Vuoden 2025 lopussa avoimia hakemuksia Lupapisteessä korkeintaan 30 kappaletta.	Toteutunut. Avoimia lupahakemuksia v. 2025 lopussa oli 5 kpl.
Rakennusrekisterin virheellisiä tietoja korjataan ja puutteita täydennetään aktiivisesti osana päivittäistä työtä.	Toteutunut aktiivisesti osana päivittäistä työtä.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	52 000		52 000	66 718	14 718	128 %
Toimintamenot	-430 589		-430 589	-420 029	-10 560	98 %
Toimintakate	-378 589		-378 589	-353 311	25 278	93 %

Lupa- ja ilmoituspäätökset v. 2021 - 2025
2021 - 2024 luku sis. myös työnjohtajapäätökset

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloulososan tehtävien tulot ja menot summataan talousarvion tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötaloulosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä. Poistojen esittämistä tilinpäätöksessä sitovat kuitenkin valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet.

Poistoero sekä varausten ja rahastojen muutokset ovat tuloksenkäsittelyeriä, eivät määrärahoja eivätkä tuloarvioita. Niiden käsittely tilinpäätöksessä sisältyy kunnanhallituksen toimintakertomuksessa tekemään esitykseen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen (Tuloslaskelmaosan toteutumisessa on mukana myös sisäiset erät)

Tuloslaskelmaosan määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2025 (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	15 500 000	-200 000	15 300 000	15 159 938	-140 062
Kunnan tulovero	11 150 000	-200 000	10 950 000	10 744 884	-205 116
Yhteisövero	860 000		860 000	931 046	71 046
Kiinteistövero	3 490 000		3 490 000	3 484 008	-5 992
Valtionosuudet	4 276 200	50 000	4 326 200	4 271 942	-54 258
Rahoitustuotot ja -kulut	150 000	100 000	250 000	155 874	-94 126
Korkotuotot	100 000	100 000	200 000	115 642	-84 358
Muut rahoitustuotot	120 000		120 000	152 640	32 640
Korkokulut	-60 000		-60 000	108 520	48 520
Muut rahoituskulut	-10 000		-10 000	-3 888	-6 112

TULOSLASKELMA 2025	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatuotot	8 723 810	10 000	8 733 810	9 050 550	316 740	103,6 %
Myyntituotot	4 788 654	30 000	4 818 654	4 934 159	115 505	102,5 %
Maksutuotot	418 920	0	418 920	429 337	10 417	102,5 %
Tuet ja avustukset	250 000	0	250 000	416 287	166 287	166,5 %
Muut toimintatuotot	3 266 236	-20 000	3 246 236	3 270 767	24 531	100,8 %
Toimintakulut	-27 221 754	-120 000	-27 341 754	-26 954 646	387 108	98,6 %
Henkilöstökulut	-13 013 360	150 000	-12 863 360	-12 706 351	157 010	98,8 %
Palkat ja palkkiot	-10 491 994	150 000	-10 341 994	-10 351 883	9 889	100,1 %
Henkilösivukulut	-2 521 366	0	-2 521 366	-2 354 467	166 899	93,4 %
Eläkekulut	-2 244 057	0	-2 244 057	-2 063 229	180 829	91,9 %
Muut henkilösivukulut	-277 309	0	-277 309	-291 239	-13 930	105,0 %
Palvelujen ostot	-8 383 346	-220 000	-8 603 346	-8 401 130	202 216	97,6 %
Aineet, tarvikkeet ja	-2 187 442	0	-2 187 442	-2 062 187	125 255	94,3 %
Avustukset	-1 023 000	-50 000	-1 073 000	-1 178 324	-105 324	109,8 %
Muut toimintakulut	-2 614 606	0	-2 614 606	-2 606 655	7 951	99,7 %
Toimintakate	-18 497 944	-110 000	-18 607 944	-17 904 096	703 848	96,2 %
Verotulot	15 500 000	-200 000	15 300 000	15 159 938	-140 062	99,1 %
Valtionosuudet	4 276 200	50 000	4 326 200	4 271 942	-54 258	98,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	150 000	100 000	250 000	155 874	-94 126	62,3 %
Korkotuotot	100 000	100 000	200 000	115 642	-84 358	57,8 %
Muut rahoitustuotot	120 000	0	120 000	152 640	32 640	127,2 %
Korkokulut	-60 000	0	-60 000	108 520	48 520	180,7 %
Muut rahoituskulut	-10 000	0	-10 000	-3 888	-6 112	38,9 %
Vuosikate	1 428 256	-160 000	1 268 256	1 683 658	415 402	132,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 800 000	-100 000	-1 900 000	-2 840 416	-940 416	149,5 %
Suunn.mukaiset poistot	-1 800 000	-100 000	-1 900 000	-1 897 595	2 405	99,9 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-942 821	-942 821	
Satunnaiset tuotot	5 375 000	500 000	5 875 000	5 884 277	9 277	100,2 %
Tilikauden tulos	5 003 256	240 000	5 243 256	4 727 519	-515 737	90,2 %
Poistoeron lis.(-)tai väh	50 000	0	50 000	50 162	162	100,3 %
Tilikauden yli-/alijäämä	5 053 256	240 000	5 293 256	4 777 682	-515 574	90,3 %

Verotulojen toteutuminen

Verotulot 2025	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	11 150 000	-200 000	10 950 000	10 744 884	-205 116
Osuus yhteisöveron tuotosta	860 000	0	860 000	931 046	71 046
Kiinteistövero	3 490 000	0	3 490 000	3 484 008	-5 992
Verotulot yhteensä	15 500 000	-200 000	15 300 000	15 159 938	-140 062

Verotulot alittuivat kokonaisuutena 140 062 euroa eli 0,9 prosenttia talousarvioon nähden. Alitus koostui kokonaisuudessaan kunnallisveron alituksesta.

Seuraavassa taulukossa on tiedot verovuosien 2020–2025 kunnallisveron tuloveroprosenteista, maksunpantua kunnallisveroa vastaavasta verotettavasta tulosta ja sen vuosimuutoksesta. Kuntaliiton/verohallinnon tuottamat tilastotiedot vuodelta 2025 saadaan loppuvuodesta 2026 verotuksen valmistuessa.

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. €	Muutos
2020	21,25	99,02	0,5 %
2021	21,25	101,54	2,5 %
2022	21,25	103,82	2,2 %
2023	8,61	116,74	12,5 %
2024	8,60	121,50	4,1 %
2025	8,60	128,95*	6,1 %

*arviotieto, lähde: Kuntaliiton veroennuste 02/25

Kiinteistöveroprosentit	2022	2023	2024	2025	2026
Yleinen	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asuminen	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %
Muu asuminen	1,25 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %
Voimalaitokset	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %
Yleinen maapohjan kiinteistövero			1,30 %	1,30 %	1,30 %

Valtionosuudet 2025	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm. tas)	1 456 700	50 000	1 506 700	1 481 684	-25 016
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 714 500		2 714 500	2 687 571	-26 929
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-665 600		-665 600	-695 762	-30 162
Verotulomenetysten kompensatio	770 600		770 600	798 449	27 849
Valtionosuudet yhteensä	4 276 200	50 000	4 326 200	4 271 942	-54 258

Valtionosuudet alittuivat yhteensä 54 258 euroa eli 1,2 % talousarvioon nähden. Valtionosuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 385 593 euroa eli 9,9 prosenttia.

Investointien toteutuminen

Kustannusarvioon ja sen muutokseen sisällytetään kaikki valtuuston hyväksymät muutokset, myös talousarviovuotta aikaisemmin tehdyt muutokset. Toteutumisvertailussa seurataan myös hankkeen tai hankeryhmän tulojen sekä nettomenojen toteutumista. Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien myynnit. Rahoitusosuudet merkitään toteutumisvertailuun tuloksi, kun oikeus tuloon on syntynyt.

Pysyvien vastaavien myynti käsitellään investointiosan toteutumisvertailussa tulona vastaavalla tavalla kuin se on käsitelty talousarviossa. Jos pysyvien vastaavien myyntivoitto on talousarviossa merkitty tuulosvaikutteisesti, käsitellään se myös toteutumisvertailussa käyttötalousosan tulona sen lisäksi, että investointituloksi merkitään myydyin hyödykkeen kokonaishinta.

Investointimenot olivat -5 533 433 euroa ja rahoitusosuudet investointeihin olivat 47 089 euroa. Luovutustuloja kirjattiin 619 691 euroa. Investointien omahankintameno oli -5 486 344 euroa. Tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä tuodaan päätettäväksi Kouvolan Vesi Oy:n laskuttamat investointimenot muina pitkävaikutteisina erinä. Kunta on saanut laskuaineiston 28.1.2026. Lisäksi Vuolenkosken koulun patteriverkoston poistoaikaa esitetään määritettäväksi 10 vuoteen.

		Talousarvio	Talousarvio +muutos	Vuoden alusta	Toteuma-%
80	Hallintopalvelut				
8009	KH.n inv yleishallinto.				
8120	määrittelemätön maanhankinta				
*	Investointimenot	-300 000	-400 000	-136 087	34 %
	Luovutustulot	0	0	2 220	
	Netto	-300 000	-400 000	-133 867	33 %
8139	Kunnantalon AV ja kameralaitte				
*	Investointimenot	-45 000	-45 000	-44 320	98 %
	Netto	-45 000	-45 000	-44 320	98 %
8140	Palvelinratkaisut				
*	Investointimenot	-80 000	-80 000	-103 105	129 %
	Netto	-80 000	-80 000	-103 105	129 %
8149	Kunnantalon kalusto ja muu irt				
*	Investointimenot	-100 000	-100 000	-7 294	7 %
	Netto	-100 000	-100 000	-7 294	7 %
8160	Muut osakkeet.				
*	Luovutustulot	1 125 000	625 000	617 470	99 %
	Netto	1 125 000	625 000	617 470	99 %
80	Hallintopalvelut YHTEENSÄ				
*	Investointimenot	-525 000	-625 000	-290 806	47 %
*	Luovutustulot	1 125 000	625 000	619 691	99 %
	Netto	600 000	0	328 884	
85	Hyvinvointipalvelut				
8147	Kirjaston uudiskalusteet				
*	Investointimenot	-150 000	-150 000	-104 287	70 %
	Netto	-150 000	-150 000	-104 287	70 %

8148	Kirjaston AV ja kameralaitteet				
*	Investointimenot	-43 000	-43 000	-42 078	98 %
	Netto	-43 000	-43 000	-42 078	98 %
80	Hyvinvointipalvelut YHTEENSÄ				
*	Investointimenot	-193 000	-193 000	-146 365	76 %
	Netto	-193 000	-193 000	-146 365	76 %
88	Tekniset palvelut				
8221	Sähköautojen latauspiste				
*	Investointimenot	-40 000	-40 000	-37 917	95 %
	Netto	-40 000	-40 000	-37 917	95 %
8223	Vuolenkosken puuk.patteri-verko				
*	Investointimenot	-45 000	-45 000	-51 875	115 %
	Netto	-45 000	-45 000	-51 875	115 %
8226	Kirjaston peruskorjaus				
*	Investointimenot	-1 100 000	-1 285 000	-1 274 948	99 %
	Netto	-1 100 000	-1 285 000	-1 274 948	99 %
8232	litin Yhteiskoulu				
*	Investointimenot	-300 000	-300 000	-89 346	30 %
	Netto	-300 000	-300 000	-89 346	30 %
8240	Ravilinnan käyttövesijohtojen				
*	Investointimenot	-90 000	-90 000	-80 324	89 %
	Netto	-90 000	-90 000	-80 324	89 %
8241	Vanhan kunnatalon peruskorjaus				
*	Investointimenot	-3 000 000	-3 000 000	-2 745 270	92 %
	Netto	-3 000 000	-3 000 000	-2 745 270	92 %
8254	Turvallisuustekn.laitteet ja o				
*	Investointimenot	-80 000	-80 000	-78 389	98 %
	Netto	-80 000	-80 000	-78 389	98 %
8313	Asemakaavakatuojen päällystämi.				
*	Investointimenot	-70 000	-70 000	-74 955	107 %
	Netto	-70 000	-70 000	-74 955	107 %
8325	Nopeiden tietoliikenneyhteyksi				
*	Investointimenot	-80 000	-67 000	-52 000	78 %
	Netto	-80 000	-67 000	-52 000	78 %
8335	Omakylä Vuolenkoski Oy:n sata				
*	Investointimenot	0	-13 000	-12 500	96 %
	Netto	0	-13 000	-12 500	96 %
8348	Juoksuratojen pinnoitus ja ymp				
*	Investointimenot	-230 000	-230 000	-175 449	76 %
*	Rahoitusosuudet	33 000	46 000	35 089	76 %
	Netto	-197 000	-184 000	-140 360	76 %
8349	Reitalan puisto				
*	Investointimenot	-20 000	-20 000	-14 019	70 %
	Netto	-20 000	-20 000	-14 019	70 %

8355	Uuden koulukampuksen kaavanmuk				
*	Investointimenot	-60 000	0	0	
	Netto	-60 000	0	0	0 %
8356	Merrankuja katusaneeraus				
*	Investointimenot	-200 000	-25 000	-16 207	65 %
	Netto	-200 000	-25 000	-16 207	65 %
8357	Tuurinkorventien katusaneeraus				
*	Investointimenot	-150 000	-25 000	-20 637	83 %
	Netto	-150 000	-25 000	-20 637	83 %
8359	Ravilinnan Veteraanitien				
*	Investointimenot	-50 000	-50 000	-39 713	79 %
	Netto	-50 000	-50 000	-39 713	79 %
8360	Ravilinnan skeittialueen perus				
*	Investointimenot	-100 000	-100 000	-103 016	103 %
	Rahoitusosuudet	0	0	12 000	
	Netto	-100 000	-100 000	-91 016	91 %
8363	Aholanpellon alueen katusaneer				
*	Investointimenot	-50 000	-50 000	-13 080	26 %
	Netto	-50 000	-50 000	-13 080	26 %
8895	Vesihuoltolaitos inv				
8321	Tuurinkorventien loppuosan vh:				
*	Investointimenot	-120 000	-15 000	-10 415	69 %
	Netto	-120 000	-15 000	-10 415	69 %
8322	Aholanpellon alueen vh:n saneer				
*	Investointimenot	-30 000	-30 000	-13 080	44 %
	Netto	-30 000	-30 000	-13 080	44 %
8324	Vuosittaisen vuotokohteet				
*	Investointimenot	-30 000	-30 000	0	0 %
	Netto	-30 000	-30 000	0	0 %
8326	Merrankujan saneeraus				
*	Investointimenot	-140 000	-10 000	-7 402	74 %
	Netto	-140 000	-10 000	-7 402	74 %
8350	Uuden koulukampuksen kaavan				
*	Investointimenot	-20 000	0	0	0 %
	Netto	-20 000	0	0	0 %
8351	Varavoimakone				
*	Investointimenot	-80 000	-80 000	0	0 %
	Netto	-80 000	-80 000	0	0 %
8353	Etäluettavat vesimittarit				
*	Investointimenot	-15 000	-15 000	-12 837	86 %
	Netto	-15 000	-15 000	-12 837	86 %
8354	Muut yllättävät kohteet				
*	Investointimenot	-40 000	-40 000	-52 775	132 %
	Netto	-40 000	-40 000	-52 775	132 %
8336	Raviradan jvp ja Mäkikylän*				
*	Investointimenot	0	-165 000	-164 928	100 %
	Netto	0	-165 000	-164 928	100 %

88 Tekniset palvelut YHTEENSÄ

*	Investointimenot	-6 140 000	-5 875 000	-5 141 219	59 %
*	Rahoitusosuudet	33 000	46 000	47 089	0 %
	Netto	-6 107 000	-5 829 000	-5 094 130	59 %

2 INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ

*	Investointimenot	-6 858 000	-6 693 000	-5 578 390	83 %
*	Rahoitusosuudet	33 000	46 000	47 089	102 %
*	Luovutustulot	1 125 000	625 000	619 691	99 %
	Netto	-5 700 000	-6 022 000	-4 911 611	82 %

*Raviradan jvp ja Mäkikylän pumppuvarasto tuodaan käsiteltäväksi tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä. Kouvolan Vesi Oy laskuttaa nykyisen jätevesisopimuksen mukaisesti kunnalta vuoden aikana tapahtuneet investoinnit seuraavan tilikauden alussa. Kunta on saanut laskun 28.1.2026.

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainausta sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen:

2025	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- viomuutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 500 000*		3 500 000*	1 150	-3 498 850
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-610 000		-610 000	-613 650	3 650

*TA2025 rahoitusosassa ilmaistiin, että lainojen lisäys ei tule toteutumaan satunnaisen erän toteutuessa suunnitellusti. Satunnainen erä toteutui vuoden 2025 aikana.

Rahoituslaskelma 2025, (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu ta- lousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 428 256	-160 000	1 268 256	1 683 658	415 402
Tulorahoituksen korjauserät				-5 900 528	-5 900 528
Satunnaiset erät	5 375 000	500 000	5 875 000	5 884 277	9 277
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-6 858 000	-285 000	-7 143 000	-5 533 433	-1 609 567
Rahoitusosuudet investointeihin	33 000	13 000	46 000	47 089	1 089
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 125 000	-500 000	625 000	6 520 218	5 895 218
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 103 256	-432 000	671 256	2 701 281	2 030 025
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	-17 050	-17 050
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	23 135	23 135
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 500 000	0	3 500 000	1 150	3 498 850
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-610 000	0	-610 000	-613 650	-3 650
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-216 291	-216 291
Rahoituksen rahavirta	2 890 000	0	2 890 000	-822 707	-3 712 707
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 993 256	-432 000	3 561 256	1 878 575	1 682 681

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu käyttötalousosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymien erien talousarvio, toteutuma, poikkeama, talousarvion muutos ja poikkeama talousarviomuutoksen jälkeen.

2025 (1000 €)	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. TA	Muutokset	Muutettu TA	To- teuma	Poikkeama	Alkup. TA	Muutokset	Muutettu TA	To- teuma	Poikkeama
Demokratiapalvelut	-490	0	-490	-499	-9	16	0	16	19	3
Kehittämispalvelut	-2087	-50	-2137	-2170	-33	97	0	97	135	38
Sisäiset palvelut	-3083	0	-3083	-3011	71	2795	0	2795	2713	-82
Koulutuspalvelut	-9728	100	-9628	-9640	-11	782	0	782	1045	264
Varhaiskasvatus	-4632	50	-4582	-4544	37	157	0	157	154	-3
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-798	0	-798	-807	-9	73	0	73	79	6
Vapaa-aikapalvelut	-1365	0	-1365	-1337	28	170	0	170	206	36
Yhdyskuntapalvelut	-2414	-120	-2534	-2249	285	963	120	1083	1161	78
Kiinteistöpalvelut	-2195	-100	-2295	-2276	18	3620	-110	3510	3472	-38
Rakennusvalvonta	-431	0	-431	-420	11	52	0	52	67	15
Käyttötalous yhteensä	-27222	-120	-27342	-26955	387	8724	10	8734	9051	317
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot	0	0	0	0	0	15500	-200	15300	15160	-140
Valtionosuudet	0	0	0	0	0	4276	50	4326	4271	-54
Korkotuotot	0	0	0	0	0	100	100	200	110	-90
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	120	0	120	153	33
Korkokulut	-60	0	-60	-109	-49	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-10	0	-10	-4	6	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	5375	500	5875	5884	9
Tuloslaskelmaosa yhteensä	-70	0	-70	-115	-45	25371	450	25821	25578	-242
INVESTOINTIOSA										
Maa-alueet	-300	-100	-400	-136	264	0	0	0	2	2
Kunnantalon av ja- kameranlaitteet	-45	0	-45	-44	1	0	0	0	0	0
Palvelinratkaisut	-80	0	-80	-103	-23	0	0	0	0	0
Kunnantalon kalusto	-100	0	-100	-7	93	0	0	0	0	0
Muut osakkeet	0	0	0	0	0	1125	-500	625	617	-8
Kirjaston uudiskalusteet	-150	0	-150	-104	46	0	0	0	0	0

Kirjaston av- ja kameralaitteet	-43	0	-43	-42	1	0	0	0	0	0
Sähköautojen latauspiste	-40	0	-40	-38	2	0	0	0	0	0
Vuolenkosken koulun patterit	-45	0	-45	-52	-7	0	0	0	0	0
Kirjaston peruskorjaus	-1100	-185	-1285	-1275	10	0	0	0	0	0
litin yhteiskoulu	-300	0	-300	-89	211	0	0	0	0	0
Ravilinnan vesijohtojen saneeraus	-90	0	-90	-80	10	0	0	0	0	0
Vanhan kunnantalon peruskorjaus	-3000	0	-3000	-2745	255	0	0	0	0	0
Turvallisuustekn. laitteet ja ohj.	-80	0	-80	-78	2	0	0	0	0	0
Päällystyskohteet	-70	0	-70	-75	-5	0	0	0	0	0
Nopeiden tietoliikenneyht. kehity.	-80	13	-67	-52	15	0	0	0	0	0
Omakylä Vuolenkoski satamahank.	0	-13	-13	-13	0	0	0	0	0	0
Juoksuratojen pinnoitus ja ymp.	-230	0	-230	-175	55	33	13	46	35	-9
Reitalan puisto	-20	0	-20	-14	6	0	0	0	0	0
Yhteiskoulu katurakentaminen	-60	60	0	0	0	0	0	0	0	0
Merrankujan katusaneeraus	-200	175	-25	-16	9	0	0	0	0	0
Tuurinkorventien katusaneeraus	-150	125	-25	-21	4	0	0	0	0	0
Ravilinnan veteraanitien alueen	-50	0	-50	-40	10	0	0	0	0	0
Ravilinnan skeittialueen peruspar.	-100	0	-100	-103	-3	0	0	0	12	12
Aholanpellon alueen katusaneeraus	-50	0	-50	-13	37	0	0	0	0	0
Tuurinkorventien katusaneeraus vh	-120	105	-15	-10	5	0	0	0	0	0
Aholanpellon alueen saneeraus vh	-30	0	-30	-13	17	0	0	0	0	0
Vuosittaiset vuotokohteet	-30	0	-30	0	30	0	0	0	0	0
Merrankujan saneeraus vh	-140	130	-10	-7	3	0	0	0	0	0
litin yhteiskoulun katurakennus vh	-20	20	0	0	0	0	0	0	0	0
Raviradan jvp ja Mäkikylän pump.	0	-165	-165	-165	0	0	0	0	0	0
Varavoimakone	-80	0	-80	0	80	0	0	0	0	0
Etäluettavat vesimittarit	-15	0	-15	-13	2	0	0	0	0	0
Muut yllättävät kohteet	-40	0	-40	-53	-13	0	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä	-6858	165	-6693	-5578	1115	1158	-487	671	667	-4
RAHOITUSOSA										
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0	0	0	0	3500	0	3500	1	-3499
Pitkäaik.lainojen vähennys	-610	0	-610	-614	-4	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosa yhteensä	-610	0	-610	-614	-4	3500	0	3500	1	-3499
Kaikki Yhteensä	-34760	45	-34715	-33262	1453	38753	-27	38726	35297	-3429

Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolauslaskunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot	4 317 113,41	4 059 813,88
Myyntituotot	2 196 382,50	1 966 302,97
Maksutuotot	429 336,60	423 583,49
Tuet ja avustukset	416 286,95	365 166,97
Muut toimintatuotot	1 275 107,36	1 304 760,45
Toimintakulut	-22 221 209,74	-20 958 220,33
Henkilöstökulut	-12 706 350,50	-12 470 713,05
Palkat ja palkkiot	-10 351 883,27	-10 098 740,00
Henkilösivukulut	-2 354 467,23	-2 371 973,05
Eläkekulut	-2 063 228,50	-2 086 767,00
Muut henkilösivukulut	-291 238,73	-285 206,05
Palvelujen ostot	-5 663 353,47	-4 950 253,84
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 062 186,92	-2 103 302,92
Avustukset	-1 178 323,51	-802 484,70
Muut toimintakulut	-610 995,34	-631 465,82
Toimintakate	-17 904 096,33	-16 898 406,45
Verotulot	15 159 937,86	15 300 583,15
Valtionosuudet	4 271 942,00	3 886 349,00
Rahoitustuotot ja -kulut:	155 874,39	338 037,68
Korkotuotot	115 642,34	223 429,25
Muut rahoitustuotot	152 639,87	253 476,86
Korkokulut	-108 519,56	-134 240,79
Muut rahoituskulut	-3 888,26	-4 627,64
Vuosikate	1 683 657,92	2 626 563,38
Poistot ja arvonalentumiset	-2 840 415,62	-1 772 407,65
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 897 594,87	-1 772 407,65
Arvonalentumiset	-942 820,75	0
Satunnaiset kulut	0	-858 190,71
Satunnaiset tuotot	5 884 276,89	0
Tilikauden tulos	4 727 519,19	-4 034,98
Poistoeron vähennys (+)	50 162,44	69 828,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 777 681,63	65 793,70

Rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 683 657,92	2 626 563,38
Tulorahoituksen korjaukset	-5 900 527,82	-7 026,5
Satunnaiset erät	5 884 276,89	-858 190,71
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 533 432,96	-9 498 895,60
Rahoitusosuudet investointeihin	47 089,00	84 050,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 520 218,35	3 140 299,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 701 281,38	-4 513 200,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäys	-17 050,00	-60 860,96
Antolainasaamisten vähennys	23 134,50	323 134,50
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 150,00	1 484 947,30
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-613 650,00	-613 650,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-216 291,08	266 902,01
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 000,00	41 664,93
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-125 823,59	-188 909,34
Lyhytaikaisten saamisten muutos	60 421,67	-341 680,41
Korottomien velkojen muutos	-152 889,16	755 826,83
Rahoituksen rahavirta	-822 706,58	1 400 472,85
Rahavarojen muutos	1 878 574,80	-3 112 727,58
Rahavarat 31.12.	8 439 743,62	6 561 168,82
Rahavarat 1.1.	6 561 168,82	9 673 896,40

Tase

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	33 918 294,35	31 898 141,04	OMA PÄÄOMA	34 253 986,18	29 476 304,55
Aineettomat hyödykkeet	337 504,19	336 674,63	Peruspääoma	21 245 171,92	21 245 171,92
Muut pitkävaikutteiset menot	337 504,19	336 674,63	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	8 231 132,63	8 165 338,93
			Tilikauden yli-/alijäämä	4 777 681,63	65 793,70
Aineelliset hyödykkeet	28 867 565,37	26 224 686,66	POISTOERO JA VAPAAEHT.VA- RAUKSET	0,00	50 162,44
Maa- ja vesialueet	4 433 515,87	4 299 649,32	Poistoero	0,00	50 162,44
Rakennukset	12 979 244,81	12 023 067,48	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	275 547,71	273 547,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 736 340,06	6 972 301,92	Lahjoitusrahastojen pääomat	275 547,71	273 547,71
Koneet ja kalusto	802 222,68	625 272,96			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset	3 916 241,95	2 304 394,98			
Sijoitukset	4 713 224,79	5 336 779,75	VIERAS PÄÄOMA	8 998 616,16	9 764 005,32
Osakkeet ja osuudet	3 443 368,78	4 060 839,24	Pitkäaikainen	4 958 933,30	5 571 433,30
Muut lainasaamiset	1 178 266,85	1 201 401,35	Lainat vakuutus- ja rah.lait	3 472 836,00	4 086 486,00
Muut saamiset	91 589,16	74 539,16	Muut velat	1 486 097,30	1 484 947,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 609 855,70	7 665 878,98	Lyhytaikainen	4 039 682,86	4 192 572,02
Saamiset	1 170 112,08	1 104 710,16	Lainat rahoitus- ja vak.lait	613 650,00	613 650,00
Pitkäaikaiset saamiset	5 874,40	14 457,44	Saadut ennakot	24 089,37	19 049,64
Lainasaamiset	5 874,40	14 457,44	Ostovelat	1 393 040,45	1 565 494,15
			Muut velat	230 864,59	217 244,45
			Siirtovelat	1 778 038,45	1 777 133,78
Lyhytaikaiset saamiset	1 164 237,68	1 090 252,72			
Myyntisaamiset	832 360,91	612 930,57	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	43 528 150,05	39 564 020,02
Lainasaamiset	8 971,52	0,00			
Muut saamiset	88 825,51	126 936,84			
Siirtosaamiset	234 079,74	350 385,31			
Rahoitusarvopaperit	3 617 701,16	610 179,50			
Osakkeet ja osuudet	66 934,99	66 934,99			
Sijoitukset rahamarkkinainst	15 444,49	15 444,49			
Muut arvopaperit	3 535 321,68	527 800,02			
Rahat ja pankkisaamiset	4 822 042,46	5 950 989,32			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	43 528 150,05	39 564 020,02			

Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma, €

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
	ulkoiset eur	ulkoiset eur
Toimintatuotot	6 805 832	7 382 878
Toimintakulut	-24 355 452	-23 700 814
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-17 549 620	-16 317 936
Verotulot	15 159 938	15 300 583
Valtionosuudet	4 271 942	3 886 349
Rahoitustuotot ja -kulut:	-20 846	170 737
Korkotuotot	113 002	219 362
Muut rahoitustuotot	120 463	234 631
Korkokulut	-249 330	-277 605
Muut rahoituskulut	-4 981	-5 651
Vuosikate	1 861 414	3 039 734
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-2 309 252	-2 362 374
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-942 821	
Satunnaiset erät	6 150 174	
Tilikauden tulos	4 759 515	677 360
Laskennalliset verot	75 757	
Vähemmistöosuudet		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	4 835 272	677 360

Konsernin rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 861 414	3 039 734
Satunnaiset erät	6 150 174	-858 191
Tulorahoituksen korjauserät	-7 194 231	79 791
Pakollisen varauksen käyttö		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	5 584 516	9 556 090
Rahoitusosuudet investointeihin	-47 089	-84 050
Investointien taseen luovutukset	-6 290 541	-3 134 612
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	-7 027
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 570 471	-4 069 067
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-17 050	-60 861
Antolainasaamisten vähennys	23 134	323 135
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 150	1 484 947
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 059 432	-1 118 799
Muut maksuvalmiuden muutokset	819 216	267 278
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 000	41 665
Vaihto-omaisuuden muutos	11 393	-25 362
Saamisten muutos	-373 400	-248 979
Korottomien velkojen muutos	1 179 223	499 954
Rahoituksen rahavirta	-232 982	895 700
Rahavarojen muutos	1 337 489	-3 173 367
Rahavarojen muutos	1 337 489	-3 173 367
Rahavarat 31.12.	8 917 553	7 580 064
Rahavarat 1.1.	7 580 064	10 753 431

Konsernitase (lyhennetty) (€)

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	37 186 064	36 272 676	OMA PÄÄOMA	33 591 226	28 742 911
Aineettomat hyödykkeet	337 504	337 253	Peruspääoma	21 245 172	21 245 172
Aineettomat oikeudet	39 920	52 548	Muut omat rahastot	182 687	182 687
Muut pitkävaikutteiset menot	297 584	284 706	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	7 328 095	6 637 693
Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	4 835 272	677 360
Aineelliset hyödykkeet	35 115 842	34 206 712			
Maa- ja vesialueet	4 574 671	4 456 711	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Rakennukset	18 788 068	19 569 666			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 982 405	7 218 367	PAKOLLISET VARAUKSET	0	17 200
Koneet ja kalusto	852 289	645 349	Eläkevaraukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	2 168	12 223	Muut pakolliset varaukset	0	17 200
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 916 241	2 304 395			
Sijoitukset	1 745 761	1 728 711	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	298 323	308 448
Osakkuusyhteisöosuudet			VIERAS PÄÄOMA	13 516 803	16 325 498
Muut osakkeet ja osuudet	1 654 172	1 654 172	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 329 956	9 375 553
Muut lainasaamiset	0	0	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 462 963	1 537 571
Muut saamiset	91 589	74 539	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 035 763	1 036 325
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 688 121	4 376 050
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22 776	34 901			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	47 406 352	45 394 057
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 184 469	9 086 481			
Vaihto-omaisuus	0	89 429			
Saamiset	1 266 916	1 416 989			
Pitkäaikaiset saamiset	16 334	24 917			
Lyhytaikaiset saamiset	1 250 582	1 392 071			
Rahoitusarvopaperit	3 719 193	709 150			
Rahat ja pankkisaamiset	5 198 360	6 870 914			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	47 406 352	45 394 057			

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain 3:2 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (oikea ja riittävä kuva). Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liitetietojen antamisesta on kuntajaosto antanut erillisen yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän liitetiedoista.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Ne ovat pakollinen julkistettava osa tilinpäätöstä.

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja – menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty a.o. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset. Kunnan vastuulle on 1.1.2025 tullut TE-uudistuksesta seuranneet työllisyydenhoidon velvoitteet.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt kokonaisuudessaan ja kaikki ne kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, omistusosuuden mukaisesti. Iitin Vuokratalot Oy omistaa As Oy Iitin Hakopuiston osakkeista 15 % . Yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konserniyhteisöjen kiinteistöveroja ei eliminoida.

Olelliset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoisia varauksia ei ole jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus.

Kausalan Kaukolämpö Oy poistui konsernista liiketoimintakaupan myötä 28.2.2025. Muilta osin tiedot ovat vertailukelpoiset.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6

Toimintatuotot tehtäväalueittain, ulkoiset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Hallinto	395 844	402 428	290 281	286 602
Kasvu ja oppiminen	1 203 810	1 383 550	1 199 148	1 378 927
Hyvinvointi	285 148		285 148	
Tekninen	4 921 030	5 596 900	2 542 536	2 394 285
Kunnan toimintatuotot yhteensä	6 805 832	7 382 878	4 317 113	4 059 814

7

Verotulojen erittely	2025	2024
Kunnan tulovero	10 744 884	10 921 954
Osuus yhteisöverojen tuotosta	931 046	890 104
Kiinteistövero	3 484 008	3 488 525
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	15 159 938	15 300 583

8

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 169 255	3 546 997
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 687 571	2 519 733
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-695 762	-829 612
Verotulomenetysten korotus	798 449	1 168 964
Valtionosuudet yhteensä	4 271 942	3 886 349

9

Palvelujen ostojen erittely	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	339 075	212 673
Muiden palvelujen ostot	4 611 179	4 151 644
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 663 353	4 950 254

11

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelma (hyväksytty kv 10.11.1997 § 111, muutos kv 24.11.1998 § 68, kv 28.1.2014 § 6; ei muutosta) Haapa-Kimolan koulun peruskorjaus valmistui aivan vuoden 2017 lopussa. Poistot alkavat tästä syystä 1.1.2018 lukien.

Hyödykeryhmä	Poistotapa ja poistoaika	
	Tasapoisto	Menojäännös-poisto
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	
Liikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	5 vuotta	
Tutkimus- ja kehittämismenot	5 vuotta	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	
Muut	5 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	
Talousrakennukset	20 vuotta	
Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	
Asuinrakennukset	40 vuotta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		

Kadut, tiet torit ja puistot		15 %
Sillat, laiturit ja uimalat		10 %
Muut maa- ja vesirakenteet		10 %
Vedenjakeluverkosto		7 %
Viemäriverkosto		7 %
Vesihuollon laitoskoneet ja laitteet		15 %
Ulkovalaistuslaitteet		15 %
Putki- ja kaapeliverkot		15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet		15 %
Liikenteenohjauslaitteet		20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet		20 %
Koneet ja kalusto		
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	10 vuotta	
Muut kuljetusvälineet	10 vuotta	
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	
Muut raskaat koneet	10 vuotta	
Muut kevyet koneet	5 vuotta	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	10 vuotta	
Atk-laitteet	5 vuotta	
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Taide-esineet	ei poistoaikaa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

12

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.				

13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	16 251	7 027	16 251	7 027
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot				
Myyntivoitot yhteensä	16 251	7 027	16 251	7 027
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Rakennusten luovutustappiot				
Muut luovutustappiot				
Myyntitappiot yhteensä				

14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset kulut				
litin Vesihuolto Oy:n purkautumisen purkutappio				858 191
Satunnaiset tuotot				
Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakkeiden luovutusvoitto	6 150 174		5 884 277	

15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	57 009	77 974	53 521	74 791
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä				
Yhteensä	57 009	77 974	53 521	74 791

Erittely vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutoksista	Kunta	
	2025	2024
Vapaaehtoisten varausten muutos		
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	50 162	69 829
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (-tai+)		
Poistoeron muutokset yhteensä	50 162	69 829
Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutokset	50 162	69 829

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Kunta	
	2025	2024
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	336 675	294 749
Lisäykset tilikaudella	229 428	228 280
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		2 538
Poistamaton hankintameno 31.12.	566 103	525 566
Tilikauden poisto	-163 120	-188 891
Arvonalentumiset	-65 478	
Tasearvo 31.12.	337 504	336 675

Aineelliset hyödykkeet	Kunta	
	2025	2024
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 299 649	4 252 397
Lisäykset tilikaudella	136 087	47 991
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-2 220	-739
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 433 516	4 299 649
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	4 433 516	4 299 649
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 023 067	9 680 697
Lisäykset tilikaudella	1 326 823	2 557 693
Rahoitusosuudet tilikaudella		

Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä	1 118 186	645 789
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 468 077	12 884 179
Tilikauden poisto	-855 553	-861 111
Arvonalentumiset	-633 279	0
Tasearvo 31.12.	12 979 245	12 023 067
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 972 302	3 320 323
Lisäykset tilikaudella	472 765	4 270 195
Rahoitusosuudet tilikaudella	-47 089	-36 050
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä	313 940	23 255
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 711 918	7 577 723
Tilikauden poisto	-723 141	-605 421
Arvonalentumiset	-252 437	0
Tasearvo 31.12.	6 736 340	6 972 302
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	625 273	519 509
Lisäykset tilikaudella	287 387	222 749
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Siirrot erien välillä	36 970	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	949 630	742 257
Tilikauden poisto	-147 407	-116 984
Tasearvo 31.12.	802 223	625 273
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Poistamaton hankintameno 31.12.		
Tilikauden poisto		

Tasearvo 31.12.		
Ennakkomenot ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 304 395	852 361
Lisäykset tilikaudella	3 125 900	2 171 615
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-48 000
Vähennykset tilikaudella	-44 957	
Siirrot erien välillä	-1 469 096	-671 581
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 916 242	2 304 395
Tilikauden poisto		
Tasearvo 31.12.	3 916 242	2 304 395
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	26 224 687	18 625 288
Lisäykset tilikaudella	5 348 962	9 270 242
Rahoitusosuudet tilikaudella	-47 089	-84 050
Vähennykset tilikaudella	-47 177	-739
Siirrot erien välillä	0	-2 538
Poistamaton hankintameno 31.12.	31 479 383	27 808 204
Tilikauden poisto	-1 726 101	-1 583 516
Arvon alentumiset	-885 716	0
Tasearvo 31.12.	28 867 566	26 224 687

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut				
Muut maa- ja vesialueet	4 574 671	4 456 711	4 433 516	4 299 649
Maa- ja vesialueet yhteensä 31.12.	4 574 671	4 456 711	4 433 516	4 299 649

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Kunta	
	2025	2024
Osakkeet ja osuudet		
Tytäryhtiöosakkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 427 598	5 560 131
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-617 470	-3 132 534
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	1 810 127	2 427 598
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	1 810 127	2 427 598
Kuntayhtymäosuudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 747	30 747
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	30 747	30 747
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	30 747	30 747
Osakkuusyhtiöosakkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.		
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.		

Muut osakkeet ja osuudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 602 494	1 602 120
Lisäykset tilikaudella		374
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	1 602 494	1 602 494
Tilikauden poisto		
Arvonalentumiset		
Tasearvo 31.12.	1 602 494	1 602 494
Osakkeet ja osuudet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 060 839	7 192 998
Lisäykset tilikaudella		374
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-617 470	-3 132 534
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	3 443 369	4 060 839
Tilikauden poisto		
Arvonalentumiset		
Tasearvo 31.12.	3 443 369	4 060 839
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
Saamiset konserniyhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	1 201 401	1 524 536
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-23 135	-323 135
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	1 178 267	1 201 401
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	1 178 267	1 201 401

Saamiset muilta yhteisöiltä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	74 539	13 678
Lisäykset tilikaudella	17 050	69 326
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		-8 465
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	91 589	74 539
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	91 589	74 539
Pysyvien vastaavien sijoitukset yht.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 336 780	8 731 212
Lisäykset tilikaudella	17 050	69 700
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-640 605	-3 464 134
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	4 713 225	5 336 780
Tilikauden poisto		
Arvonalentumiset		
Tasearvo 31.12.	4 713 225	5 336 780

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt sekä kuntayhtymäosuudet

20,21,22

Nimi ja kotipaikka	Y-tunnus	Kunnan om. osuus	Konsernin om. osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tap- piosta
Tytäryhteisöt:						
litin Vuokratalot Oy, litti	0474791-0	100 %	100 %	2 901	5 555	-79
litin Rinnemaa säätiö sr, litti	1105237-5	100 %	100 %	130		4
Kiinteistö Oy litin Jäähalli, litti	2377654-9	100 %	100 %	401	169	4
			yhteensä	3 432	5 724	-71
Kuntayhtymät:						
Päijät-Hämeen Liitto, Lahti	0215610-5	3,25 %	3,25 %	37	17	-2

23

Saamisten erittely	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhyt aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		20 891		56 367
Lainasaamiset				
Yhteensä		20 891		56 367
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä		20 891		56 367

24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	50 000	35 000	50 000	35 000
EU-tuet ja korvaukset				
Muut tulojäämät	185 681	360 323	184 080	315 385
Tulojäämät yhteensä	235 681	395 323	234 080	350 385
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	235 681	395 323	234 080	350 385

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	21 245 172	21 245 172	21 245 172	21 245 172
Aloittavan taseen muutokset				
Phhyky, Eteva ja UPH poistuivat konsernista				
Peruspääoma 1.1.	21 245 172	21 245 172	21 245 172	21 245 172
Peruspääoma 31.12.	21 245 172	21 245 172	21 245 172	21 245 172
Muut omat rahastot 1.1.	182 687	182 687		
Aloittavan taseen muutokset				
Eteva poistunut konsernista				
Muut omat rahastot 1.1.	182 687	182 687		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	182 687	182 687		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 315 052	6 637 699	8 231 133	8 165 339
Aloittavan taseen muutokset				
Phhyky, Eteva ja UPH poistuivat konsernista				
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 315 052	6 637 699	8 231 133	8 165 339
Muutokset				
PH Liiton peruspääoman korotus				
PHHYKY edell.tilik.ylijäämien korjaus			-6	
Etevan edell.tilik.ylijäämien korjaus				
Kaukolämmön sis. katteen eliminointi	13 043			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 328 095	6 637 693	8 231 133	8 165 339
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	4 835 272	677 359	4 777 681	65 794
Oma pääoma yhteensä	33 591 225	28 742 911	34 253 986	29 476 305

26

Erittely poistoerosta	Kunta	
	2025	2024
Investointivaraukseen liittyvä poistoero		50 162
Poistoero yhteensä		50 162

27

Pitkäaikaiset velat, jotka eräännyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Joukkovelkakirjalainat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 423 335	5 667 270	1 922 546	2 062 472
Pitkäaikaiset velat yhteensä	5 423 335	5 667 270	1 922 546	2 062 472

29

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut pakolliset varaukset		17 200		
Potilasvahinkovakuutusmaksunvastuu				
Muut pakolliset varaukset yhteensä		17 200		

30

Vieras pääoma	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat				78 408
Muut velat				
Yhteensä				78 408
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		255		49
Muut velat				
Yhteensä		255		49
Vieras pääoma yhteensä		255		78 457

32

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Liittymismaksut	1 398 705	1 537 570	1398705	1397555
Muut velat	234 914	263 861	230 864	217 244
Muut velat yhteensä	1 633 619	1 801 431	1 629 569	1 614 799

33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät Konserni	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen	1 411 940	1 312 839	1 388 600	1 300 113
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	254 887	264 406	253 263	264 406
Korkojaksotukset	39 507	51 064	15 075	21 330
Muut menojäämät	234 251	324 115	121 100	191 285
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä 31.12	1 940 585	1 952 424	1 778 038	1 777 134
Siirtovelat yhteensä 31.12.	1 940 585	1 952 424	1 778 038	1 777 134

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat julkisyhteisöiltä	706 863	872 595		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 059 045	4 059 045		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	4 059 045	4 059 045		

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä				

38

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	4 832 351	5 897 659	4 832 147	5 897 619
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	394 775	411 297	394 711	411 257
-siitä PPP-hankkeet				
-siitä sopimukseen sisältyvät lunas- tusvelvoitteet				

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

39

Vastuusitoumukset	Kunta	
	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 494 632	13 494 632
Jäljellä oleva pääoma	3 566 369	3 817 285
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma		2 858 220
Jäljellä oleva pääoma		

40

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	59 457 669	55 692 377
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	76 105	59 763

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Järjestelyjen tarkoitus				
Arvonlisäveron palautumisvastuu	884 013	1 041 030	884 013	1 041 030
litin kunta	884 013			
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautus-				
litin kunta	1 564 477	1 517 388	1 564 477	1 517 388
Sopimusvastuut				
Kiinteistöleasing sopimuksen jäännösarvo sopi-	2 048 488	2 048 488	2 048 488	2 048 488
muskauden lopussa				

Ympäristövastuut

Todetaan, että kunnalla ei ole tiedossa omasta toiminnasta aiheutuneita ympäristövastuita, jotka tulisi esittää varauksina tilinpäätöksessä.

Muut vastuut

Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään (2022) tehnyt 20 milj. euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatioratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut litin kunnan laskennalliseksi osuudeksi 734 617 euroa. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on ilmoittanut tehneensä marraskuussa 2023 palkkaharmonisointisopimuksen, jonka maksuunpano toteutetaan erissä 31.1.2024 alkaen. Hyvinvointialueen ilmoittama kuntakohtainen kustannus litin osalta on 828 733 euroa. Laskuja perusteluineen ei ole esitetty vuoden 2025 tilinpäätöksen tekoaikaan.

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta mukaan PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle 1.1.2023. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatavaa ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulkinnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen. Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa. Tilanteessa ei ole tapahtunut muutosta tilikauden 2025 aikana.

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Päävastuualue				
Hallinto	48	49	48	49
Kasvun ja oppimisen palvelut	156	155	156	155
Hyvinvointipalvelut	17	17	17	17
Tekninen	22	26	21	25
Yhteensä	243	247	242	246

43

Henkilöstökulut	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	12 706 351	12 016 970
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	12 706 351	12 016 970

44

Luottamushenkilöitten palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2025	2024
litin Kokoomus ry	956	1 633
Keskustan litin paikallisjärjestö	4 987	5 411
Kausalan Työväenyhdistys	2 329	2 322
litin Sitoutumattomat ry	51	48
SKL litin paikallisosasto	18	
litin Perussuomalalaiset ry	300	512
litin Vihreät ry	221	182
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	8 862	10 108

45

Tilintarkastajan palkkiot	2025	2024
BDO Audiator Oy, KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	16 493	13 250
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot		4 026
Palkkiot yhteensä	16 493	17 276

46

Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunnanjohtajan kanssa on 1.10.2021 solmittu kuntalainmukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 6 kuukauden palkan suuruisesta erokorvauksesta, mikäli kunnanjohtaja irtisanotaan työnantajan toimesta tai mikäli hän irtisanoutuu itse tilanteessa, jossa on käynnistetty luottamuspuolan vuoksi irtisanomismenettely.

Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

litin kunta on myynyt vuonna 2025 mm. taloushallinnon, kiinteistönhoidon ja ICT:n palveluja litin Vuokratilat Oy:lle 79 283 eurolla ja Kiinteistö Oy litin Jäähallille 27 160 eurolla. Kyseessä ovat konserniyhtiöt ja hinnat vastaavat palvelujen tuotantokustannuksia.

Eriytetyt tilinpäätöslaskelmat

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Markkinoilla tapahtuva vuokraustoiminta		
Liikevaihto	127 059,14	112 813,83
Myyntituotot	191,70	0
Muut toimintatuotot	126 867,44	112 813,83
Materiaali ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 497,68	-12 562,85
Palvelujen ostot	-39 495,75	-44 190,83
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	0,00
Eläkekulut	0,00	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suun.mukaiset poistot ja arvonalentumiset	-3 051,32	-3 051,33
Liiketoiminnan muut kulut	-6 208,20	-529,44
Liikelylijäämä (-alijäämä)	65 806,19	52 479,38
Rahoitustuotot ja -kulut:	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	65 806,19	52 479,38

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Erillistilin päätös

2025

Toimintakertomus

Toiminnan kuvaus

litin kunnan vesihuoltolaitos vastaa vesihuollon palvelujen järjestämisestä asiakkailleen. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuluttajille mahdollisimman häiriöttömästi talousveden laatuvaatimukset ja –suositukset täyttävää talousvettä (talousvesiasetus 461/2000 ja asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen muuttamisesta 442/2014) sekä järjestää jäteveden vastaanotto ja poisjohtaminen ympäristöhaitat minimoiden.

litin kunnan vesihuoltolaitos toimittaa asiakkailleen riittävästi hyvälaatuista pohjavettä, huolehtii jätevesien viemäroinnistä toiminta-alueellaan siten, että palvelujen hinta on kohtuullinen, laatu viranomaismääräysten mukainen ja toiminta ympäristöä säästävää. Lisäksi keskittynyt parantamaan käyttöveden toimitusvarmuutta, viemäriverkoston vuotovesihaasteita, sekä uudistamaan oleellisimpia sopimuksia.

litin kunnan vesihuoltolaitoksen ja Lahti Aqua Oy:n kesken on laadittu operointisopimus vesihuollon käytännön toiminnan järjestämisestä. Sopimuksen myötä Lahti Aqua Oy tuottaa vesihuoltopalvelut litin kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella. Vesihuoltopalvelut käsittävät asiakaspalvelun (sisältäen laskutuksen, uudet liittymät ja tiedottamisen), veden hankinnan ja jakelun, jätevesien johtamisen ja käsittelyn sekä näiden toimintojen yllä- ja kunnossapidon sekä kehittämisen. litin kunnan vesihuoltolaitos päättää vesihuoltomaksujen suuruudesta toiminta-alueellaan. Vesihuolto-omaisuuden verkostoineen ja laitteineen omistaa litin kunnan vesihuoltolaitos. Laitos vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta sekä rahoituksesta. Operointisopimuksen tavoitteena on taata iittiläisille toimivat ja laadukkaat vesihuoltopalvelut.

Laitoksen organisaatio

litin kunnan vesihuoltolaitos toimii kunnan teknisen toimialan tulosityksikkönä. Laitoksella ei ole yhtään kokoaikaista työntekijää. Yhdyskuntainsinöörin työpanoksesta puolet on osoitettu vesihuoltolaitoksen töihin. Teknisen johtajan työpanoksesta ja palkkakustannuksista osa kohdistuu vesihuoltolaitokselle. Laitos tukeutuu myös muutoin jonkin verran kunnan taloushallinto-, palvelusihteeri- ja muihin tukipalveluihin. Käytännön vesihuoltotoiminta on pitkälti ulkoistettu konsessiosopimuksella Lahti Aqua Oy:n toiminnaksi.

Laitoksen hallintoa suoritetaan litin kunnan hallintosäännön mukaisin toimivaltuuksin. Hankintoja ja sopimuksia tekevät virkavastuulla yhdyskuntainsinööri / vesihuoltopäällikkö, sekä tekninen johtaja. Merkittävät sopimukset ja isoimmat hankinnat päättää litin kunnan kunnanhallitus.

Vesi ja viemärlaitostoiminta

Vesi- ja viemärijohtoverkosto

Vesihuoltolaitoksen tietojen siirtyessä sopimuksen myötä myös Lahti Aqualle, saatiin verkostojen pituuksia tarkennettua vuonna 2023 sekä 2025.

Vesihuoltoverkostojen pituudeksi tarkennettiin seuraavasti:

- vesijohtoverkosta on 111 220 metriä
- viemäriverkosta 93 100 metriä.

Liittyneitä kiinteistöjä vesihuoltoverkostoissa on 1394 kpl. Vuoden 2025 aikana liittyjien määrä on kasvanut yhdellä liittyjällä.

Vesijohtoverkостossa korjattiin kuluneen vuoden aikana yksi runkolinjavuoto. Vuonna 2025 vuotavuus vesijohtoverkостossa oli 11,5 %.

Jäteveden pumppaamot ja viemärointi toimivat hyvin koko vuoden ajan. Viemäriverkoston vuotavuus koko litin alueella vuonna 2025 59 % (2024 oli 66,7 %). Vuotovesien määrään vaikutusta on ollut vuoden 2025 suurehköllä sadannalla. Viemäriverkostoa tutkittiin aktiivisesti tv-kuvauksilla, zoom-kuvauksilla. Vuotovesiä kartoitettiin AquaDuoScope-tutkimuksella Lahti Aqua Oy:n toimesta. Tutkimuksissa löydettyjä ongelmia otetaan huomioon saneerausinvestointien suunnittelussa ja ennakoivan kunnossapidon ohjelmoinnissa.

Vuonna 2025 rakennettiin uutta vesihuoltoverkostoa ainoastaan pienehköinä korjaustoimenpiteinä. Talousarviovuodelle oli budjetoitu investointiohjelmaan kaksi katu- ja infrahanketta. Hankkeita ei päästy toteuttamaan määrä rahojen riittämättömyyden vuoksi. Investoinnit keskittyivät vesihuollon varmuuden ja varautumisen parantamistoimenpiteisiin. Myös viemäriverkoston vuotovesien vähentämisen toimenpiteet ovat priorisointilistan kärjessä.

Vesilaitoksen toiminnan tunnusluvut	2025	2024
Vesijohtoverkостoon toimitettu talousvesi, m3/ vuosi	267 403	271 438
Veden ominaiskulutus (l/as/vrk)	228	231
Laskuttamattoman talousveden osuus %	11,5	17
Putkirikkojen määrä (kpl/ 100 km/vuosi)	1	3
Jäteveden määrä toiminta alueella m3 / vuosi	598 191	628 683
Laskuttamattoman jäteveden osuus %	59	66,7
Verkостoon liittyneiden asukkaiden määrä (henkilöä)	3 215	3 215

Veden hankinta ja myynti

Yhtiöllä on käytössä kuusi (6) pohjavedenottamoita. Kaikkiin jakeluverkostoihin johdettu vesi on pohjavettä. Eri verkostojen vesien laatu on täyttänyt viranomaisten määräämät laatuvaatimukset. Pois lukien 10.12–15.12 .2025 voimassa olleen käyttöveden keitto kehotusta. Keitto kehotus tuli voimaan viranomaisnäytteenotossa todettujen koliformisten bakteerien vuoksi ja koski koko Kausalan ja kirkonkylän aluetta. Vuoden 2025 aikana vedentoimitusvarmuutta ja laadun ylläpitoa varmistavia investointeja ja muita toimenpiteitä on kehitetty edelleen.

Omilta vedenottamoilta saadaan valtaosa käyttövedestä. Vesijohtoverkостoon pumpattiin talousvettä kaikkein eniten edelleen Arolahdesta. Lisäksi Vuolenkosken vesi ostettiin Lahti Aqua:lta Nastolasta. Vuonna 2025 Vuolenkoskelle vettä ostettiin 7219 m3. Vesijohtoverkостoon pumpattiin talousvettä yhteensä 267 403 m3. Jakeluverkostojen alueille vettä myytiin yht. 236 601 m3.

Jätevesi

Kausalan, Myllytöyryn, Radansuun, Kirkonkylän, Sorronniemen ja Etelä-litin vesiosuuskunnan jätevedet johdetaan Kymenrannan jätevesipumppaamolle johdettavaksi edelleen käsiteltäväksi Kouvolan Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamolle. Vuolenkosken jätevedet ja Vuolenkosken osuuskunnan jätevedet johde-

taan Nastolaan Lahti Aqua Oy:n jätevedenpuhdistamolla puhdistettavaksi. Säyhteen kaava-alueen jätevedet on käsitelty alueen omassa pienpuhdistamossa. Hiisiön (Kaukaan) alueella yhtiöllä ei ole jätevesiverkostoa. Kausalassa Kymenrannantiellä ja Vuolenkoskella Ylä-Järvistentiellä on sakokaivolietteen vastaanottoasemat. Vastaanottoasemien lukitus- ja mittausjärjestelmät uusittiin.

Kymenrannan jätevedenpumppaamolta johdettiin Kouvolaan jätevettä 586670 m³. Laskutetun jäteveden kokonaismäärä oli 203590 m³. Vuolenkoskelta Lahteen jätevedenpuhdistamolle johdettavan jätevesien määrä oli 11521 m³.

Talous

litin kunnan vesihuoltolaitoksen liikevaihto muodostui konsessiomaksuista sekä sakokaivolietteen vastaanottomaksuista. litin Vesihuollon vuoden 2025 liikevaihto oli 827 341 € (1.1.2025 – 31.12.2025).

Vesihuoltolaitoksen tulokseen vaikuttaa käytännössä myytävän ja laskutettavan käyttövesi- ja jätevesikuutioiden määrä ja hinta. Myös vedenpuhdistuslaitoksille johdettavan veden, erityisesti viemäriverkostion vuotoveden määrällä on kustannuksia kerryttävää vaikutusta. Kouvolaan johdettavan jäteveden kustannuksia on nostanut jäteveden suuri kiintoaineksen määrä. Kuitenkin kaikkein selkeimmin laitoksen taloutta rasittaa suuret poistot. Vuoden 2025 vesihuoltolaitoksen tilinpäätös oli tappiollinen -188 957 €.

Hinnastot

Vesihuollon materiaali-, rakentamis-, energia- ja muut käyttökustannukset ovat nousseet viime vuosina merkittävästi. litin kunnan vesihuoltolaitos nosti hinnastojaan 1.1.2025 alkaen perusmaksujen osalta 15 % ja käyttömaksujen osalta 5 %. Lisäksi perusmaksujen osalta uudistettiin maksurakenne vesimittari koon perustuvaksi. Tämä uudistus otettiin käyttöön 1.9.2025 alkaen.

	Hinta 1.9.2025 alkaen
Käyttömaksut	
Vesimaksu	2,82 €/m ³
Jätevesimaksu	4,08 €/m ³
Perusmaksut*	
Vesi	55,53–1255,00 €/v
Jätevesi	84,09–1819,75 €/v

*Mittarikoon mukaan

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuonna 2026 litin kunnan vesihuoltolaitos jatkaa toimintaansa laadukkaan ja toimivan vesihuollon puolesta litin kunnalla taseyksikkönä.

Vesihuoltolaitoksella on investointitarpeita etenkin vanhenevan verkoston saneeraamisesta, toimintavarmuuden kehittämisessä sekä tulevaisuudessa mahdollisesti myös kunnan yhdyskuntarakenteen kehityksen vuoksi uusien verkostojen rakentamisesta. Vuonna 2026 saneerausinvestoinneissa keskitytään edelleen toimintavarmuutta ja turvallisuutta parantaviin hankkeisiin.

Jätevesiverkoston vuotovesien pienentämisen eteen tehdään aktiivisesti töitä vesihuoltolaitoksella, aloittaen pienistä akuuteista korjauksista vuoden 2026 aikana. Vuotovedet otetaan huomioon tulevai-

suudessa vuosittain investointeja suunniteltaessa. Vesihuoltolaitoksen pitkäntähtäimen investointisuunnitelman päivittäminen jatkuu saadun inventointimateriaalin avulla. Useissa Suomen kunnassa, kuten li-tissä on paljon 1950–60-luvuilla rakennettua verkostoa, jonka saneeraamiseen tulee varautua.

Vesihuoltolaitoksen tulokseen tulevaisuudessa vaikuttavat Kouvolaan johdettavien jätevesien määrästä ja laadusta, jolloin niitä on vaikea ennustaa sekä Lahti Aqua Oy:n palvelumaksut. Tulevaisuudessa asiak-kailta perittäviä vesihuoltomaksuja korotetaan tarpeiden mukaisesti toimintakustannusten ja investoin-tien kattamiseksi. Talouden tasapainottaminen otetaan yhdeksi tulevaisuuden kehityskohteeksi. Tulevai-suudessa vesihuoltolaitoksen on myös aloitettava ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitse-vien, mutta vesihuoltoverkkoon liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojektia.

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2025	1.6.-31.12.2024
Liikevaihto	827 341,25	444 444,62
Myyntituotot	827 341,25	444 444,62
Materiaali ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 214,74	-55 034,87
Palvelujen ostot	-416 951,21	-314 975,22
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-45 369,17	-10 335,17
Eläkekulut	-11 229,18	-1 788,16
Muut henkilösivukulut	-1 360,70	-282,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suun.mukaiset poistot ja arvonalentumiset	-441 969,72	-210 788,42
Liiketoiminnan muut kulut	-2 203,63	-1 407,63
Liikeliikkeen alijäämä (-) / alijäämä	-188 957,10	-150 167,28
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-188 957,10	-150 167,28

Vesihuollon tuloslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Sijoitetun pääoman tuotto %	-4,14	-3,25
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto %	-4,14	-3,25
Voitto %	-22,9	-33,8

Rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä	-188 957,10	-150 167,28
Poistot ja arvonalentumiset	441 969,72	210 788,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-261 437,85	-4 674 507,59
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 425,23	-4 613 886,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	-73 106,16
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-73 106,16
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaik.lainojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaiseten saamisten muutos	-88 949,75	-173 401,85
Lyhytaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos	97 374,98	4 860 394,46
Rahoituksen rahavirta	8 425,23	4 613 886,45
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2024	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-252	-244
Investointien tulo-rahoitus, %	96,8	-118,6

Tase

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	4 356 293,46	4 536 825,33	OMA PÄÄOMA	3 020 430,27	3 116 834,32
Aineettomat hyödykkeet	242 791,95	182 893,72	Peruspääoma	3 359 554,65	3 267 001,60
Muut pitkävaikutteiset menot	242 791,95	182 893,72	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-150 167,28	0,00
			Tilikauden yli-/alijäämä	-188 957,10	-150 167,28
Aineelliset hyödykkeet	4 040 101,02	4 280 531,12	POISTOERO JA VAPAAEHT.VA-	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet	24 468,00	24 468,00	Poistoero	0,00	0,00
Rakennukset	501 294,23	560 464,40	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 171 587,80	3 434 908,65			
Koneet ja kalusto	49 366,53	63 815,28	VIERAS PÄÄOMA	1 598 214,79	1 593 392,86
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset	293 384,46	196 874,79	Pitkäaikainen	1 498 342,50	1 497 192,50
Sijoitukset	73 400,49	73 400,49	Liittymismaksut ja muut velat	1 498 342,50	1 497 192,50
Osakkeet ja osuudet	294,33	294,33	Lyhytaikainen	99 872,29	96 200,36
Muut lainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vak.lait	0,00	0,00
Muut saamiset	73 106,16	73 106,16	Saadut ennakot	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	262 351,60	173 401,85	Ostovelat	62 394,97	96 200,36
Saamiset	262 351,60	173 401,85	Muut velat	37 477,32	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00	Siirtovelat	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 618 645,06	4 710 227,18
Lyhytaikaiset saamiset	262 351,60	173 401,85			
Myyntisaamiset	262 351,60	137 658,10			
Lainasaamiset	0,00	0,00			
Muut saamiset	0,00	35 743,75			
Siirtosaamiset	0,00	0,00			
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00			
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00			
Sijoitukset rahamarkkinainst	0,00	0,00			
Muut arvopaperit	0,00	0,00			
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 618 645,06	4 710 227,18			

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste %	65,4	66,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	193,2	358,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-339	-150
Lainakanta 31.12. 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Kunnan pääkirjanpito, yleislaskutus ja reskontrat on tilikauden aikana tehty Intime Plus -nimisessä kirjanpitojärjestelmässä. Sähköinen ostolaskujen käsittely on tehty Approval-järjestelmässä. Kassajärjestelmänä on ollut Ceepos ja pysyvien vastaavien ja poistojen laskentajärjestelmänä on ollut Kasper. Maksutuksessa on ollut Avalo-järjestelmä ja konsernitilinpäätös on tehty Accuna konsernimoduulilla. Palkkalaskenta on ollut Populus-järjestelmässä. Talousraportointiin ja suunnitteluun on käytetty Accuna-järjestelmää. Sähköinen arkistointi on tehty Archivella.

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Kassapankkimaksut	atk-tulosteena
Myyntireskontra	sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	atk-tulosteena
Käyttöomaisuuskirjanpito	atk-tulosteena
Konsernikirjanpito	atk-tulosteena
Lainat (anto- ja ottolainat)	atk-tulosteena
Tilinpäätös	erikseen sidottu
Tase-erittelyt	erikseen arkistoitu

Käytetyt tositelajit:

	tositelaji	Säilytystavat
Pankkitositteet	1	Keskusarkisto
Kassatositteet	2	Keskusarkisto
Palkkatositteet	3	Keskusarkisto
Lahjoitusrahastojen tositteet	4	Keskusarkisto
Maksuliikennetositteet	5	Sähköinen arkisto
Muistiotositteet	10	Keskusarkisto
Ostoreskontramaksut	20	Sähköinen arkisto
Ostoreskontralaskut	22	Sähköinen arkisto
Myyntireskontrasuoritukset	30	Keskusarkisto
Myyntilaskut 1	31	Keskusarkisto
Sopimuslaskutus	39	Keskusarkisto
Effica, päivähoido	53	Keskusarkisto
Asuntolainalaskutus	59	Keskusarkisto
Korkolaskut	60	Keskusarkisto
Luottotappiot	61	Keskusarkisto
Laskennallinen KP	90	Keskusarkisto
Arvonlisäperusteen jako	91	Keskusarkisto
Laskennalliset SL	92	Keskusarkisto

Automaattikirjaukset SL	93	Keskusarkisto
Kirjanpidon tulos	96	Keskusarkisto
Kirjanpidon tulos (lask.)	97	Keskusarkisto
Sisäisen laskennan tulos	98	Keskusarkisto
Sisäisen laskennan tulos (lask.)	99	Keskusarkisto
Liitetietotosite	100	Keskusarkisto

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Pysyvästi säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään päätearkistossa.

Määräajan säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään joko sähköisessä arkistossa tai keskusarkistossa. Sähköinen arkisto hoidetaan Aquila archive ohjelmalla. Säilytys sähköisesti palvelimella ja ne ovat kunnan yleisen nauhavarmistuksen piirissä.

Intime Plus-ohjelmasta siirretään kuukausittain seuraava aineisto

Kirjanpidon päiväkirja
 Kirjanpidon pääkirja
 Tuloslaskelma
 Tase
 Myyntireskontralista
 Myyntireskontran saldolista
 Myyntireskontran suoritusluettelo
 Myyntireskontran laskuluettelo
 Ostoreskontralista
 Ostoreskontran saldolista
 Ostoreskontran maksuluettelo
 Ostoreskontran laskuluettelo

Approval:sta (sähköinen ostolaskujen käsittelyjärjestelmä) siirretään: Ostolaskut

Muu määräajan säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään keskusarkistossa.

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätös on allekirjoitettu sähköisesti

Jarkko Salonen, kunnanjohtaja

litin kunnanhallitus

Atte Savelainen

Eira Leino

Minna Lintukangas

Marja-Liisa Immonen

Antti Kankkunen

Seppo Lehtinen

Siiri Mertakorpi

Ari Ollikainen

Olli Pasila

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Sähköisen allekirjoituksen päiväyksellä

BDO Audiator Oy

Ulla-Maija Tuomela

JHT, KHT